

Partizanski denar

Razstava v Kočevju

Se do 20. novembra bo v Pokrajinskem muzeju v Kočevju odprta razstava „Slovenski partizanski denar“, ki sta jo pripravila domači Pokrajinski muzej in Narodna banka Slovenije.

Razstava prikazuje slovenska partizanska plačilna sredstva, ki so bila izdana med vojno. Prikazani so boni iz prvih let vojne, obveznice posojila narodne osvoboditve (leto 1943), razna zasilna in priložnostna potrdila posojil ter slovenske lirske plačilne bone, ki so bili prvi pravi slovenski denar. Prikazanih je še več osnutkov partizanskega denarja, ki so jih izdelali slovenski umetniki med NOB, vendar ta denar iz raznih razlogov ni bil nikoli v obtoku.

Veliko truda in iznajdljivosti likovnih delavcev, tiskarjev in drugih je bilo potrebnega, da smo dobili partizanski denar. Marca 1944 je bil v Crnomlju že ustanovljen Denarni zavod Slovenije pri predsedstvu SNOS, ki je tudi izdal slovenske lirske plačilne bone. Tako smo že med vojno dobili na Slovenskem denarno-finančno ustanovo, ki nima primere v tedanji zaslužni Evropi.

ZASEDANJE SVETA POSAVSKIH OBČIN

29. oktobra bo svet posavskih občin v Krškem razpravljalo o poročilu o poslovanju organizacij združenega dela Posavja v letošnjem prvem polletju. Spregovorili bodo tudi o osnutku družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev, ki se vozijo na delo v tri posavske občine. Pregledali bodo poročilo o usmerjenem izobraževanju v regiji in predlog nove samoupravne organiziranosti novomeškega cestnega podjetja.

ZADNI SEJEM NA VESELI GORI

V torek, 27. oktobra, bo na Veseli gori zadnji letošnji sejem. Krajevna skupnost in turistično društvo vabita vse občane, da se sejna udeležijo, saj bo na njem velika ponudba živine, kramarskega blaga, izdelkov domače obrti in obutve.

VREME

Po nekoliko slabšem vremenu in padavinami se bo vreme proti koncu tedna nekoliko izboljšalo.

Spodbude okrogle mize

Plodno srečanje slovenskih muzealcev v Brežicah

Teden muzejev je iztek, niso se pa zapirala vrata likovnih, zgodovinskih in arheoloških razstav, s katerimi so opozorile naše muzejske in galjerijske hiše širom po Sloveniji. Osrednji dogodek, s katerim so slovenski muzealci počastili teden muzejev, pa je bila tokrat „okrogla miza“ v Posavskem muzeju v Brežicah. Ta strokovni posvet pod naslovom „Muzeji v sodobni družbi“ je ob prikazu dosedanjega razvoja muzejstva pri nas nakazal smeri za nadaljnje širjenje in poglobljanje muzejskega poslanstva. To nalaga muzejem veliko dodatnega dela. Muzeji se morajo bolj uveljaviti v vzgojno-izobraževalnem procesu in se zato tesneje povezati z osnovnimi in srednjimi šolami. Utrditi naj bi tudi vezi z organizacijami združenega dela, ki so bile do zdaj preveč deklarativne in kampanjske. Za prikaz gradiva ni dovolj le posodobljena razstavna tehnika, ampak je pomembna predvsem idejnost in celovitost predstavitve.

Slovensko muzejstvo sega 160 let nazaj, v leto 1821, ko je bil ustanovljen Kranjski deželni muzej v Ljubljani. Obdobje do leta 1918 označujejo muzealci kot prebujanje muzejstva na Slovenskem, čas med obema vojnima pa kot obdobje načrtnjega zbiranja in preverjanja zgodovinskega gradiva. Šele v desetletjih po osvoboditvi je muzejstvo zares zacvetelo. To je čas, ko so muzeji prevzeli skrb za varovanje kulturne dediščine in odigrali pomembno pedagoško vlogo pri osveščanju šolske mladine in drugih obiskovalcev. V tem času se je večal družbeni interes za muzeje in njihovo mesto zdaj podrobneje opredeljuje tudi zakon.

SREČANJE PRAVNIKOV – Na Suhorju so se v petek, 16. oktobra, zbrali pravniki iz Dolenjske in Posavja in počastili letošnje jubileje in spomin na prvi zbor slovenskih pravnikov, ki je bil v prostorih današnje pošte na Suhorju 10. in 11. oktobra 1943. Sedemdesetim zbranim je o ustanovnem sestanku in o vlogi pravnštva danes govoril predsednik Društva pravnikov Slovenije dr. Jože Pavličič. Domačin generalmajor Janez Kramarič pa je obudil spomine na začetek pohoda XIV. brigade na Štajersko. Na srečanju, ki so ga s kulturnim programom počastili tudi pionirji tamkajšnje osnovne šole, so bili tudi trije udeleženci prvega zbora pravnikov, med njimi Novomeščana Stanko Modic in Josip Bučar. (Foto: Janez Pavlin)

Le z več dela do več pravic

Deveto srečanje samoupravljalcev zletnega območja v Novem mestu – V uvodnem referatu je predsednik Vinko Hafner obrazložil socialno vlogo sindikatov

16. oktobra je bilo v Novem mestu 9. srečanje delegatov samoupravljalcev zletnega območja Bratstva in enotnosti, ki ga tvori 7 regij treh bratskih republik: Slovenije, Hrvaške in Bosne. Udeležilo se ga je 280 delegatov iz občin Banjaluka, Bihać, Gospić, Karlovac, Novo mesto in Bele krajine, Prijedora in Siska.

Vinko Hafner, predsednik ZSS: o nalogah na področju socialne varnosti delavcev

Delegati so zasedali v dvorani Doma JLA, kjer so po pozdravnem

nagovoru Uroša Dularja, predsednika novomeške občinske skupščine, izbrali delegacijo, da je ponesla venec v spominsko avlo Muzeja NOB. Svečani trenutek je bilo od predaji zletne zastave, ki jo je od predstavnika občine Gospić v imenu novomeškega območja prevzel Tone Anderlič.

Uvodni referat predsednika slovenskih sindikatov Vinka Hafnerja je bil osrednji dogodek srečanja, na katerem so z več vidikov osvetlili vlogo in naloge sindikata v socialni politiki in pri zagotavljanju socialne varnosti delavcev, o čemer bo razpravljala tudi III. konferenca slovenskih sindikatov.

Predsednik Hafner je delegatom zletnih območij razložil slovenska stališča do posameznih odprtih vprašanj. Poudaril pa je, da sindikat ni noben pokrovitelj nad socialno politiko delavca, marveč je njegova dolžnost ustvariti pogoje in vzdušje, da bi delavec lahko sam sebi ustvarjal ustrezno socialno varnost. Potem, ko je obrazložil doslej izoblikovana stališča v predkonferenčni dejavnosti, tako do pravic iz zdravstva, kot iz pokojninsko-invalidskega zavarovanja ter drugih, je dejal: „Celotna socialna politika in socialna varnost delavcev sta odvisni od dobrega gospodarjenja. Prav v sedanjem trenutku, v bitki za gospodar-

SREČANJE KOLEGI IZ ZRN – V okviru nemških kulturnih dni v Jugoslaviji so slovenski muzealci povabili v goste strokovnjake iz Zahodne Nemčije, da so s svojimi referati sodelovali na posvetu v Posavskem muzeju. Dobrodošlico sta jim izrekla predsednik občinske skupščine v Brežicah Stanko Rebernik in ravnatelj Posavskega muzeja Marjan Gregorič. (Foto: Jožica Teppey)

Kjer je jeklenela partija

Zaobljuba posavskih teritorialcev – prostovoljcev na kraju, kjer je bil ustanovljen okrožni komite KPS – Obležje na zidanici v Klačnici pri Pilštanju

V soboto je bila skromna, zato pa nič manj slovesna svečanost ob odkritju obeležja na obnovljeni zidanici v Klačnici pod Vino goro pri Pilštanju v občini Šmarje pri Jelsah, kjer je bil v maju leta 1941 ustanovljen okrožni komite KPS za Posavje. Slovesnost je začel sekretar komiteja občinske konference ZK šmar-

ske občine Milan Pugelj. Med gosti je bila tudi Lidija Šentjura, članica Sveta federacije in preživeli udeleženci zgodovinskega sestanka: narodni heroj Jože Borštnar, Jože Pungarčič, Martin Mencej, Valter Šušteršič ter član CK ZKS Ivan Križnar. Jože Borštnar je obudil spomin na ta pomembni ustanovni sestank v času, ko je bil hitlerjev vojaški stroj najmočnejši. Posebej je poudaril revolucionarno delo sekretarja in predanega komuniste in padlega partizana Maksa Strmečkega.

FONTANOT NA SUHORJU

Pionirji in krajanji Suhorja smo se v nedeljo, 18. oktobra, srečali s preživeli borci italijanske partizanske brigade Fontanot. Udeležence je pozdravil predsednik skupščine občine Metlika Franc Vrvišar, nato pa je predstavnik italijanskih partizanov pripovedoval o hudih dnevih med vojno ter o dobroti naših ljudi. Kratek kulturni program so pripravili pionirji PO Martin Južna.

PO ŠOLE SUHOR

Domačini so pripravili preprost, a doživet kulturni spored. Pel je kroški zbor PD „Bohor“ iz Kozjega, nastopili so šolarji osnovne šole Lesično. Sobotni dopoldan je bil slovesen tudi za številne teritorialce – prostovoljce iz vseh treh posavskih občin. Dekleta in fantje, slednji do odhoda na kadrovske rok v JLA, so se zaobljubili in podpisali v knjigo, da bo srčni pripadniki enot TO. Za vse udeležence je bil pripravljen golaž v vojaškem kotlu.

A. ZELEZNIK

OBVESTILO
BORCEM
18. DIVIZIJE
Vse borce 18. divizije vabimo na zbor borcev, ki bo v soboto, 24. oktobra, ob 15. uri v dvorani doma JLA v Ljubljani. Zbor je posvečen 40-letnici ustanovitve OF, vstaje slovenskega naroda in 38-letnici ustanovitve divizije. Po končanem zboru sledi tovariško srečanje. Posebnih vabil ne bo.
ODBOR SKUPNOSTI
BORCEV 18.
DIVIZIJE

PLOŠČA NA ZIDANICI – Skromna zidanica v Klačnici pod Vino goro pri Pilštanju nosi posledje obeležje v spomin ustanovnega sestanka okrožnega komiteja KPS za Posavje. (Foto: A. Zeleznik)

„Zmaju“ posekati vse glave

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko o stabilizaciji – Odločneje proti novim „zmajevim glavam“, novim oblikam izmikanja – Kako tečejo priprave na skupščinske volitve

Dolenjska gospodarska jesen prinaša široko paleto barvnih tonov, od svetlih do temnih, ki se kažejo zlasti v novomeški občini, kjer so udarili celo plat zvona. Še nedavno tako cvetoča in obetavna se je letos znašala na predzadnjem mestu v Sloveniji po rasti dohodka. Ne krepijo se kakovostni dejavniki gospodarjenja, zaostaja izvoz, množijo se kršitve pri delitvi osebnih dohodkov.

Socialistična zveza mora zato ne le nadaljevati s svojim političnim delovanjem in akcijami, marveč se mora v prihodnje odločneje sprijeti z oportunizmom, „občinskim obnašanjem“ in drugimi oblikami lokalizmov ter podobnih odklonov, ki slabijo prizadevanja za ustajete in, ozdravitev gospodarstva. Naloge ne manjka in na bližnjih programskih konferencah si jih ne bo treba prav nič izmišljati. Tako so ugotavljali na

zasedanju medobčinskega sveta SZDL za Dolenjsko prejšnji teden. Razstava tudi tokrat ni mogla mimo Industrije motornih vozil. Medobčinski svet je podprl odločna stališča medobčinskega sindikalnega sveta, namreč, da je treba ugotavljati tudi odgovornost za nazaj, vendar toliko, kot bo to koristno za naprej. Ne gre za lov na čarovnice, marveč je treba kritično oceniti in grajati preteklo napačno obnašanje in nepravilnosti z jasnim namenom, da se to ne bo več ponovilo. Socialistična zveza mora pri tem in nasploh okrepiti svojo nadzorno vlogo.

Medobčinski svet je obravnaval tudi priprave na skupščinske volitve, ki bodo sredi marca 1982. Pičlih pet mesecev je kaj malo časa za temeljite priprave. Evidentiranje še ni v celoti opravljeno, kar veča zlasti za novomeško občino, ki ima daleč največ delegatov. SZDL vztraja na načelih, ki naj bi pomagala, da bi v resnici prišla do izraza demokratičnost in da bi vodilne funkcije

Brez iglavcev ni rotacijskega papirja in tiska

Tovarna „Djuro Salaj“ v Krškem le stežka zagotavlja dovolj iglavcev za nemoteno obratovanje

„V tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj je ogrožena proizvodnja, saj je v skladišču lesa le za 12 dni obratovanja, ob tem pa je še vprašanje, katere vrste lesa so na zalogi,“ nam je v petek v Krškem povedal šef nabave lesa Jože Petan.

Tedaj je bilo sicer v skladišču 176.000 kubikov, a od tega je bilo kar 153.000 kubičnih metrov carinskega blaga. „Na koncu leta pričakujemo, da bo Djuro Salaj prispeval svoj delež k boljši zunanjetrgovinski bilanci naše republike, vendar če ne o uvoza iglavcev, se mora proizvodnja rotopapirja enkrat zaustaviti,“ nadaljuje Petan.

Znano je, da sta osnovni surovini za rotopapir iglavci in odpadni papir, drugo pa je manj jasno. Številke iz letošnje bilance lesa krške tovarne zgovorno povedo, da od skupaj načrtovanih 765.000 kubikov nabav lesa kar 510.000 predstavljajo iglavci, ostalo pa listavci. In kar je najpomembnejše: le 107.000 kubikov iglavcev dobijo doma, preostalo pa morajo uvoziti iz Kanade in nekaterih evropskih dežel. Vedo, da prostih količin na domačem trgu ni, zato se v Krškem zavzemajo za povečano sečnjo. V tovarni „Djuro Salaj“ poudarjajo, da jih načrt sečnje do leta 1985 ne zadovoljuje, ker bi jim gozdarji po tem načrtu lahko dobavili komaj 40.000 kubikov iglavcev več.

Ob sovlaganjih v gozdove, ki jih krška tovarna pozna že od leta 1968, si prizadevajo, da bi več iglavcev dobili še od drugod, iz drugih republik, saj gre tja kar štiri petine rotopapirja.

P. P.

M. LEGAN

Po 403 dneh na čelu Poljske združene delavske partije je prvi sekretar centralnega komiteja Stanislaw Kania odstopil. Njegovo mesto je zasedel general Wojciech Jaruzelski, ministerski predsednik in obrambni minister, star 58 let.

Stanislaw Kania je odstopil po izjemno burni razpravi na plenumu centralnega komiteja in čeprav so o njegovem odstopu v Varšavi šušljali že nekaj dni, je po svoje vendarle presenetljiv: Kania je namreč pred tremi meseci na izrednem kongresu poljskih komunistov dobil skoraj enotno podporo delegatov in to v zelo demokratični in javni razpravi.

Odstop Kanie

A kaže, da so se stvari v teh treh mesecih po zadnjem kongresu vendarle odločilno spremenile. Predvsem se je zaostril gospodarski položaj v državi. Hrane je vse manj, primanjkuje tudi premoga in nekaterih drugih nujno potrebnih življenjskih potrebščin. Uvedli so sicer razdeljevanje na karte, toda včasih se zgodi, da tudi po petih ali šestih urah čakanja v vrsti občan, ki pride do prodajalca, ne dobi tistega, za kar je stal v vrsti — ker je blaga medtem preprosto zmanjkalo.

Razen tega partija ni mogla ponuditi celovitega programa, ki bi jasno in odločno pokazal izhod iz stiske. Namesto tega se je izgubljala v spopadu s sindikatom Solidarnost, na katerega je poskušala prevaliti vso krivdo za nastali položaj.

Parlament je sicer sprejel zakon o samoupravljanju, ki pa ga je vodstvo Solidarnosti sprejelo le kot možno osnovo za nadaljnje razprave. Solidarnost je na svojem kongresu sprejela spoznamno celovit program, v katerem sicer nikjer ne omenjajo socializma in vodilne vloge partije (pravijo, da zato ne, ker je to zajeto že v statutu sindikata), vendar pa izrečno in določno poudarjajo željo in potrebo po uveljavljanju samoupravljanja.

Izvolitev Jaruzelskega za prvega sekretarja partije ocenjujejo kot dobro potezo. General velja za zmernega

človeka, ki ni naklonjen ne trdi partijski politiki močne roke in ne preveč razgretim glavam iz vrst liberalcev, a hkrati je po splošnem prepričanju opazovalcev zmožen tudi odločnega ukrepanja v izrednih situacijah.

V GRČIJI: ZMAGA LEVICE

Na nedeljskih parlamentarnih volitvah v sosednji Grčiji je prvič po vojni zmaga levice, vsegrško socialistično gibanje, ki ga vodi Andreas Papandreu. Zdajšnji premier Georgios Rallis, ki je vodil stranko „Nova demokracija“, je doživel pričljivi poraz.

V tem trenutku je težko oceniti, kaj pomeni zmaga levice. Program vsegrškega socialističnega gibanja je pred volitvami obljubljal socializacijo družbenega, političnega in gospodarskega življenja države, v kateri naj bi izvedli pomembne reforme in med drugim nacionalizirali nekatere panoge gospodarstva, celo ladijske prevoznike.

Toda to so obeti, kaj se bo zares zgodilo, bomo šele videli. To ni dvom v napovedane spremembe, temveč zgolj v možnosti, obseg in časovni okvir: kdaj, koliko in kje bo moč uveljaviti reforme, ki so jih socialisti obljubili in napovedali.

EGIPT: PRVI KORAKI MUBARAKA

Egipt se vedno žaluje za svojim predsednikom, ki je padel pod krogami fanatičnih muslimanov, medtem pa predsednik Hosni Mubarak (dobil je 98 odstotkov vseh glasov na volitvah, na katerih je bil edini kandidat za predsednika republike) napoveduje, da bo vodil politiki svojega predhodnika.

Pri tem pa je mogoče vendarle zaznati nekatere drugačne odtiske slasti v izjavah, da ne bo obljubljal nemogočega in da se bo držal stvarne politike.

Združene države Amerike so pohitele z dobavami orožja, da bi s tem pokazale svojo podporo Mubaraku, ki že občuti pritiske osamitve večine arabskih držav, jeznih na Egipt zaradi sklenitve mirovnega sporazuma z Izraelom.

JANEZ ČUČEK

NOV OBMEJNI PREHOD PRI VRTOJBI — V nedeljo so tukaj odprli nov mednarodni obmejni prehod in s tem izpolnili še eno določilo pred šestimi leti sklenjenih osimskih sporazumov. Prehod sta slovesno odprla italijanski zunanji minister Colombo in jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec. Žal pa je na jugoslovanski strani zgrajenih le 700 metrov avtoceste, za preostanek do Razdrtega je namreč zmanjkalo denarja. Ob tej priložnosti so se srečali tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta Janez Zemljarič in predsednik deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine Antonio Comelli, župana obeh Goric in številni drugi.

Še si postavljajo „spomenike“

O samopriskupku vedo delavci vse, o investicijah malo — Zakaj?

Kljub široki družbenopolitični aktivnosti se do letošnjega polletja na področju investicij ni zgodilo nič bistvenega novega; pa tudi sedaj je marsikje še vse po starem. Investicijske naložbe brez upoštevanja ekonomskih kriterijev so postale v zadnjih letih trajni „pobudniki“ inflacije. Tudi z zakoni jih nismo mogli ukrotiti.

Vzroke tako neugodnih gibanj na področju investicijske porabe je treba razen v cenah iskati tudi v sprejemanju sklepov. Zastaviti si velja vprašanje, kdo pravzaprav odloča o tem, kaj in kako se bo gradilo. Kljub jasnim stališčem in določbam, da morajo o investicijah odločati delavci, so le-te še vedno rezultat dogovorov tako imenovanih poslovnih struktur — predstavnikov občin in bank. Ti sprejemajo in uresničujejo sklepe, ki nas tako močno potiskajo v vse večjo inflacijo.

Kadar razpišemo samopriskupke, so delavci navadno vnaprej do zadnje podrobnosti obveščeni o namenu in porabi njihovih sredstev, kadar pa gre za akumulacijo, kredite ali odločitve o financiranju megalomanskih projektov — tudi v majhnih občinah — pa delavcev o tem ne obveščajo, čeprav gre tudi v teh primerih za „njihov“ dinar.

Po nekaterih povsem zanesljivih računih bančnikov bi lahko šele v naslednjih dveh letih, če ne bo ničesar novega začeli graditi, dosegli normalne ekonomske razmere in s tem možnost za nove naložbe v razširjeno reprodukcijo. Kljub temu pa ponekod investicijske prekoračitve opravičujejo celo z utemeljevanjem, da ni možno identificirati najbolj odgovornih izvajalcev slabega projektiranja, uresničevalcev ogromnih investicijskih projektov. Ne-

dvomno je to težka naloga, toda več kot gotovo je, da bi se zelo hitro izplačala. Morali pa bi se, če jo resnično želimo uresničiti, tudi čimprej posloviti od mnenja, da so za investicijske odločitve „pristojni“ samo domači strokovnjaki in ljudje zunaj združenega dela.

Ni sicer mogoče oporekati, da gre pri odločanju o investicijah za delo strokovna dela, ki zahtevajo poznavanje politične ekonomije in še drugih ved. Vendar pa mnogi delavci v OZD že dolga leta delujejo na pomembnih področjih organizacije proizvodnje in dela in poznajo najbolj zapletene probleme svoje delovne organizacije in celotne družbe ter zelo dobro čutijo interese svojega kolektiva in naše družbe. Zato je povsem naravno, da je svet ZSJ na zadnji seji podprl predlog predsedstva SFRJ, ki temelji na zahtevi delavcev iz združenega dela in delegatov na 3. kongresu samoupravljalcev, da je treba omenjeni pojav odpraviti že na prihodnjih volitvah in da mora v tem smislu priti do sprememb tudi v volilni postopku.

TELEGRAMI

BUKAREŠTA — V Romuniji bo zakonsko regulirana preskrba s kruhom, moko in žitom. Uvedli bodo tudi določene omejitve porabe, da bi iz lastnih virov pokrili vse domače potrebe. Prepovedana je tudi kakršnakoli privatna trgovina s kruhom ali žitom.

BAGDAD — Okoli mest na južnem delu iraško-iranskih bojišč se boji nadaljujejo že četrti dan, poročila obeh strani pa so nasprotujoča. Iraška časopisna agencija INA poroča, da iraške sile povsem nadzorujejo strateški točki v okolici Suze, ki naj bi bila pred dvema dnevmoma prizorišče silovitih bojov, v katerih so iraške sile izbojevale pomembno zmago. Dan poprej pa je teheranski radio poročal o zmagi iranskih sil na tem območju.

NAIROBI — V luči nadaljnega nevarnega zaostrovanja odnosov med Libijo in Sudanom je predsednik organizacije afriške enotnosti (OAE), kenjski voditelj Daniel Arap Moi, pozval voditelja obeh držav, to je Moamerja el Gadafigija in Džafarja el Nimeirija, naj izpričata „skrajno vzdržnost“. Sudanska vlada je pred tem obtožila Libijo, da je poslala v deželo več tisoč agentov, ki da so načrtovali sabotaže javnih zgradb in uboje najvišjih politikov.

LONDON — „Ni dvoma, da je to bila najpomembnejša, najzanimivejša in najbolj mučna sezona letnih konferenc političnih strank v zadnjih dveh desetletjih. Nikdar prej še ni bila v tem času politična scena tako razburljiva in nikdar prej še ni tako prevladoval stalen občutek, da je odslej skoraj vse mogoče.“

S temi besedami dnevnik Guardian začne svoj komentar, s katerim posnema govor predsednice vlade Thatcherjeve v Blackpoolu ob zaključku letne konference konservativne stranke. S to konferenco pa se je tudi končala letošnja izredno dolga konferenčna sezona britanskih političnih strank.

ATENTAT NA PREDSEDNIKA SADATA še vedno odmeva. Posledice analizirajo na vseh straneh in pri tem ugotavljajo možnosti za strateške premike v visoki politiki. Toda v ozadju ostaja še vedno tudi dovolj nepojasnjenih drobec, ki so prav tako v ospredju zanimanja. Strokovnjaki za varnost se na primer skrbno ukvarjajo z analiziranjem atentata samega. To ne počno samo zato, da bi razjasnili, kako se je to moglo zgoditi, marveč tudi zato, da bi iz tega tragičnega dogodka potegnili potrebne praktične izkušnje za prihodnje. Na svetu namreč ni voditelja države, ki ne bi bil vsaj potencialna tarča za atentatorje in zato si seveda vse varnostne službe prizadevajo, da bi bile čimbolj pripravljene in izurjene za tisti možni trenutek sile, ki lahko pride povsem nepričakovano. Zato tudi takšna pozornost atentatu na Sadata. Za zdaj je že jasno, da je egiptovska varnostna služba povsem odpovedala, nekateri njeni pripadniki pa so se obnašali celo izjemno strahopetno. Iz televizijskih posnetkov in tudi fotografij, ki počasi prihajajo na dan (posneli so jih tudi nekateri diplomati, ki so se udeležili parade) je jasno razbrati, da so nekateri pripadniki varnostne službe preprosto pobegnili in pustili predsednika na cedilu v najbolj kritičnem trenutku. Razen tega pa so ga tudi slabo varovali, saj na primer med Sadatom in cestno, po kateri se je pomikala parada, ni stal noben varnostnik... težke napake, ki so se tragično končale...

POGOVORI MED DRŽAVNIKI SO VSELEJ priložnost za široko izmenjavo mnenj, pri čemer lahko ta zajema tudi zelo široka področja. Ko sta se v nedeljo srečala jugoslovanski zvezni sekretar za zunanje zadeve Vrhovec in italijanski zunanji minister Colombo, je beseda nanesla tudi na famozno takso, ki naj bi jo po nekaterih predlogih (a prav tako ob ogorčenem nasprotovanju drugih), uvedli na prehod prek jugoslovanske meje. In italijanski zunanji minister je našemu povedal, da bi to bila kaj slaba usluga nadaljnjemu širjenju stikov in povezovanju dveh sosedskih narodov. Iz krogov, ki so blizu udeležencem nedeljskega pogovora, se je zvedelo, da Josip Vrhovec ni bil nasprotnega mnenja... Teško je zagovarjati odprtost meja in duh Helsinkov, hkrati pa uvajati takse za prehod preko meje...

KOLPA SAN V SOVJETSKI ZVEZI

Prihodnji mesec bo na razstavi jugoslovanske poštivne industrije na sejmu v Moskvi z izdelki svojega programa Koplja san sodelovala tudi Novolesova Tovarna kopalniške opreme iz Metlike. Svoje izdelke razstavljajo tudi na stalni razstavi v Minsku v okviru sodelovanja Belorusije in Slovenije.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

NEOBDAVČENIH 392.000 DINARJEV

Vse kaže, da bodo letos v Sloveniji obdavčeni le tisti, ki bodo do konca leta „nabrali“ več kot 392.000 dinarjev skupnega osebnega dohodka. Tak je namreč predlog, ki je že pred izvršnim svetom Slovenije. Izračunali so ga na osnovi trikratnega sestavka letnega poprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu. Le-ta je v prvih devetih mesecih letos dosegel v poprečju 10.900 dinarjev. Predvideno je tudi, da bo znašala olajšava za vzdrževanje člana družine 61.000 dinarjev, v primeru otroka z motnjami v fizičnem in umskem razvoju pa 91.500 dinarjev.

Agresivnejši izvoz

Komisija za vprašanja gospodarske stabilizacije pri zveznih družbenih svetih — ustanovljena nedavno na pobudo predsedstva SFRJ — je pod predsedstvom Sergeja Krigherja razpravljala o bistvenih vprašanjih gospodarske politike države in o plačilni bilanci za prihodnje leto.

Ceprav so tudi na tem sestanku ugotovili, da je najpomembnejša naloga povečanje izvoza, pa ni bilo udeleženca, ki v odprti razpravi ne bi podčrtal nujnosti agresivnejšega poslovanja s svetom, namesto omejevanja, ki prinaša številne slabosti. Prevladalo je mnenje, da prvotno predlagana stopnja rasti izvoza v višini 7 odstotkov ni dovolj visoka, saj je treba zmanjšati plačilni primanjkljaj in stopnjo za-

dolženosti države. Seveda pa tega ni mogoče doseči brez bistvenega zmanjšanja notranje porabe, posebej splošne, skupne in investicijske. Prav tako je nujno obrzdati cene.

Zahtevali so večjo odgovornost republik in pokrajin pri ohranjanju plačilno-bilančnih pozicij pa tudi večjo odgovornost ZIS in narodne banke Jugoslavije za zunanjo likvidnost države. Predvideni ukrepi za povečanje izvoza morajo biti uspešnejši in selektivnejši. Še vedno so primeri pridobivanja uvoznih pravic brez obveznosti za povečanje izvoza. Prav tako se ne izvaja dosledno načelo, po katerem naj bi tisti, ki ustvarjajo devize, z njimi tudi razpolagali. Opozorili so na območno zaprtost, motnje v preskrbi in na vse slabšo finančno disciplino v poslovanju OZD. Preobrata v gospodarjenju, za katerega si prizadevamo, ni mogoče doseči samo z ukrepi gospodarske politike, ampak z najširšo družbeno akcijo, predvsem za povečanje produktivnosti dela in za varčevanje na vseh ravneh.

ODLOK NA PRVEM TIRU

Od začetka izvajanja odloka ZIS o natovarjanju in raztovarjanju blaga na jugoslovanskih železnicah se je izkoriščenost vagonov izboljšala za 8,6 odstotka, kar je omogočilo večje prihranke pri zmogljivostih. S krajšim zadrževanjem vagonov na postajah in ne da bi povečala število vlakovnih kompozicij gospodarstvo lahko razpolaga z več kot 800 dodatnimi vagoni na dan, oziroma od začetka sprejetja odloka več kot 18 tisoč.

MILAN MEDEN

IZ ZADNJEGA PAVLIHA

Nekateri več,
drugi manj...

... V KAPITALEZEM
MU PA RAVNO
OBRATNO.

JEDRSKA PO NAČRTIH – Reaktor v JE Krško deluje že s tretjinsko zmogljivostjo. To pomeni, da že presega jakost 175 megavatov ter daje v omrežje težko pričakovano energijo. Pri obremenjevanju reaktorja strokovnjaki stalno nadzirajo njegovo delovanje. (Foto: V. Podgoršek)

STROKOVNJAKI NA OBHODU. Preden so člani Društva muzealcev Slovenije danes teden sedli za okroglo mizo v Posavskem muzeju, so se sprehodili skozi njegove zbirke. Obiskali so tudi muzej v Brestanici. Več o tem poročamo na prvi strani. (Foto: J. Teppey)

STAREGA BODO ZAMENJALI – Trideset let stari betonski most čez Težki potok v Gotni vasi bodo podrli in do Novega leta na istem mestu zgradili novega. Novi bo republiško skupnost za ceste veljal milijon dinarjev, izvajalci del pa so Gradisovi delavci, ki so za čas obnove že zgradili montažnega. (Foto: Pavlin)

SOLDAŠKI BOBEN KLICE – Ves pretekli teden je bil za osemnajstletnike novomeške občine v znamenju nabora. Ob tej priložnosti so mladi pripravili kulturni program za starše in razstavo. Pri naboru so veliko pomagali komiteji za SLO in DS v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in šolah.

Denarni tokovi podrejeni izvozu

Zbor Temeljne dolenske banke o aktualnih nalogah v gospodarstvu in bančništvu – V središču pozornosti še vedno sanacija industrije motornih vozil

Čeprav je zbor Temeljne dolenske banke 19. oktobra sprejel predlog srednjeročnega plana Ljubljanske združene banke za obdobje 1981–1985, hkrati pa tudi srednjeročni plan Temeljne dolenske banke, torej dva pomembna dokumenta, po katerih bo v prihodnjem obdobju potekal razvoj dolenske regije, pa je nekako največ pozornosti vzbudila razprava o sanaciji IMV, še posebej pa izčrpno poročilo v. d. direktorja IMV Marijana Šimiča.

Na zboru sprejete usmeritve so jasne. V skladu s stabilizacijsko usmeritvijo bodo banke v tem srednjeročnem obdobju še najbolj vzpodbujale izvoz, kar pomeni da bo zmeraj manj dolgoročnih naložb v korist kratkoročnih. Prav tako pa se bodo morali še zmanjšati zahtevki za kredite. Vendar pa bo tudi tu marsikatero vprašanje ostalo nerešeno, saj gre za kreditno monetarno politiko, ki ne upošteva individualnih razlik pri nastopanju na tujih trgih. Po razpravi o srednjeročnih planih so delegati sprejeli več sklepov, med katerimi je treba na prvem mestu omeniti tudi ostrejšo zahtevo glede spremljanja posameznih investicij, še posebej pa tudi spremljanje vseh podražitev, da ne govorimo o tem, da mora biti sleherna naložba tudi usklajena z družbenimi usmeritvami. Pritiski na kredite so namreč še zmeraj izredno visoki, saj so obrestne mere glede na stopnjo inflacije še kako ugodne. Prav obrestni pa so posebno poglavje v našem denarnem sistemu, kjer se menda ne morejo zediniti za določen ukrep, s katerim naj bi predvsem zmanjšali slo po kreditih.

Sanacija IMV je povsod v središču pozornosti. Prav gotovo je res, da se IMV vseh težav, v katerih se je znašla zaradi izredno visokih podražitev reprodukcijskega materiala, pa zaradi lastne tehnične, samoupravne in drugih neorganiziranosti, ne bo rešil sam. Predvsem bo potrebna pomoč republiškega rezervnega sklada, občinskih skladov in drugih virov. Jasno pa je, da v IMV ne bodo smeli samo čakati na pritekane denarja, s katerim naj bi mašili luknje v svoji denarni malhi. Začeli so izvajati vrsto ukrepov, s katerimi naj bi predvsem zmanjšali uvoz reprodukcijskega materiala, ki še vedno zavzemajo precejšen delež v R4. To pa bodo dosegli s tem, da bodo delno povečali proizvodnjo, v minimalnem obsegu uresničili investicije in instalirali opremo, ki je sicer že kupljena, a je doslej niso izkoristili.

Slejkoprej pa ostaja ena izmed temeljnih usmeritev IMV izvoz, kjer so v preteklem obdobju že dosegli nekaj uspehov. Tu je direktor IMV Marijan Šimič omenil predvsem prikolice, ki je še vedno zelo zanimiv za evropski trg, kjer le – to zavzema 10 do 12 odstotkov celotne prodaje, posebej velik kapital pa je lastna prodajna mreža, ki bi jo kazalo v bodoče bolj izkoristiti. Da so v IMV le nekaj dosegli s sanacijskimi ukrepi, priča že podatek, da so Francozi ukiniteli dodatno kontrolno R4, ki so namenjene za tuj trg.

J. SIMIČ

O cenah za uteho

A uteha ni velika, če cene primerjamo z življenjskimi stroški

Sodeč po podatkih o cenah na drobno za petdeset stvari, so bili Novomeščani avgusta precej na boljšem kot ljudje v Koprju, Ljubljani ali Mariboru.

Petkrat so bile novomeške cene dokaj izenačene z drugimi, približno enako vsoto je bilo v vseh štirih mestih treba odšteti za črni kruh, tri vrste mesa in jedilno olje. Dražja kot drugod sta bila v Novem mestu fižol v zrnju in posteljno platno, na drugem mestu pa so bile novomeške cene za devet stvari: krompir, jajca, pšenično moko, testenine, ženske čevlje, električni štedilnik, emajliran lonec, cement. Kar devetnajstkrat je bilo treba v dolenskem središču

odšteti le malce več kot v tem ali onem mestu, kjer so bile stvari najcenejše (naj omenimo le riž, solato, špinačo, orehova jedra, vino, pivo, spalnico, kavč, 60-vatno žarnico, zidno opeko, lignit in vstopnico za kino). V petnajstih primerih pa so Novomeščani odšteli najmanj.

Kot že tolikokrat ob takih pregledih cen naj tudi tokrat zapišemo: vse lepo in prav, da so novomeške cene (v primerjavi z drugimi) v poprečju bolj pri dnu, a v veliko uteho nam te cene ne morejo biti, če jih primerjamo s siceršnjim poratom življenjskih stroškov.

Devizni zobotrebci

Dobrodošel je vsak izvoz

Leseni zobotrebci gredo dobro v prodajo in tudi onkraj meje so cenjeni. Zato kmetijska zadruga v Žužemberku oziroma njena naslednica TZO novomeške zadruge „Krka“ spodbuja izdelovanje zobotrebcev. Franc Gerden, direktor žužemberške TZO, pravi, da gre pri tem za dvojno korist: kmetje lahko dodatno zaslužijo, zadruga pa s prodajo zobotrebcev na tujem trgu ustvarja prepotrebne devize. Ta ne preveč kmetijska dejavnost poteka na podlagi dohodkovnih odnosov med izdelovalci zobotrebcev in zadrugo. Med drugim to pomeni, da imajo zobotrebčarji že vnaprej zagotovljeno prodajo svojih izdelkov.

Trenutno je v zadržnem skladišču v Žužemberku večja količina zobotrebcev, ki čakajo na prodajo. Franc Gerden zatrjuje, da je prodaja

nekoliko zastala zaradi necnotnega nastopa prodajnih organizacij na tržišču. Kaže, da tega problema posledaj ne bo več, saj so se v okviru sozda KIT dogovorili, da bodo zadruge pri takih zadevah v prihodnje skupaj nastopale. Tako bodo tudi suhokranjski zobotrebci šli po svetu, tudi v tujino, po poti, ki bo izbrana sporazumno z odkupno-prodajno mrežo v Velikih Laščah. Slednja ima s plasmaji suhe robe, še posebej pa z zobotrebci, dolgoletno tradicijo in bogate izkušnje.

I. Z.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Triletni jubilej naše rubrike

21. septembra 1978 smo začeli objavljati članke z nasveti in s problematiko iz področja nege in oskrbe vinogradnikov in vina v kleti. Na prošnjo Društva vinogradnikov Dolenske je vinogradnikom ustreglo uredništvo Dolenskega lista s tem, da že tri leta daje na voljo del tretje strani lista za potrebna navodila iz široke panoge te zelo priljubljene in donosne veje narodnega gospodarstva. V tem času sem si kot urednik rubrike prizadeval, da sem po svojih močeh in znanju sproti opozarjal vinogradnike na tekoča dela in na občo problematiko iz te strokovno zahtevne stroke. Koliko sem pri tem uspel, naj ob triletnem jubileju presodijo bralci rubrike, katere prosim, da o tem pišejo uredništvu Dolenskega lista.

Presoja (anketa) o vinogradniški rubriki

o kateri naj pišejo bralci rubrike, bi po sodbi urednika te rubrike morala odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Kakšna je ocena dosedanjega (triletnega) pisanja strokovnih ne želi spletati slave, ampak le ugotoviti korisnost, dosedanjega pisanja. Od vseh in informativnih člankov s področja vinogradništva in kletarstva. Če je kdo v minulih treh letih našel v teh nasvetih vsaj en zase uporabljiv nauk ali nasvet, naj mu ne bo žal denarja za pošto in naj obvesti uredništvo Dolenskega lista, da mu je nasvet v vinogradniški rubriki koristil. Uredništvo rubrike si s tem ne želi spletati slave, ampak le ugotoviti korist, dosedanjega pisanja. Od vseh pokrajinskih listov v Sloveniji ima namreč le Dolenski list posebno rubriko iz vinogradništva. Zato želimo vedeti, koliko je s to rubriko ustrezno bralcem vi. ogradnikom.

2. Bralci naj povedo, ali naj rubrika „En hribček bom kupil“ obstoji še naprej. Če sodijo, da ta naslov rubrike ne ustreza, naj predlagajo drug naslov. Urednik rubrike meni, da bi bilo škoda rubriko opustiti in se s tem odredi poslanstvu pisane besede.

Kot je lepo napisal glavni urednik Dolenskega lista v letošnji 41. številki naše rubrike, je znanje moč in luč napredka, ki, uporabljena v praksi, prinaša večjo ali manjšo korist. Vinogradniki te pisane pomoči ne smemo zapraviti.

3. Urednik rubrike pogreša sodelovanja bralcev. Strokovno pomoč so uredniku dali le strokovnjaki Vinske kleti iz Metlike, za kar sy jim ob triletnem jubileju lepo zahvaljuje. Pogreša pa sodelovanja strokovnjakov iz drugih delovnih organizacij tega območja in sodelovanja praktikantov – vinogradnikov in kletarjev. Prav tako želi zvedeti za želje bralcev, ki naj ob tej priliki povedo, o čem bi želeli brati. Bralci naj bi sproti opozarjali na problematiko in potrebe prakse med letom v času del v vinogradu in kleti. Samoiniciativno pisanje iz stroke, ki naj bi bilo vedno aktualno, je brez podpore strokovnjakov, praktikov in bralcev težko delo. Tako se kot urednik rubrike opravičujem bralcem, če s pisanjem nisem bil vedno na tekočem in če sem se tu in tam ponavljal. Sodim namreč, da je bolje, če o kakem problemu pišem večkrat, kot pa da vinogradniki važno delo opustijo ali pa ga opravijo nepravilno.

Ob koncu naj opozorim, da je nasvete iz rubrike treba upoštevati in se po njih ravnati. Tisti vinogradniki, ki še vedno mislijo, da so pisanje in nasveti eno, praksa in delo pa drugo, so v veliki zmoti. Vinogradnik, ki ni došten za noben pameten pisan nasvet, je slab vinogradnik, dosega slab pridelek in ima slabo vino. Vsako strokovno pisano navodilo je bilo preizkušeno v praksi, saj si strokovnih nasvetov ni mogoče izmišljovati, kot na primer v povestih in romanih: Načelno odklanjati pisane nasvete samo zato, ker so pisani, je gotovo nesmisel.

Urednik rubrik
TIT DOBERŠEK

OBVESTILO

V prihodnjih prispevkih bo objavljena snov, ki jo je Društvo vinogradnikov Dolenske obravnavalo na seji upravnega odbora 17. oktobra. Bralce že sedaj v zvezi s to snovjo prosimo za mnenje o bodočih praznovanjih tedna dolenskega cvička, ker so mnogi mnenja, da je tu treba nekaj spremeniti, vendar prireditve ne kaže opustiti, saj ima nesporen gospodarski pomen.

DT

Sejmišča

NOVO MESTO – Ne promet ne cene se niso kaj dosti spremenili od zadnjega sejma. Ta ponedeljek so rejci prignali 390 mlajših in 9 starejših prašičev, prodali pa so le slabo polovico živali. Prašički so veljali 1.800 do 3.000 din, 3–5 mesecev stari prašiči pa so šli po 3.100 do 4.000 din.

BREŽICE – Tudi v Brežicah je bila kupčija na sobotnem sejmu bolj slaba. Rejci so imeli na prodaji 431 prašičev, prodali pa so jih 252, od tega 9 starejših živali. Cene mlajšim prašičkom so bile 100 – 120 din za kilogram žive teže, medtem ko so nad 3 mesece stare prašiče prodali po 75 – 80 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Leska ponuja dolarje

Ob tisočih in tisočih hektarjev neizkoriščenih zemljišč, primernih za saditev leske, uvozi Jugoslavija za potrebe svoje slaščičarske industrije na leto za približno 15 milijonov dolarjev lesnikov. Da je ironija še večja: pretežno iz industrijskih dežel. Nikakršna nadaljnja razlaga ni potrebna, oglejmo si raje, kaj bi ukrenili, da bi si zagotovili več tega tako iskane sadeža.

Pridelovati lesnike je razmeroma enostavno. Zmorejo ga celo Zahodnoevropejci. Pridelovanje potrebuje malo vlaganj, hitro povrne vloženi denar in ima zanesljivo zagotovljeno prodajo. Cena je visoka, v prodaji v trgovini celo previsoka, tako da si vrečke lesnikov ne more vedno privoščiti vsak otrok. Pa vendar se nekako ne zganemo; mnogo lažje je bilo – dokler je bil denar – lesnike kupovati v tujini, kot pa delati lesnikove nasade. Ocenjujemo, da bi ta čas potrebovali nad tisoč hektarjev nasadov, da bi krili vse potrebe.

Na ureditev nasadov in pridelovanje lesnikov tudi sicer nismo dosti pripravljeni. Najti sadiko žlahtne leske in preprosto. Dolencju je najbližji prodajalec .70, 80 ali celo več kilometrov oddaljeni ljubljanski Kmetijski zavod Ljubljana (Ljubljana, Miklošičeva 4). Če gre vrtičkar nalašč tako daleč po nekaj sadik, ni tako majhen strošek. Zakaj ne bi sadike prišle bližje, saj imamo na Dolenskem zadrugo, drevesnice in zasebne drevesničarje oz. preprodajalce, nam ni jasno.

Kakorkoli: lesniki so obetajoča sadna vrsta. Uspevajo povsod tam, kjer rastejo jabolne, hruške in breskve. Za lesko ni slabše zemljišče, kot se zmotno misli. Brez založnega gnojenja, pravilnega sajenja, vzgoje in varstva pred boleznimi in škodljivci tudi ni velikih pridelkov. Seveda je treba izbrati pravo sorto. Pri nas se je doslej izkazala zlasti istrska debeloplodna leska, ki pa nas mora imeti v nasadu še opravevalne sorte kot so rimska leska, halska leska, landsberška in še nekatere druge. Če jih ni na voljo, za silo zadostuje tudi običajna divja leska.

inž. M. L.

Vsakdanja skrb

Ob tednu varstva pred požarom: številne akcije

Teden varstva pred požarom letos poteka od 19. do 25. oktobra 1981 kot akcija z geslom „Varnost pred požarom — naša vsakdanja skrb.“

Akcijo tedna požarne varnosti vodijo posebni odbori, ki so formirani na ravni republike in občin, sestavljeni pa so iz predstavnikov gasilskih, samoupravnih in upravnih organov ter organizacij.

Gasilska zveza Slovenije sodeluje pri sestavi informacij za predstavnike javnih občil, za TV—oddajo in pri pisanju prispevkov za javna občila. Za redne jutranje oddaje pripravljajo kratka požarnovarnostna napotila. Pripravila je okvirni program dela in delovanja pionirskih društev „Mladi gasilec“ na osnovnih šolah in objavila tekmovalne kriterije. Izdelala bo brošuro, namenjeno delu ženskega članstva v gasilskih vrstah in usposabljanju žensk v okviru hišnih svetov in gospodinjstev.

V tednu varstva pred požarom bodo Poklicna gasilska enota, Industrijska gasilska društva in gasilska društva po naseljih organizirali in manifestirali vaje za občane in mladino. Odprli bodo svoja orodišča za organiziranje ogled šolske mladine, pripravili priložnostna predavanja tej mladini, po možnosti pa uredili tudi izložbe s protipožarno tematiko.

Občinska gasilska zveza je kot običajno tudi letos poslala vsem osnovnim šolam razpis za pisanje nalog v tednu varstva pred požarom na temo: „Varnost pred požarom — naša vsakdanja skrb“.

Najboljše naloge teh piscev bodo nagrajene.

V tednu varstva pred požarom bodo gasilska društva formirala komisije za pregled prostorov na svojem območju, ki so nevarni za požar.

Ob zaključku tedna varstva pred požarom bo občinska gasilska zveza v nedeljo, 25. oktobra ob 9. uri pred Zavodom za požarno varnost (gasilski dom v Ločni) pripravila krajši kulturni program z razglasitvijo rezultatov tekmovanja 10. „avto rallyja 1981“, podelitvijo priznanj, pokalov in značk. Poklicna gasilska enota bo izvedla vajo z razpoložljivo gasilsko opremo za vse kraje.

SIS za varstvo pred požarom Komisija za IPD

Le z več dela...

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravljalci raznih tem spoznavale našo prakso in stališča. Delegati so tako obiskali Iskra v Semiču, Kmetijsko zadrugo Metlika, Trimo v Trebnjem ter v Novem mestu štiri največje kolektive: Novole, Novotek, tovarno Krka in IMV.

Na poznapoldanski drugi plenarni seji so vodje posameznih skupin poročali o obiskih v delovnih organizacijah, sprejeti pa so bili tudi sklepi 9. srečanja samoupravljavcev. Omeniti velja še pozdravno pismo, poslano predsedstvu SFRJ in predsedstvu Zveze sindikatov Jugoslavije, ter tovariški večer na Otočcu.

Glede organizacije srečanja, ki je bilo letos zavoljo splošnega varčevanja v enem dobrem dnevu končano, medtem ko so bila prejšnja srečanja tridnevna, ni bilo slišati pripomb. Novomeščani so se spet izkazali kot sposobni organizatorji.

RIA BAČER

FAKULTETA V NOvem MESTU — V ponedeljek, 19. oktobra, je dekan fakultete za strojništvo dr. Viktor Prosenec podelil indekse 31 slušateljem prvega rednega oddelka strojne fakultete za študente iz Dolenjske in Posavja. Svečanemu pričetku študija so prisostvovali številni družbenopolitični delavci Dolenjske in Posavja ter predstavniki dolenjskega združenega dela. O pomembnosti vzgoje strokovnjakov doma je govoril Boris Gabrič. (Foto: Janez Pavlin)

Ekonomistom gre večja veljava

Ekonomisti morajo biti danes bolj družbeno angažirani — to je bila osnovna misel izredne skupščine Društva ekonomistov Dolenjske — Družba to pričakuje!

13. oktobra je bila v Novem mestu sklicana izredna skupščina Društva ekonomistov Dolenjske, ki naj bi po dveh letih premore pomenila oživetev dela. Dobro zastavljeni delovni program veliko obeta.

Ključno temu da je ekonomistov v štirih dolenjskih občinah vsako leto

Posavje opozarja

Bo Posavce novi zakon o delegatskih okoliših še bolj prizadel? — Jutri posvet

Jutri dopoldne bo v Krškem posvet, ki ga prireja medobčinski svet SZDL za Posavje. Posavci že leta opozarjajo, da v delegatskih skupščinah za zbor združenega dela republiške skupščine niso ustrezno zastopani. Še več: skupine, kjer se sestajajo delegati, zajemajo tako veliko območje, da je že resno ogroženo delo delegatov. Ob pripravi novega osnutka zakona pa opozarjajo, da utegne biti posledje še slabše.

Za gospodarstvo naj bi občine Brežice, Krško in Sevnica imele sicer vsaka po enega delegata, pri prosvetno-kulturnem področju pa naj bi posavsko regijo celo razdružili od novomeške in jo pridružili Celju! Enako naj bi bilo s socialno zdravstvenim področjem (doslej Krško — Novo mesto). Ostale skupine delegatov naj bi ostale po starem, oziroma enako daleč, skratka težko, če ne za raven odločanja kar nesprejemljivo. Na posvetu se nameravajo domeniti za skupno akcijo.

Če so ob analizah dela delegatske republiške skupščine že ugotavljali, da je treba postaviti bolj življenjsko sestavljene skupine delegatov, kjer ljudje ne bi zamujali domala celega dne za vožnje, bi morali takšne razloge vendarle že upoštevati. V tem ni prav nič regijskega zapiranja, češ da bi morali vse imeti doma. Posavčani kratkoma želijo boljše okvire za delo.

A. ŽELEZNIK

več, je bila aktivnost v stanovskem društvu vsako leto slabša in zadnji dve leti je društvo obstajalo le še na papirju. Glede na resnost današnjega stanja v gospodarstvu in v družbi nasploh morajo ekonomisti ob večji družbeni aktivnosti imeti večji vpliv na razne odločitve, zlasti glede naložb.

Izredne skupščine se je udeležilo okrog 100 ekonomistov in ljudi, ki se ukvarjajo na Dolenjskem z gospodarsko problematiko, kot gost pa je bil navzoč tudi Edo Klanjšek, predsednik Zveze ekonomistov Slovenije.

Skupščina je sprejela delovni program s točno določenimi nalogami, delo pa se bo odvijalo v glavnem po

Ne dojemajo še resnosti

Stabilizacijski dogovori z napako — Za doseglo boljših rezultatov potrebna predvsem večja disciplina

Kjer je bil v proizvodnji in organizaciji dela od vsega začetka vpeljan red (tako je na primer v tozdu ZKGP „Prasičereja“), dosegajo dobre (proizvodne oz. delovne) rezultate; kjer pa reda in discipline ni bilo, še vedno ni zadovoljivih uspehov. To je ena izmed ugotovitev predstavnikov občinskega vodstva ZK Kočevje, ki so sodelovali na sestankih osnovnih organizacij ZK, na katerih se razpravljalo o stabilizacijskih prizadevanjih v kolektivih.

Značilnost prvih sestankov je bila tudi, da je bila v več primerih slaba udeležba. V zdravstvenem domu od prvem sklica niso bili sklepni, v delavski univerzi so dosegli sklepčnost tako, da so člane klicali še po

telefonih. Na osnovni šoli, v tozdu Gozdnega gospodarstva (razen tozda gojitveno lovišče) in še kje pa je bila udeležba slaba.

V tozduh GG so sprejemali presplošne sklepe. Nič niso sklepali o zaključkih skupine CK ZKS, ki je bila letos pri njih na obisku. Ugotovili so, da proizvajajo slabšo kvaliteto lesa, ker so delavci nagrajevani po količini in ne tudi kakovosti. V tozdu Mesarija se še premalo zavedajo resnosti položaja, v katerem je naše gospodarstvo. V tozdu Transport—gradnje je bila udeležba velika, sprejeti pa so več ukrepov, da bodo dosegli plan.

Po prvih hitrih ocenah — poročil z večine sestankov še ni — se v gospodarstvu premalo zavedajo resnosti sedanjega položaja, še manj pa se zavedajo resnosti v negospodarstvu. Značilnost za negospodarstvo je tudi, da povsod zelo tožijo o nizkih osebnih dohodkih.

J. PRIMC

SREČANJE V MURSKI SOBOTO

Letošnja proslava dneva OZN in srečanje članov klubov OZN Slovenije bosta v Murški Soboti. V dveh dneh 23. in 24. oktobra se bo vrstilo več prireditev, razstav in srečanj, osrednja proslava pa bo v telovadnici Centra srednjih šol v soboto, 24. oktobra, ob 11. uri.

KOČEVSKI GASILCI TRETJI

V nedeljo, 11. oktobra, je GD Kočevje pripravilo društveno tekmovanje gasilskih društev. Tekmovanja so se udeležile ekipe iz Škofje Loke, Žabnice, Rudnika, Šalke vasi in iz Kočevja. Najboljša je bila ekipa GD Sora, domačini pa so zasedli tretje mesto.

V. D.

SEVNICA: S POŽARNO VARNOSTJO V SLEHERNO DOMAČIJO

Ob tednu požarne varnosti bo v soboto, 24. oktobra, ob 8. uri pred sevniško Lisco demonstracija dela civilne zaštite. Predvidoma ob 11. uri bo pri tamkajšnji bencinski črpalki zanimiv prikaz gašenja s posebnim gasilskim vozilom za gašenje s prahom. Najpomembnejšo akcijo, s katero bodo v naslednjih mesecih segli v sleherno gospodinjstvo na območju sevnške občine, bodo v tednu požarne varnosti samo začeli. Nared so letaki o požarnih nevarnostih v gospodinjstvih, kamor bodo ekipe gasilcev vpisali vse zatečene pomanjkljivosti ob pregledu podstrešij, dimnikov, plinskih jeklenk ipd. Številne aktivnosti pripravljajo prostovoljna gasilska društva na terenu po osnovnih šolah bodo obrambni dnevi. V sodelovanju s strokovnjaki krške jedrske elektrarne se bodo seznanili s predvidenimi ukrepi ob namišljeni katastrofi.

PETER LEVSTIK NAČELNIK INŠPEKCIJE

Petra Levstika, inženirja agronomije iz Ribnice, so na zadnji seji občinske skupščine Kočevje imenovali za načelnika oddelka medobčinskih inšpekcijskih služb, ki delujejo za območje občin Kočevje in Ribnica. Peter Levstik je bil doslej zaposlen v upravi občinske skupščine Ribnica. Izvoljen je tudi za člana izvršnega sveta občine Kočevje.

STAROST JE LAHKO LEPA

Na osnovni šoli v Bršljini je bilo zadnjo soboto tradicionalno srečanje starostnikov krajevne skupnosti Bučna vas in Bršljina, ki sta ga pripravila skupnost socialnega skrbitstva v sodelovanju s krajevno skupnostjo in krajevni odbor Rdečega križa. Srečanja se je udeležilo skoraj 100 krajanov, starejših od 70 let, za katere so pionirji „XII. SNOUB“ in gojenci glasbene šole „Marjana Kozine“ pripravili kulturni program. O preteklih desetletjih in o položaju starostnikov danes je zbranim govoril odvetnik Josip Bučar. Na koncu so se s skromnim darilom spomnili tudi najstarejših krajanov, 93-letnega Franca Skubića z Daljnega vrha in 89-letne Rozalije Žunac iz Bršljina. Za veselje del srečanja sta poskrbela Henčkova fanta.

SPET TISKARSKI ŠKRAT

V zadnji številki Dolenjskega lista je v poročilu „Premao evidentiranih“, objavljem na četrti strani, tiskarski škrat dvakrat izpustil po eno številko: rjk za evidentiranje „podaljšani“ je 25. (in ne 2.) oktober; v občini Kočevje pa je evidentiranih letos 777 (in ne 77) možnih kandidatov, in sicer 415 za možne delegate v zboru skupščin SIS in 362 za zbor občinske skupščine. (Slednji dve številki sta bili celo izpuščeni, sicer bi se že iz njiju videlo, da ne gre za 77, ampak za 777 evidentiranih.)

Obresti varčevalcem prenizke

Cena kapitala naj ne bo socialna podpora slabim gospodarjem — Več za stanovanjsko gradnjo — Oživetit spet prodajo za devize — Pripombe iz Ribnice na bančni načrt

Po sedanjem predlogu srednjeročnega načrta do leta 1985 bodo sredstva Ljubljanske banke—Gospodarske banke naraščala za 15 odstotkov vsako leto (medtem ko so doslej za 30 in več odstotkov na leto). Zbrana sredstva naj bi uporabili tako: 40 odstotkov za kratkoročna posojila, 35 odstotkov za investicijska posojila, 20 odstotkov pa naj bi združevali za gradnjo stanovanj v Komunalno—stanovanjski banki.

Značilnost nove bančne politike bo, da bo moral investitor vnaprej varčevati, ker bo le potem lahko dobil posojilo. Pri posojilih bodo imele prednost naložbe v kmetijstvo, energetiko, izvoz, varstvo okolja, večjo produktivnost, prestrukturiranje gospodarstva — skratka vse tisto, kar je zapisano tudi v vseh ostalih republiških planskih oz. usmeritvenih dokumentih.

Sredstva stanovanjsko komunalne banke bodo naraščala po 17 odstotni stopnji letno. Tudi tu se bo lastna udeležba pri najemanju posojil povečevala. Ukinjena bodo tudi posojila za gradnjo za trg. Obresti za najeta posojila bodo zaradi inflacije po pe-

tih letih zvišanje za 12,5 odstotka in po 10 letih spet za 12,5 odstotka.

V ribniški občini so v dosednji razpravi na te predloge že dali nekaj pripomb. Menili so, da so obresti za varčevani denar občutno prenizke in da se zato občanom dinarjev ne splača varčevati, pač pa devize. Cena kapitala naj bo stvarna, ne pa da bo posojilo socialna podpora. Višja obrestna mera za posojila pa bi vplivala tudi, da gospodarstvo ne bi imelo prekomernih zalog materiala in izdelkov. Za stanovanjsko gradnjo naj bi iz gospodarske banke izločali na leto po 30 in ne 20 odstotkov skupnih sredstev. Spet je treba omogočiti nakupe za devize s popustom,

ker bo tako pridobila skupnost več deviz, ki se zdaj stekajo v zasebne žepke.

Opozorjeno pa je bilo tudi, da je treba amortizacijo obračunavati v stvarni višini. Zdaj je le tam, kjer poleg redne amortizacije obračunavajo še pospešeno. Na srečo to počno v veliki večini ribniških delovnih organizacij. Kjer tega ne delajo, tam izkazujejo višji dohodek in zato lahko obračunavajo višje osebne dohodke, kar pomeni, da „zajedajo“ že svojo tovarno in stroje.

J. PRIMC

POPRAVEK

Tiskarski škrat je v sestavku „V naselbini bakrene dobe“, objavljeni v Prilogi Dolenjskega lista št. 41, je nekaj besed prikrojil po svoje. Tako namesto Narodni muzej zapisal Narodopisni (3. odstavek), namesto Drulovka pri Kranju (8. odstavek) pa je zapisal Drulovka pri Krškem.

70 let Severina Šalija

Severin Šali je sin Suhe Krajine iz vasi Podlisec pri Dobriču. Tu je dne 22. oktobra zagledal luč sveta. Zanj je skrbel krušna mati, ki se je spominja v pesmi in jo vprašuje: „... bereš moje knjige, belih pisem liste?“ Osnovno šolo je obiskoval v Trebnjem, nakar ga je življenje potegnilo čez meje slovenske zemlje: nižjo gimnazijo je končal v Varaždinu; v Nišu in Zaječaru je odslužil vojaščino; preživel je nekaj let v Sibenu kot delavec v tiskarni, kot pristaniški nakladalec v Splitu in nazadnje kot zidar v Karlovcu. Kruha in pretrda pot osamelega mladega človeka, v katerem je gorela pesniška beseda ob knjigi, ki ga je vsepovsod zvesto spremljala.

Proti koncu leta 1934 se mu je končno odprla pot v Slovenijo — Ljubljano. Tu se je najprej preživljal s priložnostnimi zaslužki in nazadnje je prišel v pisarno špedicijskega podjetja. Gospodar mu je bil Srečko Grom, znani planinec, fotograf in zbiralec mahovnic z najpomembnejšo zbirko v Jugoslaviji. Presrečen je bil, ko je čez čas zvedel, da je njegov pisar — pesnik! Takoj mu je dala svojgo pomoč, da je prišel do nudi s knjigo. Najprej je bil prodajalec v knjigarni, od tu se mu je odprla

pot k delu v založbi, kjer nastaja knjiga. Začel je z lektorstvom — pripravil je rokopis za tiskarno, nato je bil knjižni svetovalec, zatem urednik knjižnega založniškega glasila, urednik knjižne zbirke in tudi sourednik leposlovne revije Dom in svet. To je bil v letih 1938 do 1945 v tedaj vodilnem tiskarsko — založniškem podjetju Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani (danes Ljudska pravica).

Sele sedaj je lahko razpel svoja pesniška krila. Pesmi je objavljaval v revijah Mladika, Dejanje, Dom in svet in še kje. Izbral je najboljše in jih izdal v dveh knjigah: Slap tišine (1940) in Srečavanja s smrtjo (1943). Pri tem delu s knjigo pa je spoznaval tudi potrebe in želje bralcev po dobri knjigi iz tujega sveta. Začel je prevajati in ob tem se je v njem rodila želja, da bi kar največ in najboljšega, kar so napisali tuji pisatelji, prelihl v domačo besedo. To je tudi dosegel. Kako si je samostojniško pridobil za to zahtevno prevajalsko delo potrebno znanje jezikov, nam še ni odkril.

Ko se je naši domovini bližal usodni čas in so s severa in zahoda stegovali pohlepne tuje roke po naši zemlji, je v pesmi „Vrnitev“ izrazil

svojo zaskrbljenost z besedami: Zvečer z možni govorim. Stari Matevž na trnalu o vojski modruje. Fantje po meh-jah stojijo na straži.

Utrujene matere tožno vprašujejo: kdo nas sovraži?

In v viharnem času boja za svobodo je našel tudi on pravo pot, ki mu jo je narekovala ljubezen do naše zemlje in naše besede: ostal je rodu zvest in napisal tretjo knjigo — Sprev rodni zemlji (1944).

V prvi jeseni naše svodobe se je vrnil na Dolenjsko, se naselil v Novem mestu in s cela posvetil svoje

ustvarjalno pero prevajanju. Ne bomo zgrešili, če temu njegovemu kulturno zelo pomembnemu delu odmerimo prostor v prvih vrstah tistih, ki so se že pred njim (Oton Zupančič, Vladimir Levstik, Anton Debeljak in drugi), prizadevali približati našemu bralcu — odraslim in mladini — najboljša dela iz svetovnega slovstva. Naj navedemo le nekaj imen in naslovov (ne vseh!) najbolj znanih prevodov.

Iz rusčine: F. M. Dostojevski (Ponižani in razžaljeni, Bedni ljudje.), Maksim Gorki — (trilogija: Detinjstvo — Moje univerze — Med ljudmi), I. S. Turgenjev, Mamim Sibirjakov, VI. Korolenko, A. K. Vinogradov (Tri barve časov I — II) ... in tudi Leva Nikolajeviča Tolstoj trilogijo Otroštvo — Detstvo — Mladost ter Kreutzerjevo sonato. Ob tem pa so še prevodi iz češkega, slovaškega in poljskega jezika, nekaj del iz nemščine in prevod iz francoščine (Andre Gide) ter znameniti M. Cervantesov Don Kihot, roman v štirih knjigah, ki jih je priredil za odraslo mladino v eni knjigi.

Večji del Šalijevih prevodov pa zajemajo dela naših bratskih literatur. Tu so novele in povesti — romani Iva Andrića (Poti in mostovi, Travniška kronika) in še B. Čopića, A. Cesarca, Mihajla Lalića (Lelejska gora), S. Matavulja, Sv. Rankovića (Gorski kar), A. Seneca (Diogenes in Varju se senjske roke), Grigorja Viteza I. Leova (makedonščina) itn.

Srečajmo se, borci „Pečkovega bataljona“

Poziv borca tovarišem

V nekaj strani dolgem in na gosto tipkanem pismu nam bralc Franc Ferbežar, ki že dlje časa živi v Skopju, sporoča, da z zanimanjem prebira zapise, ki govore o slavni časti NOB. S posebnim zanimanjem je prebral zapis o tem, kako je municija iz italijanskih skladišč prišla v kočevske gozdove k partizanskim enotam, saj so borci „Pečkovega bataljona“, med katerimi je bil tudi on, municijo skrili v gozdu in jo spomladi 1944 izkopal, žal pa o tem ni bilo nič zapisanega.

Ob obujanju spominov na znane in manj znane dogodke iz partizanskih časov se Franc Ferbežar večkrat spomni tovarišev iz Pečkovega bataljona. Prišel je do zamisli, da bi bilo dobro, če bi se borci te enote v letošnjem jubilejnem letu srečali. Predlaga tovariško srečanje v Poljanah, kjer so doživeli tudi največ skupnega.

Kot se spominja, so bili v enoti tile borci: Stane Peček, po katerem je enota dobila ime, Alojz Jelen iz Ljubljane, Korel Gotlih iz Celja, Jože Bučar z Laz, Ludvik Lavrin z Laz, Giuseppe Boin iz Vedelage, Edi Knaflič iz Srebrnič, Jože Strniša iz Dolenjskih Toplic, Korol Pečaver iz Podhoste, Nace Blatnik iz Podhoste, Jože Samida iz Bušinc, Jože Kren iz Drganjih Sel, Jože Počrvina iz Rumanje vasi, Vinko Mihelič iz Smihelja, Stanko in Ivan Smrekar iz Jurke vasi, Janez Zupančič iz Kočevskih Poljan, pokojni Franc Potočar iz Potočne vasi.

FRANC FERBEŽAR
Skopje
Jani Lukrovski 2/56

Po svoji volji na robu

Nekaj misli o romskem vprašanju, porojenih ob branju prispevka v Prilogi Dolenjskega lista — Nujna prevzgoja

Ob branju članka o romskem vprašanju v Prilogi Dolenjskega lista se mi je utrnulo nekaj misli, ki jih želim zapisati. Predvsem opažam, da kljub široki in vsestranski pomoči Romom in navkljub vsem naporom, da bi jih enakopravno vključili v življenje, nismo kaj dosti dosegli, pa se sprašujem, ali morda ne dajemo vso pomoč v nepravilne roke.

Mislil tudi, da problem Romov ni samo dolenjski problem, temveč naj ga rešuje širša skupnost. Predvsem pa bi morali več narediti pri prevzgoji Romov. Obstoj v življenju nam zagotavlja delo in ustvarjalnost. Ne morem si zamisliti življenje brez dela, saj je vanj vsak zdrav človek za po naravi usmerjen. Kdor hoče živeti le na račun tujega dela, ta se sam izločuje iz družbe. Zato je prav žalostno prebrati in poslušati očitke krajanov zaradi škode, ki jim jo delajo Romi.

Naša družba se hitro razvija, zahteva sodelavežbo vseh ljudi, zato tisti, ki se v skupno ustvarjanje

pisma in odmevi

O DELU NOVOMEŠKIH ŠTUDENTOV

9. oktobra je bila sklicana skupščina Kluba novomeških študentov, vendar je bila zaradi nesklepčnosti preložena na 29. oktober. Študentje o kljub temu pregledali in ocenili delo KNS v preteklem letu. Izvršnim organom ni uspelo k delu pritegniti večjega števila študentov, čeprav se je predsednik kluba za to še posebej prizadeval. Klub je postavil oglasno desko v avli Študijske knjižnice.

V sredo smo se novomeški študentje sestali v Ljubljani. Dogovorili smo se za organizacijo spoznavnega večera in skupščine KNS. Sprejeli smo poročilo o delu organov občinske konference OK ZSMS Novo mesto in izvolili delegata za OK ZSMS. Klub je prizadevnim članom, ki jih gledališka dejavnost zanima, plačal polovico vrednosti karte za gledališki abonma.

IGOR LUKŠIČ

POD STORŽIČEM

Brežiško planinsko društvo je organiziralo dvodnevni izlet na Storžič. Udeležili smo se ga tudi učenci osnovnih šol iz Brezice, Glóbokega in Artič. Vreme nam je ponagajalo in gosta megla nam je preprečila, da bi

se povzpeli na vrh. Kljub temu smo se veseli vračali domov.

MATEJA BOGOVIČ
OŠ Artiče

boljšega življenja ne vključujejo, delujejo kot nazadnjaški.

Če hočemo Rome spraviti z roba naše družbe, moramo takoj začeti te ljudi prevzgjati in jim na primeren način pokazati, da so nekatere obveznosti, ki so v družbi za vse obvezne.

CIRIL ZUPANČIČ
Večve

88 DREVES ZA TOVARIŠA TITA

OO ZSMS Dolenjske Toplice je v sodelovanju z gradbenim odborom za izgradnjo pionirskega doma 17. oktobra organizirala delovno akcijo: 88 dreves za tovariša Tita. K akciji je OO ZSMS povabila društva in OO ZSMS v KS. Akcije se je udeležilo 28 pionirjev in mladincev iz OŠ Baza 20 in OO ZSMS Dol. Toplice. Skopali smo jame za drevesa in izravnali zemljišče. Prihodnjo soboto pa bomo posadili drevesa.

IGOR LUKŠIČ

li vlogo, da bi tudi v naši KS, predvsem pa na Vel. Kamnu, dobili vsaj nekaj telefonskih priključkov. Zgodni ni nobenega, saj je telefon v trgovini le za trgovce. Na odgovor iz Novega mesta smo čakali več mesecev, vmes nekajkrat po njem spraševali, vendar na tako neresnost in neodgovornost res nismo računali. Po dolgem moledovanju smo vendarle dobili odgovor, da je za našo KS trenutno možno deset priključkov in naj se sami dogovorimo o uporabi te zmogljivosti. 1. 9. 1979 smo se s podpisanimi prijaviteli obvezali, da bomo plačali predvidene stroške in sodelovali z delovnimi akcijami. Vendar od tedaj pismenega odgovora od PTT podjetja nismo prejeli. Po večkratnem posredovanju pri referenti za telegraf in telefon v Novem mestu smo vedno dobili drugačen odgovor. Ob našem obisku so nam zagotovili priključek najpozneje 1. 8. 1980, nato so „prestavili“ obljubo na 1. 9. 1980 in jo znova snedli. Tako vse do danes! Sprašujemo, kdo je pri PTT podjetju v Novem mestu odgovoren za tako neposlovno obnašanje, za tako zavlačevanje rokov, neresnost in zapostavljanje „navadnega“ občana. Zamerimo tudi organom krške občinske skupščine, ker ne kažejo posebne zanimanja za posodobitev telefonije pri nas, čeprav smo od občinskega središča oddaljeni 20 km.

Krajevna konferenca SZDL Koprivnica pri Brestanici in podpisani prizadeti krajanovi Velikega Kamna.

JESEN

Septembra so se odprla šolska vrata, začela pa se je tudi jesen. Jesen je tisti letni čas, ko morajo kmetje opraviti vrsto pomembnih del. Najbolj zanimiva je gotovo trgatve. Vendar ni živahno le v vinogradih, temveč tudi na poljih, kjer kmetje spravljajo korenje, fižol, krompir. V sadovnjaku obirajo sadje, v gozdu pa poje žaga, da nas pozimi ne bo zeblo.

MONIKA TERAŽ
OŠ Boštanj

OGLAŠUJTE V DLI

Št. 43 (1980) 22. oktobra 1981

Pretežno komedijski abonma

V Novem mestu bo predvidoma gostovalo sedem gledališč, ki naj bi uprizorila devet del

Ves prejšnji teden so v Novem mestu vpisovali naročnike za gledališki abonma, ki ga je za novo sezono sestavila in razpisala Zveza kulturnih organizacij. Večerni abonma bo tudi tokrat razdeljen na red A in B, kar pomeni, da se bodo gostujoča gledališča v Novem mestu mudila dva dni. Popoldne bodo predstave za tako imenovani mladinski abonma, vendar ne vsakokrat, saj je vanj uvrščen le izbor rednega abonmaja.

Kot vselej do zdaj je Zveza kulturnih organizacij pri izbiri predstav za abonma tudi tokrat upoštevala ponudbo znanih slovenskih gledališč, razgledala pa se je tudi po repertoarju tistih, ki v Novem mestu še niso gostovali. Tako se je na njenem razpisu pojavilo šest slovenskih in eno hrvaško gledališče in devet njihovih predstav. Predstave na novomeškem odru pa bodo slej ko prej le poskus tega, kar so drugod pripravili za novo gledališko sezono.

Ze bežen vpogled v tako pripravljen abonmajski spored pove, da se novomeški ljubiteljem gledališča v sezoni 1981 — 82 obeta obilo zabave in smeha, ki ju bodo v časih zaostrene stabilizacije bržkone resnično potrebovali. Razvedrilni del abonmaja obsega namreč nič manj kot sedem komedij, resni pa vsega dve drami. Sicer pa si spored abonmajskih predstav pogledjmo malo podrobneje!

Mestno gledališče ljubljansko bo v Novem mestu predstavilo dve noviteti: jugoslovansko, ki jo predstavlja drama „Razpotje“ Dragana Tomića, in slovensko — satirčno komedijo „Na svidenje nad zvezdami“ Toneta Partljiča. Slovensko ljudsko gledališče iz Celja bo gostovalo s klasičnim delom — Moliérovo komedijo „Zlahtni meščan“. Stalno slovensko gledališče v Trstu bo na novomeškem odru uprizorilo dve deli tujih avtorjev: komedijo „Dol-

ženo“ Andreja Jelačina, Čufarjevo gledališče z Jesenic pa s Cankarjevo dramo „Jakob Ruda“. Abonmajski spored v tem pregledu končuje Satirično gledališče Jazvac iz Zagreba, ki bo na novomeškem odru uprizorilo komedijo „Vroča leta“ Milana Grgiča.

Glede na znano stanje Doma kulture, ki je potreben temeljite prenovitve, bodo nekatere predstave v Domu JLA. V slednjem bo tekel abonmajski spored zlasti tedaj, če bo sneg ogrozil ostreže Doma kulture in s tem varnost obiskovalcev.

I. ZORAN

NEPOGREŠLJIV „DODATEK“ — Šentjermejski okteti, ki gre že krepko naproti dvajsetletnici ustanovitve, je pod vodstvom umetniškega vodje Janka Avsenaka razširil svoj „železni“ spored narodnih in umetnih pesmi. Njihov zven smo imeli priložnost še večkrat slišati. Okteti veliko nastopa, največkrat zato, da s peto besedo popestri in poveleča otvoritev kulturne ali kake druge prireditve.

Sporočanja s figuro

Do 30. oktobra bo v krški galeriji odprta razstava slikarja Zdenka Huzjana

„Huzjanova figuralika je najbolj izrazito ekspresionistično iskanje v slovenski likovni umetnosti,“ je strnjeno predstavil osemletni opus akademskega slikarja Zdenka Huzjana likovni kritik Pavel Mrak na petkovi otvoritvi Huzjanove razstave v krški galeriji.

Huzjanove odločitve — sporočanja s figuro in njegovega občutnega doživljanja sveta, ko pred nami gradi podoba stanja, pred katerim preradi zapiramo oči — po vsej verjetnosti likovno občinstvo še ni povsem do-

jelo, zanesljivo pa ne sprejelo za svojo. Vsaj tako bi lahko zaključili po slabem obisku otvoritve razstave v Krškem, ki jo je obogatil poklicni glasbenik Andrej Varl iz Ljubljane z izvedbo del za kitaro brazilskega skladatelja Hectorja Villa Lobosa. Do konca meseca se bo do zaprtja razstave Zdenka Huzjana gotovo zvrstilo še precej obiskovalcev, saj dela avtorja, ki mu je to 25. osebna razstava, sodeloval pa je tudi na številnih razstavah doma in po svetu, to nedvomno zaslužijo. Da je temu tako, potrjuje kar enajst priznanj in nagrad, zadnji leti pa je Huzjan dobil zapovrstjo prvi nagradi na ekstemporih v Lipici in v Koprju.

P. P.

Kmalu „Loški potok poje 81“

Revija pevskih zborov ribniške občine bo 30. novembra

Pevska revija „Loški potok poje 81“ bo 30. novembra, posvečena pa bo 40-letnici OF, 40-letnici vstaje, kongresu ZKD in dnevu republike. Na njej bodo predvidoma nastopili vsi pevske zbori iz občine Ribnica ter po en zbor iz občin Cerknica, Grosuplje in Ljubljana-Center.

V načrt dela za bližnjo zimsko sezono pa je vodstvo KUD „Ivan Vrtačnik“ iz Loškega potoka vneslo še naštudiranje nove igre in gostovanje ljubljanskega gledališča. Pripravljajo tudi dokumentacijo za gradnjo novega kulturnega doma ter upajo, da bodo za 80-letnico kulturnega delovanja in 40-letnico KUD „Ivan Vrtačnik“, ki jo bodo slavili leta 1984, vzdali vsaj temeljni kamen za novi kulturni dom.

Vodstvo KUD ugotavlja, da je bilo delo sekcij uspešno. Dramska je na domačem odru nastopila trikrat, gostovala pa je v Krmelju in Dolenji vasi. Na potokem odru sta gostovala skupina iz Krmelja in Šentjakobsko gledališče. Pionirska skupina je

naštudirala „Sneguljčico“ in z njo večkrat nastopila. Uspešen je bil tudi pevski zbor, ki je skupno z dramsko-recitatorsko skupino in šolsko mladino sodeloval na vseh proslavah in na vseh dosedanjih pevskih revijah v Dolenji vasi. Zal pa še ni imel samostojnih nastopov.

Konec julija je po desetih letih v prenovljenih prostorih začela delovati knjižnica. Za njeno ureditev so največ prispevali Inlešov tozd iz Loškega potoka, kulturna skupnost in nekateri posamezniki, kot Franc Benčina, Franc Rus ter Marica in Bogdana Košmerl.

KUD je letos pripravil tudi ves program za proslavo pri Ogenjci. 15 članov KUD pa je sodelovalo pri snemanju filma „Manj strašna noč“, ki ga je snemala RTV Ljubljana.

Vodstvo KUD meni, da so bili letos doseženi veliki uspehi, ki pa bi bili še večji, če bi kulturna skupnost organizirala seminarje za posamezne dejavnosti, predvsem za dramsko in pevsko. Ugotavljajo tudi, da se v društvu pojavljajo nasprotne sile, ki ne morejo biti v prid KUD, najmanj pa nalogam, ki jih ima kultura danes.

ALBIN KOŠMERL

UPOKOJENCI SLAVILI SVOJ PEVSKI JUBILEJ

S celovečernim koncertom slovenskih umetnih pesmi je pevski zbor društva novomeških upokojenec minul četrtlet v novomeškem Domu JLA proslavil 25-letnico svoje ustanovitve. Pod vodstvom dirigenta Franca Mileka se je zbor predstavil v dveh izvedbah: kot mešani zbor in posebej kot ženski pevski zbor. Slavo je popestril mladinski zbor „Matica“ grške osnovne šole pod vodstvom glasbenega pedagoga Slavka Raucha.

NAGRADA BITEFA ŠLA V LJUBLJANO

Nagrado Bitefa, mednarodnega gledališkega festivala v Beogradu, je dobilo letos Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane. Izjemno priznanje, skulpturo in diplomu, si je to gledališče prislužilo z „Mašo v a-molu“, delom, ki ga je po motivih Kiševe „Grobnice za Borisa Davidoviča“ dramaturgiral in režiral Ljubisa Ristić. Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane je prvo jugoslovansko gledališče, ki je dobilo tako priznanje.

V krški galeriji so si ljubitelji likovne umetnosti z zanimanjem ogledali Huzjanove figure, ki jim avtor zavestno odvzema fizično podobnost.

Jernejčeve abstrakcije

Ob novi razstavi v Dolenjski galeriji v Novem mestu

Minuli petek zvečer so v Dolenjski galeriji ob krajšem glasbenem nastopu mladih instrumentalistov pod okriljem Glasbene mladine Novega mesta odprli razstavo likovnih del Mladena Jernejca, mladega akademskega slikarja iz Ljubljane.

Za to razstavo je gostujoči likovnik izbral dvajset nastalih stvaritev. Ze na prvi pogled so njegove slike izrazito abstraktne, akoravno izhajajo iz opazovanja narave in njenih zakonitosti. V njih ni pripovednosti, kot je zapisal umetnostni zgodovinar Luka Matijević: sleherno njegovo delo moramo gledati kot sliko, kot podobo avtorjevega slikarstva; šele takrat bomo dojeli, da je kaos, ki se kaže obiskovalcu, le iluzija, na poslikanih površinah vlada red, ki obvladuje vse sile, ujetje v okviru slike. Gre za svojski poseg v prostor, ustrezen učinek pa doseže slikar z uporabo tako imenovanega monokromnega platna.

Razstava v Dolenjski galeriji bo odprta do 11. novembra.

Duererjeve grafike

Dela znamenitega nemškega mojstra spet na ogled pri nas

Grafična dela znamenitega nemškega umetnika Albrehta Duererja smo na Slovenskem že imeli priložnost občudovati in pred leti se je razstava z izborom njegovih tvorstnih stvaritev za nekaj dni pomudila tudi v novomeški oziroma Dolenjski galeriji. Izbor, ki je prišel tokrat k nam po mednarodni pogodbi o kulturnem sodelovanju med NDR in Jugoslavijo, je neprimerno večji in popolnejši.

Tako je moč na razstavi, ki so jo predvčerajšnjim odprli v Narodni galeriji v Ljubljani pod naslovom „Duererjeva grafika“, videti kar 192 grafičnih listov tega mojstra in njegovih sodobnikov. Seveda predstavljajo jedro tega izbora Duererjeva dela, ki jih odlikuje ne navadna pronicljivost in neposrednost v izražanju, od stvaritev sodobnikov pa se razlikujejo tudi motivi.

23. X.

petek

8.50 TV V SOLI: Koledar, Ruščina, R. Marinković, Glorija
10.00 TV V SOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute
15.30 TV V SOLI, ponovitev
17.30 POROČILA
17.35 CEBELKO HLAČEK, japonska risanka
18.00 GODBA BREZ NOT
18.25 OBZORNIK
18.35 AJDNA

Oddaja z gornjim naslovbo govori o istoimenskem težko dostopnem kucju v pregorju Karavank, kjer arheologi raziskujejo pozno antično naselbino.
18.55 NE PREZRITE
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 IZSILJEVANJE NA ATLANTIKU
21.45 V ZNAMENJU
22.00 NOČNI KINO: MADO
Možaka srednjih let začne mučiti strah pred starostjo, zato postane nadvse ustrežljiv, pomaga tovarišem, prepreči nekemu, da bi si vzel življenje, ter se naveže na mlado cipo. Zgodba tega filma, ki ga je 1976 posnel francoski režiser Claude Sa-

utet, ni nič posebnega, a delo je vseeno zanimivo, saj o stiskah človeka govori v luči širših družbenih razmer, za katere je značilna brezposelnost, ta pa neposredno vpliva na brezcilnost mladih. Glavne vloge igrajo Michel Piccoli, Romy Schneider, Ottavia Picolo in Jacques Dutronc.

2

16.55 Test - 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Plavica - 18.15 Beseda mladim - 18.45 Godba brez not - 19.30 Dnevnik - 20.00 Ona - 21.15 Zagrebška panorama - 21.40 Kultura srca

24. X.

sobota

8.00 POROČILA
8.05 CIBAN, DOBER DAN: NA OBISKU PRI TETI FRANCKI IN STRICU TINETU
8.20 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka
8.30 PRAVLJICA O MEZINČKU, lutkovna oddaja
9.00 DIVJA LETA
9.20 SAH V SVETU
9.45 PO SLEDEH NAPREDKA
10.15 ODGOVORNOST ZA NE-ODGOVORNOST
11.00 ŽUPAN V CASTERBRIDGEU
11.55 POROČILA

13.55 ŽELJEZNIČAR: RADNIČKI, prenos nogometne tekme
15.45 ANSAMBEL VITA MUZENIČAR
16.15 BORAC: CIBONA, prenos košarkarske tekme
17.45 POROČILA
17.50 POTOVANJE CHARLESA DARWINA
18.50 NAŠ KRAJ
19.05 ZLATA PTICA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 TAT, KI JE PRIŠEL NA VEČERJO, ameriški film
Junak filma, ki ga je 1963 zrežiral Bud Yorkin, je sprva pošten, a ker se stežka preživlja, hitro zaide na kriva pota. Uspešen rop draguljev mu da poguma za še večje podvige. Pridruži se mu z dolgočasno dekle

iz visoke družbe... Naj še naštevamo njune lumparije? Igrajo Ryan O'Neal, Jacqueline Bisset, Warren Oates, Jill Clayburgh in drugi.
21.40 MODNI UTRINKI
21.45 TV KABARET
Po zgledu preizkušenih dunajskih kabaretov je Matjaž Sekorjanja spravljal skupaj oddajo, ki ji je dal naslov Klub M, televiziji pa napoveduje, da bo ta kabaret zanimiv tudi za literarne sladokusce.
22.30 TV KAŽIPOT
22.50 POROČILA

2

17.15 Narodna glasba - 17.45 Glasbeni album - 18.00 Resna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gore sveta: Atlas - 21.00 Poročila - 21.10 Sportna sobota - 21.30 Picasso (slikarjev dnevnik) - 22.30 Komorna glasba skozi stoletja

25. X.

nedelja

9.15 POROČILA
9.30 ŽIVŽAV
10.30 LJUBEZEN PO KMEČKO
11.10 TV KAŽIPOT
11.30 NARODNA GLASBA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
Spravilo kmetijskih pridelkov, prizadevanja za večjo prirajo mleka na območju postojnske občine, pionirska zadruga v Vučenici, traktoriska tekmovalna - o naštem in še čem bo govorila oddaja.
13.00 POROČILA

14.55 ZDRAVNICA V NEW YORKU, dokumentarna oddaja
Marisa Pezzulich je mladost preživela na Reki, zdaj pa živi in dela kot specialistka za hematologijo v New Yorku. Pripovedovala bo o medicini oz. o poti, ki jo mora prehoditi človek, da si pridobi potrebna znanja za pomoč ljudem.
15.15 POROČILA
15.20 JESEN, GROZDJE, VINO, posnetek prireditve v Lugu
16.35 SPORTNA POROČILA
16.45 POTOVANJE, ameriški film
18.25 RISANKA
18.30 CENA ZVEZA: PARTIZAN, reportaža o nogometni tekmi
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 SEDEM SEKRETARJEV SKOJ
21.05 DIMITROVGRAD, dokumentarna oddaja
21.35 SPORTNI PREGLED
22.20 V ZNAMENJU

2

15.25 Nedeljsko popoldne - 17.00 Človek, imenovan konj (ameriški film) - 18.30 Crvena zvezda: Partizan (reportaža o nogometni tekmi) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Koncert z Bemusa - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.15 Hvala za pozornost

26. X.

ponedeljek

8.45 TV V SOLI: Koledar, Pravljica, Istrske freske, Sodobna afriška književnost
10.00 TV V SOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute
16.10 KMETIJSKA ODDAJA
17.10 POROČILA
17.15 GLASBA ZA CIBIBANE: NAŠA CETICA KORAKA
17.30 NOBELOVCI: ERNEST HE-

MINGWAY
18.00 ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE, izobraževalna oddaja
18.10 OTROK IN IGRA
18.35 OBZORNIK
18.45 GLASBA ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 Ivan Cankar: Hlapci
O čem govori ena najboljših Cankarjevih dram? Zanalasč ne bomo povedali nič, dodajamo pa, da bomo Hlapce gledali v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega, torej predstavo, ki je v lanski sezoni na moč

razhujala slovensko kulturno javnost, in sicer zaradi režiserjevih (Dusan Jovanović je njegovo ime) okrajsav in daljših dopisovanj Cankarjevga besedila.
... V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pot okoli sveta - 18.00 Miti in legende - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 20.50 Zagrebška panorama - 21.15 Skag

27. X.

torek

9.05 TV V SOLI: Koledar, Poštni nabiralnik, Pot v neznanu, Dnevnik 10
10.00 TV V SOLI: Dokumentarni film, Risanka, Književnost in jezik, Risanka, Glasbena vzgoja, Zadnje minute
15.50 ŠOLSKA TV: Zasužnjeni, a nepokorjeni, Cepitev jeder, Erozijska
17.20 POROČILA
17.25 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka
17.35 NIHČE KAKOR JAZ
18.05 ŠKOTSKI ANSAMBEL DUD

Na sporedu bo prva od treh oddaj, ki bodo prikazale živopisnost in nenavadnost keltskih pihal, melodij, ki so se dolga stoletja prenašale iz roda v rod, ne nazadnje pa bo moč videti tudi opravo glasbenikov, ki imajo slavno preteklost. Ljubljanski televiziji so oddaje posneli na letošnjem mednarodnem poletnem festivalu v Ljubljani, ko je nastopil ansambel dud iz dunoonske gimnazije, vodi pa ga duduški major Neil Campbell.
18.30 OBZORNIK
18.40 MOSTOVI - HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
18.55 KNJIGA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 STUDENT NAJ BO, aktualna oddaja
20.45 VOLTARIRE, TA VRAŽJI ČLOVEK
21.45 V ZNAMENJU
22.00 ZA LAHKO NOČ Z MILOSEM MLEJNIKOM

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pustolovščina - 18.15 Književnost - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Zabavnoglasbena oddaja - 21.35 Zagrebška panorama - 22.00 Mohinjatan (indijski dokumentarni film)

28. X.

sreda

9.00 TV V SOLI: Koledar, Učenci v samoupravni družbi, Baranja
10.00 TV V SOLI: Biologija, Risanka, Kocka, kocka, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute
17.00 POROČILA
17.05 CIRKUS
17.30 ROMANTIKA PROTI KLASICIZMU

18.00 OKROGLI SVET
18.15 OBZORNIK
18.30 TEKMOVANJE MLADIH GLASBENIKOV V ŽENEVI
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: FANTOM SVOBODE
Francoski film z gornjim naslovom je 1974 posnel Luis Bunuel, in to po lastnem scenariju. Delo nima povezane zgodbe, temveč gre za skupek raznovrstnih prizorov, film pa je režiser označil takole: „Film je

svet sanj in nagonov. Prav zato ne trpim psihologije. Brž ko se v kakem mojem liku pojavi psihološka črta, ga takoj ubijem...“ Igrajo Adriana Asti, Julien Bertheau, Jan-Claude Brialy in drugi.
21.45 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Cibona: Partizan (prenos košarkarske tekme) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Iz življenja narkomana - 21.00 Zagrebška panorama - 21.20 Ljubezen po kmečko

29. X.

četrtak

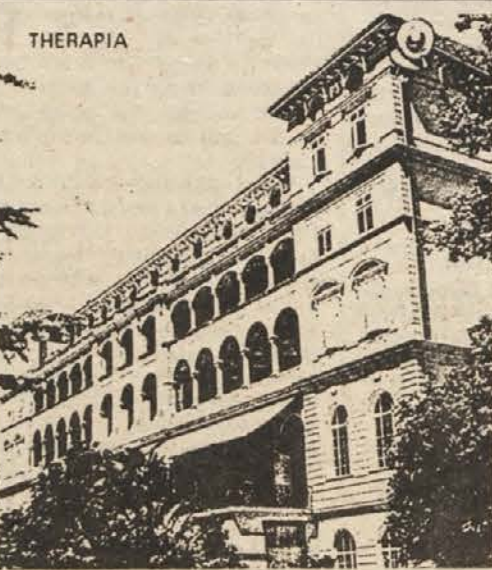
8.55 TV V SOLI: Koledar, Krog, Matematika in šah, Gozd - kletka - rešetk
9.00 TV V SOLI: Kemija, Risanka, ZN, Risanka, Zgodba, Zadnje minute

13.55 VARDAR: VELEŽ, prenos nogometne tekme
15.50 ŠOLSKA TV: Zasužnjeni, a ne pokorjeni, Cepitev jeder, Erozijska
17.25 POROČILA
17.30 JELENČEK
18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA
18.30 OBZORNIK
18.40 NA SEDMI STEZI
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 GLASBENI ČETRTEK
21.35 625
22.15 V ZNAMENJU

2

17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Babičim vnuk - 18.15 Znanost - 18.45 TV kabaret - 19.30 Dnevnik - 20.00 Kino oko - 23.00 Poročila

CRIKVENICA

Je eno najstarejših letovišč severnega dela Jadrana. Slovci po svoji prostorni peščeni plaži, zavoljo ugodnega podnebja in drugih naravnih značilnosti pa je znana kot pomemben center za zdravstveni turizem. Naselje je zgrajeno na nekdanjem rimskem taborišču Ad Turres, ime pa je dobilo po samostanski cerkvi, ki jo je leta 1412 (pozneje adaptirana v baročni slogu) zgradil ban Nikola Frankopan.

HOTEL

Therapia - 8

stoji v samem centru Crikvenice. Vse sobe imajo TWC, v hotelu pa so vam na voljo še restavracija, kavarna, aperitiv bar, pokrit bazen z ogrevano morskovo vodo, kakor tudi igrišča za tenis v bližini hotela.

V CENO TEDENSKEGA BIVANJA JE VKLJUČENO:	07. 11. - 26. 12.
7 polnih penzionov, turistična taksa ter kopanje v pokritem bazenu.	09. 01. - 27. 03.
POPUSTI: otroci od 2. do 10. leta starosti imajo 30 odstotkov popusta na tret-	1/2 3150
jem ležišču, vsi ostali gostje pa 10 % popusta.	

PORTOROŽ (hoteli Lucija, Palace, Bernardin), POREČ (hoteli Pical, Delfin, Parentium), VRSAR (hotel Pineta), ROVINJ (hotel Edene), MEDULIN (hotel Belvedere), RABAC (hotel Mimos), OPATIJA (hotel Adriatic), SELCE (hotel Varaždin), MALI LOŠINJ (hotela Aurora in Bellevue), RAB (hotel International), DUBROVNIK (hoteli Kompas, Olakir, Park), PRIMOSTEN (hotel Zora/Slava), MAKARSKA (hotela Biokovo, Dalmacija), PODGORA (hotel Minerva), BAŠKA VODA (hotel Horizont, apartma Ribarević), BLEDE (Hotel Kompas, zasebni apartmaji I. kategorije), KRANJSKA GORA (hotel Kompas)

INFORMACIJE IN PRIJAVE:
VSE POSLOVALNICE KOMPASA IN POOBLAŠČENE AGENCIJE.

MLADI DOPIŠNIK

ZGODOVINA IZ UST PRIČE

Ena Muser je 15. oktobra obiskala Dom Majde Šilc in pripovedovala učencem o začetkih skojevske organizacije v Novem mestu in na Dolenjskem do leta 1941. Predavanje je bilo pestro in zanimivo. Novembra meseca nam bo Muserjeva predavala še o delu napredne mladine med vojno.

MARIJA ZEMLJAK
Dom Majde Šilc
Novo mesto

PIONIRJI-GASILCI V BOHINJSKI BISTRICI

Druga srečanja pionirjev gasilcev v Bohinjski Bistrici smo se udeležili tudi člani PDMG iz Suhorja. Srečanje je trajalo dva dni. Tekmovali smo v znanju o preprečevanju požarov in z vedrovko. Likovniki so slikali na temo „Preprečujemo požare“. Naš predstavnik je med likovniki dobil zlato plaketo, gasilska vrsta pa se je uvrstila na 18. mesto med 48 tekmujočimi ekipami.

Pionirji gasilci iz Suhorja

JESENSKI KROS

Tudi letos je bil 7. oktobra v Brezicah jesenski kros med Krko in Savo. Z naše šole se je tekmovalna udeležila 17 tekačev. Jolanda Pinterič in Zdravko Svajger sta postala občinska prvaka. Zdravko se bo udeležil tudi republiškega teka v Ptujju.

METKA CIŽL
OŠ Artiče

ZBIRALNA AKCIJA

Na akcijo zbiranja starega papirja smo se dobro pripravili. Dva dni pred akcijo smo občane seznanili z vsem potrebnim, tako da je 15. oktobra zbiranje lepo potekalo. Star papir smo učenci vozili v šolsko klet.

VESNA ERJAVEC
OŠ Žužemberk

RADA IMAM MATEMATIKO

V šoli imamo matematiko kar trikrat na teden, vendar je to za nekatere premalo. Radi bi namreč čimveč zvedeli o njej. Zato smo se vključili v matematični krožek. Krožek za sedme razrede vodi tovarišica Julijana Kuk. Sestajamo se vsakih štirinajst dni, ob sredah ob 15. uri. Včlanjenih nas je samo trinajst učencev, vendar ti hodimo redno. Želja slehernega člana matematičnega krožka je, da bi na tekmovalnih mladih matematikov dosegal uspehe. Najboljši bodo prejeli Vegovo priznanje.

JASMINA MAROLT, 7.d
NOVINARSKI KROŽEK
OŠ SAVA KLADNIKA
SEVNICA

NA MIRNO GORO

Planinska sekcija, ki na naši šoli deluje že dve leti, je pripravila pohod na Mirno goro. Z avtobusom smo se odpeljali do Baze 20, od tam pa smo krenili peš na Gače in dalje na Mirno goro, kjer smo se ustavili za dlje časa, nato pa odšli do železniške postaje v Semčiču in z vlakom v Novo mesto. Domov v Sentejmerj smo se pripeljali z avtobusom.

MATJAŽ DUH
Sentejmerj

NAŠA ŠOLA RAZSTAVLJALA

Učenci, ki smo vključeni v hortikulturno društvo na naši šoli, smo si ogledali razstavo „Gozd, gobe, cvetje“ v Novem mestu. Še posebno smo bili ponosni, ko smo na zanimivi razstavi opazili izdelek našega šolskega krožka: hišico čarovnice. Bili smo edina šola, ki je sodelovala na razstavi.

JANJA IN DARINKA
COS „Baza 20“
Dolenjske Toplice

LUTKE IZ PRAGE

Lutkovno gledališče iz Prage je obiskalo našo šolo. Predstavo so si ogledali učenci razredne in predmetne stopnje. Lutke so nastopile v češkoslovaških narodnih nošah, igrale so in pele, na koncu pa še zaplesale kazačok. Takih predstav si še želimo.

ANICA ŽELJEŽNAK
OŠ Črnomelj

Stoletnica topliških gasilcev

Gasilsko društvo Dolenjske Toplice letos praznuje stoletnico obstoja in delovanja. V društvo so včlanjeni predvsem mladi, nekaj pa je veterani, ki so v društvu že od leta 1925. Z enim od njih, Oskarjem Klemenčičem, se je pogovarjala Jana Fabijan, članica novinarsko-informativnega krožka topliške šole.

Oskar Klemenčič se spominja časov, ko je bilo težko priti pravčasno na kraj požara, saj so imeli gasilci namesto avtomobilov na voljo le vozove in konje. Gašenje je bilo povrh tega še zelo naporno, ker smo takrat poznali le ročne brizgalne. Šele leta 1930 je društvo kupilo motorno brizgalno, daljše lestve, nove cevi in drugo orodje. Za brizgalno je bil zadolžen prav Klemenčič.

Med vojno je veliko topliških gasilcev odšlo v partizane. Okupator je zaplenil opremo, brizgalna pa je ves čas vojne mirovala, ker je bila pokvarjena.

Današnji trenutek Klemenčič ocenjuje kot dober. Topliški gasilci so vedno med prvimi pri požaru, društvo se je pomladilo, vendar pa opaža, da med mladimi ni takšne zavzetosti, kot so jo poznali oni in njegovi vrstniki. „Danes imajo mladi več možnosti za različne dejavnosti in jim čisto zmanjkuje časa,“ pravi topliški veteran Klemenčič.

JANA FABIJAN

PLANINSKO DRUŠTVO TRBOVLJE

objavlja prosto mesto OSKRBNIKA

Planinskega doma na Mrzlici Zaželen je zakonski par, ki je več dobro kuhinje, oskrbovanja doma in ima lep odnos do obiskovalcev. Interesenti naj pošljejo vlogo na naslov: Planinsko društvo Trbovlje, p. p. 33, 61420 Trbovlje, in to do 25. oktobra t. l.

794/43-81

Navdušeni ob prvi zmagi

Uspešen prvi nastop Pionirja v II. zvezni odbojgarski ligi
— Pionir : Salonit 3 : 1 (—15, 2, 7, 11)

Nad tristo gledalcev, kar je po „zlatih časih“ novomeške odbojke pred več kot dvajsetimi leti ena največjih številka za ligaške tekme, je v soboto v športni dvorani v Novem mestu navdušeno pozdravilo prvo in po igri sodeč prav gotovo ne zadnjo zmago v drugi zvezni odbojgarski ligi — zahod.

Začelo se je slabo, z živčno in negotovo igro domačinov, ekipe, ki prvič nastopa v višem tekmovalnem razredu in ki čuti odgovornost do nove publike. Bolj izkušeni Kanalčani, dolgoletni člani zvezne lige, so v prvem nizu v nekaj minutah povedli s 7:0, zdržali do 15:15 in po steči celo zmagali s 17:15. To pa je bilo tudi vse. Pionirjev „stroj“, ki se je usposobil ob dobrem letu dni trajajočem široko zastavljenem, resnem in vsestranskem delu trenerja Vladimirja Jankoviča iz Zagreba, je po začetni tremi stekel in „zmel“ goste v drugem setu na vsega dve, v tretjem na sedem in v četrtem setu na enajst točk. Novomeščani so bili dobri v polju, v napadu pa neubranljivi, če

so izvedli vnaprej naučene kombinacije. Škoda le, da teh trenutkov, ki navdušujejo in povečujejo privlačnost moderne odbojke, ni bilo še več.

Sobotna zmaga je bila zaslužena. Zanj je treba pohvaliti vso moštvo, zlasti pa prvo šestorko, v njej pa vse zrelejše igralca Miloša Primca, standardno dobrega Bojana Brulca in borbenega Lojzeta Babnika. Tekmo sta sodila Verbič z Raven in Klemen iz Ljubljane. V drugem kolu bo Pionir gostoval v Bövcu.

M. LEGAN

TEK KOČEVSKEGA ZBORA

Na tradicionalni atletske prireditvi „Tek kočevskega zbora“ je nastopilo okrog 250 tekmovalcev. Med pionirji je prvo mesto zasedel Janež, med starejšimi pionirji Crkvenik, v pionirski štafeti 4x400 m je zmagala ekipa 7.b, v članski pa gimnazijke. Na 2.000 m je zmagal Malnar.

M. G.—č

V soboto revija košarke na vozičkih

V odmoru turnirja srečanja Večera in Dolenjskega lista

Društvo paraplegikov novomeške regije pripravlja v soboto zanimiv košarkarski turnir, na katerem se bodo v invalidskih vozičkih pomerile ekipe Maribora, Kranja, Ljubljane, Kraljevice, Zagreba in Novega mesta. Turnir je posvečen počastitvi praznika novomeške občine in mednarodnemu letu invalidov

● V odmoru med predtekmovanjem in finalnim delom košarkarskega turnirja se bodo ob 11.45 v novomeški športni dvorani pomerili v že tradicionalnem nogometnem srečanju žogbratari mariborskega Večera in 7D z moštvom Dolenjskega lista.

ter se bo pričel ob 8.15 v športni dvorani in v posebni šoli „Dragotin Kette“ v Šmihelu, finalni boji pa bodo od 13. ure v novomeški športni dvorani. Turnir si velja ogledati, saj bodo na njem nastopili trenutno vsi najboljši jugoslovanski košarkarji-paraplegiki. Vstopnine ni.

Šentjernejski—Polana, Drava—Itas Kočevje.
SRL—MOŠKI: PARTIZAN TUS—KRŠKO 25:34 (12:13)—Kršani, novinci v ligi, so presenetili Slovenjgajčanec in zasluženo krepko zmagali. Domačini so bili enakovredni tekmelec le v prvem polčasu, v nadaljevanju pa so Krščani povsem zagospodarili na igrišču in osvojili nov par točk.

Po 7. kolu je Krško na visokem 4. mestu z 8 točkami, v naslednjem kolu pa jih doma čaka srečanje z Rudarjem.

II. RALLY ZA VOZNICE

Sportna komisija novomeškega AMD organizira v počastitev novomeškega občinskega praznika II. avtomobilsko ocenjevalno vožnjo, in sicer za voznice, članice društva. Začetek prireditve — lani je nastopilo 17 tekmovalk — bo v nedeljo, 25. oktobra, ob 9. uri na parkirnem prostoru tovarne zdravih Krka v Ločni. Nastopajoče bodo morale najprej opraviti spretnostno vožnjo, nato se bodo odpravile na 38 km dolgo preizkušnjo, na kateri bodo morale rešiti 10 nalog. Prireditelji pričakujejo dobro udeležbo, zakaj v novomeški občini se z vozniskim izpitom ponaša kar 4000 voznice. Prijave sprejemajo v pisarni AMD, v društvenih sekcijah, zainteresirane pa se bodo lahko prijavile tudi na staru.

KIRASIČ ZMAGAL

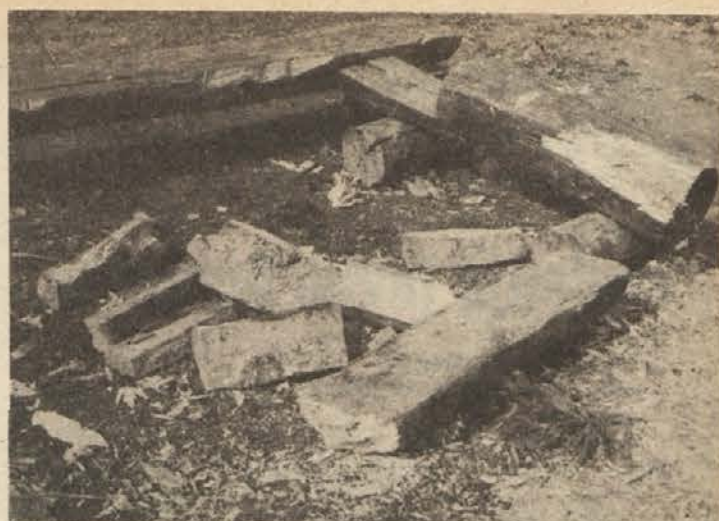
Po daljšem času so se kočevski šahisti ponovno zbrali in odigrali hitropotezni turnir. Vrstni red: Kirasič 12,5, Podkoritnik in Ofak 10, Cimer 9,5, Rogale 9, Čuk 8,5 in Ivič 8 točk.

POTA IN STRA VAMPOTA

dežurni poročajo

NI BILO PRVIČ — Metliški mličniki so 13. oktobra pridržali 27-letnega Janeza Bajuka z Radovca, ki je v razgrajenem kršil javni red. Moral bo k sodniku za prekrške. Ne bo sta se videla prvič.

GROZIL DOMAČIM — Sentjernejski mličniki so v četrtek dali na hladno 35-letnega Ivana Jakšeta iz Hrastulj, ki je pijan razgrajal in grozil domačim s pretepom.

IGRAČE GORJO — V Vzgojnovarstvenem zavodu na Ragovski v Novem mestu že od vsega začetka bijejo bitko z mladimi razposajenci iz sosednjega blokovega naselja. Ti si v večernih urah prav po huligansko prisvajajo odprte prostore vrtca, igrišča, hodijo po strehi in s svojim početjem povzročajo škodo. Lonec je prekipel pred dnevi, ko so se ponoči lotili lesenih igral (klopice in vlakca), ter njihove dele porabili za peko kostanja. Osebe vrtca je pred časom pisмено obvestilo stanovanje v blokih o početju nadobudnežev, toda kot kaže, so naleteli na gluha ušesa. Ali pa je odgovor „peka“ kostanja? (Foto: Janez Pavlin)

Si nazdravljate s strupom?

Na kliničnem centru zdravili Novomeščana, ki je z vinom pil tudi življenju nevarni svinec — Nevarnost je v lošču lončevine — Inšpektorji že ukrepajo

Uprava inšpekcijskih služb v Novem mestu je pred dnevi dobila z ljubljanskega kliničnega centra dopis, v katerem inšpektorje opozarjajo na nevarnost zastrupitve s svincem, ki ga vsebuje lošč majolik in druge lončevine, ki je iz dneva v dan bolj v modi.

Takole piše v dopisu: „Na naši kliniki se od 15. junija letos zdravi J. N. iz Novega mesta. Preiskave so pokazale, da se je imenovali zastrupil s svincem. Vzrok zastrupitve je v majoliki, ki ima neustrezno „glazuro“. Majoliko je tovariš uporabljal kot posodo za vino v svojem vinogradu. Preiskave na inštitutu za sodno medicino v Ljubljani so pokazale naslednje: politrsko majoliko so napolnili s 3-odstotno očetno kislino. Ko so po treh urah določali koncentracijo svinca, so ga v pol litra ekstrakta namerili 0,13 grama, ko pa so v majoliki pustili 48 ur en decil 3-odstotne očetne kisline, so našli v tem ekstraktu kar 0,3 grama svinca. Tako je bil izvor zastrupitve s svincem nedvomno pojasnjen.“

Pacient je zdravnikom povedal, da je njegova žena avgusta lani kupila to majoliko na trgu v Novem mes-

tu. Klinični center na koncu pisanja svetuje, da inšpektorji kontrolirajo lončevino, ki je v prodaji v Novem mestu, saj preti nevarnost, da se bo še kdo zastrupil s svincem.

Inšpektorji so šli v akcijo in vzeli 8 vzorcev lončevine, 6 pri zasebnikih in 2 v trgovini. Samo ena od posod, položenih s svinceno glazenko, je bila neoporečna, vse druge so po analizi zavoda za socialno medicino in higieno v Novem mestu odpustile v 24 urah več kot 4 miligrame svinca — ta količina je še dovoljena. Tako na primer je majolika, vzeta za analizo pri Mladinski knjigi v Novem mestu (majolika je izdelana v Kera-

miki Liboje), vsebovala kar 14 mg svinca na liter blage očetne kisline. Več svinca, kot dovoljuje predpis, je vsebovala tudi analizirana lončevina Stanka Pungercarja z Gruče, Marije Kržan iz Sentjerneja in Poldeta Zupančiča iz Maharovca.

Kaj storiti, ko vendar vemo, da je na dojenjskih trgih in sejmščih lončevine več kot dovolj? Inšpektorji bodo od lončarjev in trgovcev zahtevali napise, ki bodo pojasnjevali, da je lončevina primerna samo za okras, saj kislino mleko, kis in vino načenjajo lošč in sproščajo življenju nevarni svinec. Od kupca je seveda odvisno, če bo svarilo upošteval, ali pa si še naprej nazdravljaval z vinom, počešanim s strupom. Izhod bi bil seveda tudi neustrepen lošč, ali pa tehnologija, ki bi dobro staro svinceno glazenko neutralizirala, kar se menda tudi da. Vprašanje pa je, kako bi vse to nadzorovali. Bolj preprosto je menda verjeti, da nekaj svinca s cvičkom pogorskega želodcu pač ne more škoditi.

M. BAUER

ZASACILI SO JU

Brežiški mličniki so v četrtek okoli 23. ure v Brežicah prijeli 25-letnega Franca Kojana iz Ardra pri Raki in 28-letnega Alojza Povšeta iz Podulce pri Raki. Fanta sta pred tem vzela iz parkirane katrice Ljubomira Beševiča iz Brežic kolo. Spravila sta ga v svoj prtljajnik, medtem pa so že prišli možje v modrem.

POBEGNIL IN SE PONESREČIL

Jože Ferlan (27 let) je 13. oktobra zvečer vozil pijan in prehitro z osebnim avtom od Senovega proti Brestanici. Na koncu Senovega je pripeljal v desni pregledni ovinek po levi. Tedaj je nasproti pravilno po desni pripeljal 37-letni avtomobilist Jože Brili, ki je ostro zavil v desno in se tako izognil direktnemu trčenju. Ferlan ga je oplazil po levem boku in odpeljal naprej. Po nekaj sto metrih opletanja se je zaletel v ograjo kartonažne tovarne na Senovem. Na avtomobilih je za 30.000, na ograji pa za 18.000 din škode.

PORUŠIL KOZOLEC

Marjan Kotar iz Vel. Ševnice je 14. oktobra zvečer vozil tovornjak po krajevni cesti skozi Dol. Ravne. Ko je peljal mimo kozolca Jožeta Zupančiča, se je pod tovornjakom zaradi preobremenjenosti utrgal rob ceste. Vozilo se je prevrnilo po nasipu, zadelo v Zupančičev kozolec in ga porušilo, škode je za 50.000 din.

ZBIL PEŠČA

Martin Konda iz Trnovca je 12. oktobra zvečer peljal z osebnim avtom proti Metliki. Pri Berečič vasi je dohitel osebni avto in ga začel prehitevati, pri tem pa je zadela pešca Janka Damjanoviča iz Dol, ki je šel ob levem robu ceste. Damjanoviča so odpeljali v novomeško bolnišnico.

BREZ PAPIRJEV

V soboto zvečer je 17-letni Jože V. vozil osebni avto je 17-letni Jože V. vozil osebni avto brez vozniskega dovoljenja in z neveljavnim prometnim dovoljenjem od Žužemberka proti Dvoru. V ovinku ga je zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati, tako da je oplazil avto Afrima Sejadinovega z Raven, ki je pripeljal nasproti, škode je za 60.000 din.

PRESEKALO DLAN

Med popoldansko izmeno se je v petek v črnomaljskem Beltu poškodoval Matija Hudak iz Učakovcev. Hudak je odvijal kalup. Ker se ni odprl, je poskusil s silo, pri čemer se je sprostita vzmet. Odliček je vrglo v zrak in Hudaku je presekal dlan. Za rano so poskrbeli v novomeški bolnišnici.

Neodložni, zato poraženi

2. kolo v II. zvezni košarkarski ligi — zahod: Puljanka — Novoles 82:74 (44:41) — Novomeščani izgubili zaradi slabih začetkov v obeh polčasih

Na moč pomlajeno moštvo novomeškega Novolesa se je v drugem kolu II. zvezne košarkarske lige — zahod v Pulju pomerilo s tamkajšnjo Puljanko.

V prvih petih minutah so novomeški košarkarji slabo igrali in domačini so si prigrabili deset točk prednosti (14:4). Nato je novolesovcem z boljšo igro v obrambi in večjo precej znižali vodstvo Puljčanov, ostaja pa vtis, da bi z malce bolj odločno in povezano igro skozi vsjo tekmo lahko osvojili točki.

NOVOLES: Cerkovnik 2, Beg, Bajc 13, Ivančič 13, Globič 8, Skube 14, Lalič 16, Plantan 8, Kramar, Dular, Pintar.

Po drugem kolu so novomeški košarkarji na sedmem mestu, v soboto pa jih čaka težka tekma z ekipo Ježice, ki letos še ni zmagala, zato bo s svojim okrepljenim moštvom skušala presenetiti v dvorani pod Marofom.

Derbi je odločil drugi polčas

V II. zvezni rokometni ligi tesna poraza Ribničanov in Novomeščank — Kočevke v SRL po 7. kolu na čelu — Visoka zmaga Krčanov

V derbi srečanju II. zvezne rokometne lige za moške je ribniški Inles gostoval v Varaždinu in po ogorčenem boju klonil z 22:25, potem ko je po prvem delu celo vodil. Tesen poraz so doživele tudi Novomeščanke doma s Titovim Velenjem, medtem ko v republiški ligi Kočevke po nedeljski zmagi zasedajo vrh lestvice.

VARTEKS — INLES 25:22 (9:10) — Ribničani so v Varaždinu dokaj nesrečno izgubili točki, ki bi jih postavili ob bok vodilnim ekipam v II. zvezni ligi. Tako pa so Inlesovi rokometisti že ob drugi par točki v letošnjem prvenstvu in zaostajajo za vodilnim Varteksom sedaj že za 4 točke.

Lestvica po 7. kolu: 1. Kočevje 13, 2. Burja 12, 3. Branik 11, 4. Šentjernejski 10 itd.

V naslednjem kolu igrajo Iskra Elan lovi Jadran

Odigrano 7. kolo v SNL
Šele 7. kolo v SNL—zahod je pokazalo, da tudi v tej ligi ni nepremagljivih. Tabor Jadran je namreč v Litiji izgubil prvi točki v tem prvenstvu in tako najavi, da utegne biti prvenstvo navzlic začetni monotoni v nadaljevanju vendarle zanimivo, še posebej, ker nogometisti novomeškega Elana igrajo od kola do kola bolje in po nedeljski visoki zmagi zaostajajo le še tri točke za vodilnim Jadranom.

Rezultati 7. kola: Bela krajina — Domžale 0:1 (0:1), Vozila — Kočevje 3:1 (3:1), Elan — Piran 4:0 (1:0). Dolenjske enajsterice v zahodni skupini slovenske nogometne lige z izjemo Elana igrajo v dokaj spremenljivi formi. Še posebej velja to za Črnomalce, ki so po dokaj uspešnem startu padli v formi in so iz kola v kolo nižje na lestvici.

Lestvica: 1. Tabor Jadran 12, 2. Elan 9, 5. Bela krajina 7, 9. Kočevje 4. Edini dolenjski predstavnik v vzhodni ligi, nogometisti Brežic, so tudi po 7. kolu prepričljivo zadnji z eno samo točko. V nedeljo so namreč izgubili doma s Fužinarjem z 1:2 (1:2).

Pari naslednjega kola: Piran—Kočevje, Elan—Ušnjak, Jesenice—Bela krajina in Proletarec—Brežice.

Kmetijska zadruga ribnica na dolenskem

p. o., ribnica, šušková 15

razpisuje javno licitacijo

za prodajo osnovnega sredstva
tovornega avtomobila TAM 6500 — leto izdelave 1974 — v
voznem stanju.
Izključna cena znaša 130.000.— din.
Licitacija bo dne 23. 10. 1981 ob 10. uri v prostorih Kmetij-
ske zadruge Ribnica, Šušková 15. Interesenti si vozilo lahko
predhodno ogledajo v mehanični delavnici v Dolenji vasi.
Pred začetkom licitacije morajo zasebniki predložiti 10 %
varščine, družbene organizacije pa instrument zavarovanja
plačila.

796/43—81

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA „DJURO SALAJ“ KRŠKO—TOZD LES

objavlja prosta dela oz. naloge:

I. RAZKLADANJE LESA — za 3 delavce

Pogoji:

- osnovna šola, lahko nepopolna
- do tri mesece delovnih izkušenj, lahko tudi začetnik
- delo v treh izmenah

II. POMOČ PRI UPRAVLJANJU NAPRAV ZA PRIPRAVO LESA ZA CELULOZO IV. STOPNJE

— za 3 delavce

Pogoji:

- osnovna šola (lahko nepopolna)
- do 6 mesecev delovnih izkušenj, lahko tudi začetnik
- delo v treh izmenah

III. ŽAGANJE LESA Z ROČNO MOTORNO ŽAGO — za 9 delavcev

Pogoji:

- osnovna šola (lahko nepopolna)
- izpit o strokovni usposobljenosti za delo z ročno motorno
žago, ki ga je možno opraviti po nastopu dela med
delovnim časom
- zdravstvena sposobnost za delo z žago
- dvoizmensko delo
- poskusno delo 3 mesece

Navedena dela oz. naloge so za nedoločen čas in s polnim
delovnim časom. Stanovanj ni.

Prijave sprejema kadrovska služba naše DO 15 dni po objavi.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po izteku
roka za sprejemanje prijav.

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto

razpisuje

NAGRADE IN PRIZNANJA INOVATORJEM

občine Novo mesto

Nagrade se podeljujejo uspešnim inovatorjem, raziskovalcem,
racionalizatorjem in za ustvarjalno raziskovalno delo mladih.
Občinska raziskovalna skupnost poziva vse organizacije
združenega dela in družbenopolitične organizacije ter po-
sameznike novomeške občine, da pošljejo svoje predloge
najpozneje do

10. novembra 1981

na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Novo
mesto, Prešernov trg 9.

Svečana podelitev nagrad in priznanj za leto 1981 bo pred
dnevom republike 29. novembrom.

792/43—81

ISKRA—INDUSTRIJA BATERIJ ZMAJ, n. sol. o.
LJUBLJANA, STEGNE 23

TOZD SPECIALNE BATERIJE, n. sub. o.
ŠENTVID PRI STIČNI

Komisija za delovna razmerja
objavlja
prosta dela oz. naloge

KLJUČAVNIČARJA V BATERIJSKI PROIZVOD-
NJI

(osebni dohodek okoli 12.000 din)

Za opravljanje objavljenih nalog mora kandidat poleg sploš-
nih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima srednjo šolsko izobrazbo — KV strojni ključavni-
čar in 3 leta delovnih izkušenj, poskusno delo dva meseca.

Prijave pošljite na naslov ISKRA—industrija baterij ZMAJ,
TOZD Specialne baterije Šentvid pri Stični.

Ponudbe sprejemamo 15 dni po objavi. Kandidate bomo o
izbiri obvestili v 30-ih dneh po zaključenem roku za
sprejemanje prijav.

ISKRA INDUSTRIJA ZA
AVTOMATIKO TOZD
TOVARNA NAPAJALNIH
NAPRAV NOVO MESTO,
Bršljin 63

OBJAVLJA PROSTA DELA IN
NALOGE:

— KNJIGOVODJA — za določen čas, nadomeščan-
je delavke na porodniškem dopustu

Pogoji: končana ali nedokončana ekonomska srednja šola

— DELAVEC V SPLOŠNEM VZDRŽEVANJU
Pogoji: KV zidar z enim letom prakse

Rok za vložitev prijav je 15 dni.
Kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 15-tih dneh po
prejemu sklepa.
Poseben pogoj je poskusno delo.

795/43—81

SKUPŠČINA OBČINE SEVNICA
Razpisna komisija delovne skupnosti
upravnih organov

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJE PISARNE IZVRŠNEGA SVETA
2. VODJE PISARNE IN STROJEPISE SODNIKA
ZA PREKRŠKE OBČINE SEVNICA

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev
izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1 in 2:

- končan program štiriletnega srednjega izobraževanja
upravno—administrativne smeri,
- 2 leti delovnih izkušenj,
- 2-mesečno poskusno delo.

Stanovanj ni.

V postopku izbire kandidatov bodo preizkušene strokovne
sposobnosti kandidatov.

Kandidati naj pismene prijave z dokazili o strokovni izobraz-
bi in delovnih izkušnjah pošljejo razpisni komisiji v 15 dneh
po dnevu objave.

O izbiri bodo kandidati pismeno obveščeni v 30 dneh po
dnevu poteka objave.

ŠOLSKI CENTER SEV-
NICA—TOZD OSNOV-
NA ŠOLA BLANČA

razpisuje prosta dela in
naloge

TAJNIKA IN BLAGAJ-
NIKA

Delavec bo opravljal dela na
OŠ Blanca in Boštanj.

Pogoj za sprejem: končana
srednja ekonomska ali sred-
nja administrativna šola.
Delo se združuje za nedolo-
čen čas, s polnim delovnim
časom.

Pričetek dela 1. 12. 1981.
Prijave z dokazili o izobrazbi
sprejemamo 15 dni po obja-
vi.
Stanovanja ni.

788/43—81

Paketni nakup — prihranek za novo knjigo!

DELAVSKA ENOTNOST

DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

Pripravili smo vam šest paketov knjig, s katerimi vam omogočamo 20 odstot-
kov cenejši nakup knjig s področja družboslovnih ved: zgodovine, politike,
izobraževanja, informiranja, gospodarstva itd.

Prvi paket vsebuje naslednje knjige:

AKTUALNI PROBLEMI MARKSIZMA, več avtorjev	310 din
Adolf Bibič: INTERESI IN POLITIKA	550 din
Paolo Alatri: ORIS ZGODOVINE MODERNE POLITIČNE MISLI	420 din
B. Kavčič — I. Svetlik: POGlavJA IZ SOCIOLOGIJE DELA	360 din
Vladimir Sruk: FROMMOVA HUMANISTIČNA VIZIJA	290 din
	1.930 din
— 20 % popust	386 din
	1.544 din

V paketu so knjige, za katere je značilno, da so namenjene tako najširši
javnosti, zlasti pa tistim, ki se poklicno ukvarjajo s teorijo in prakso političnih
vprašanj in temelji marksizma.

V nadaljevanju vam bomo predstavili ostalih pet paketov, ki vsebujejo knjige
— v glavnem izvirna dela znanih avtorjev, kot so dr. Ana Kranjc, Emil Rojc,
Lojze Sočan, Cveta Mlakar, Vida Tomšič, da navedemo le nekatere.

Za informacije ali naročila se obrnite na Delavsko enotnost, Ljubljana,
Dalmatinova 4, ali knjigarno DE v Ljubljani, Tavčarjeva 5, ter na druge
knjigarne po Sloveniji.

OGLAŠUJTE V DLI

Oddelek strojev v ljubljans-
ki Metalki razstavlja te dni
stroj puromat. To je naprava
za pranje pod pritiskom s
toplo in hladno vodo. Upo-
raba je široka, predvsem v
kovinski industriji, mehanič-
nih delavnicah pa tudi dru-
god, kjer je problem čišče-
nja.

Še preden bodo nastopile
jesenske vozne razmere in
težave z vašim avtomobilom,
se za trenutek oglasite v
avtooddelku blagovnice Me-
talke. Šele tu boste opazili,
kaj vse vam zagotavlja varno
in udobno vozno in ohrani
vaše vozilo nepoškodovano.

Opozarjamo na izrabljene
gume, akumulator, hladilno
tekočino, premaz za spodnje
dele, pa tudi na sredstva za
nego. Zato na svidenje v
Metalki!

Želje mnogih kupcev se
uresničujejo v blagovnici
Metalke, v kleti, kjer so
prvič dali v prodajo že izde-
lane okvire za slike. Na raz-
polago je več velikosti, v
glavnem prirejenih na stan-
dardne formate. Cene so iz-
redno ugodne.

emona globtour
novo mesto

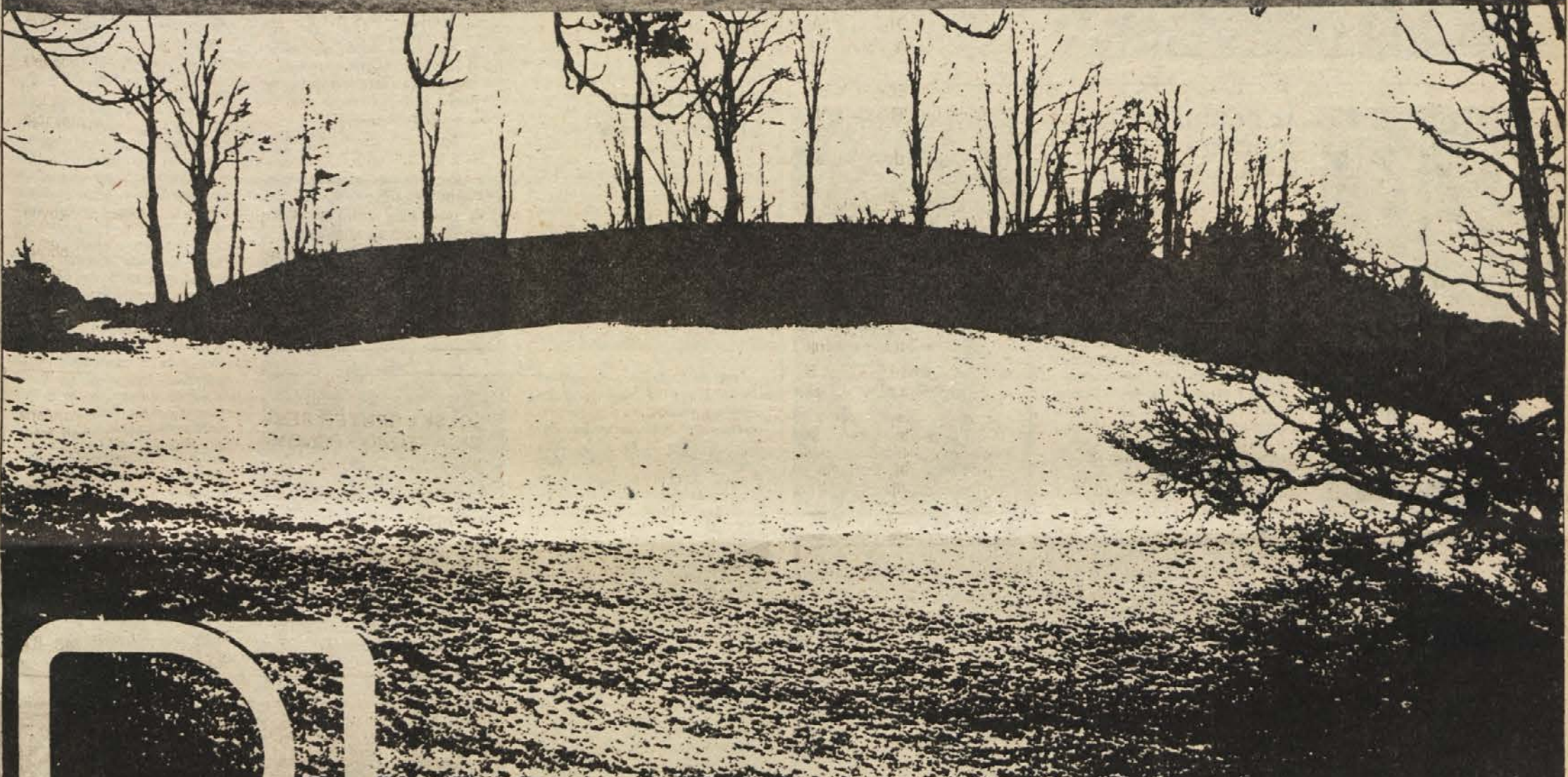
GLOBTOUR VABI NA SMUČANJE JUGOSLAVIJA, ČSSR, POLJSKA, ITALIJA, AVSTRIJA HOTELI - APARTMAJI KONKURENČNE CENE KUPON ZA PRIJAVO

Ime in priimek
Naslov
Zaposlen(a)
Številka os. izkaznice izdana od SOB
se nepreklicno prijavljam za smučarski aranžma v
v času od .. do
Kraj in datum
(podpis)

NA EN KUPON SE LAHKO PRIJAVI SAMO 1 OSEBA!
Kupon izrežite in ga najkasneje DO 20. NOVEMBRA 1981
pošljite v kuverti na eno izmed naslednjih Globtourovih
poslovalnic: LJUBLJANA, Gosposvetska 4; MARIBOR, V.
Kraigherja 4; NOVO MESTO, C. kom. Staneta 19; NOVA
GORICA, Delpinova 24; BLEDE, Cesta svobode 9; PORTO-
ROŽ, Obala 33, RADENCI, Hotel Radin.
Če pa se boste prijavili za gornji kupon, boste če vam bo
žreb naklonjen, prejeli eno izmed naslednjih nagrad:
1. nagrada: 5.000 din popusta na prijavljen aranžma
2. nagrada: 3.000 din popusta na prijavljen aranžma
3. nagrada: 2.000 din popusta na prijavljen aranžma
4. do 13. nagrada: 10 vikend paketov v znanih turističnih
krajih in zdraviliščih.

ŽREBANJE BO PRVI TEDEN V DECEMBRU NE ZAMU-
DITE IZJEMNE PRILOŽNOSTI!

DOLENSKI LIST

V ISKANJU STAREGA MESTA V ISKANJU STAREGA MESTA

„Severno od mesta na kapiteljskem hribu je kapiteljska pristava (Marof). Ondi je bilo lepo prazgodovinsko stanovanje in zraven dve gomili, kateri sem leta 1894 prekopal s prof. dr. Hoernesom iz Gradca za c. kr. dvorni muzej.“ — S temi besedami je omenil Jernej Pečnik v začetku tega stoletja prazgodovinsko naselbino — gradišče v Novem mestu. Skoraj tri tisoč let že kljubuje času in vremenu s strmimi nasipi zavarovano prebivališče davnih staroselcev nad Novim mestom. Že po naravi izoblikovana vzvišena terasa nad Kettejevimi drevoredom in Ljubljansko cesto ima odlično obrambno lego, odkoder je slikovit pogled na vso novomeško kotlino in njeno hribovito obrobje. Vzvišena zavarovana lega, bližina vode, dober pregled bližnje in daljnje okolice ter za pašo in polje primerno zemljišče v neposredni okolici, vse to je bilo kot nalašč ustvarjeno za nastanek in razvoj naselbine že v prazgodovini.

Devetdeset let je minilo, odkar so v Novem mestu odkrili prve arheološke najdbe pri gradnji Kolodvorske (sedaj Ljubljanske) ceste. V teku naslednjih desetletij so se zvrstila številna izkopavanja v mestu (Mestne njive, Bršljin, Kandija, okrajno glavarstvo in Beletov vrt), ki so razkrivala vse številnejše bogastvo arheološke zapuščine na mestnem področju. Tako je Novo mesto postalo daleč po svetu znano kot bogato arheološko najdišče. Toda vsa ta izkopavanja doslej so bila usmerjena v odkrivanje grobov davnih prebivalcev. Vsi so želeli kopati grobove, kajti v njih so se po izkušnjah nadejali bogatih in lepih pridelkov; najti cele lončene posode, bronaste okrasje in orožje, živobarvne steklene ogrlice, rimski denar in še kaj. Eni so kopali zaradi dobička, drugi iz znanstvene vneme,

tretji po sili razmer, ker je bilo grobišče ogroženo zaradi zidave. Tako je bilo v Novem mestu odkritih že več sto grobov, ki pripadajo trem različnim časovnim obdobjem: iz starejše železne ali halštatske dobe (Iliri), iz mlajše železne ali latenske dobe (Kelti) in iz obdobja, ko v naših krajih vladajo Rimljani.

Ob obilici izkopanih grobov v Novem mestu je nujno potrebno dognati, kje in kako so živeli tisti ljudje, katerih grobovesmo našli, sicer bo naša podoba davnine močno okrnjena in enostranska. Najdbe v grobovih se bistveno razlikujejo od tistih v naselbini. Tukaj svečan obred in izbrani celi pridatki umrlemu za popotnico v zagrobno življenje, v naselbini pa ruševine požganih bivališč, mnogo črepin razbitih posod, sledovi hišnega ognjišča, morda pozabljen predmet ob njem in črna žganina. Toda budnemu očesu arheologa ob skrbnem izkopavanju povedo ti ostanki nekdanjih bivališč dosti več. Iz zaporedja raznobarnih slojev zemlje, včasih samo v barvnih odtenkih, bo raziskovalec naselbine razbral na primer: kdaj je bil kraj prvič naseljen, kolikokrat so kočje pogorele in bile spet obnovljene, kakšen tloris je imelo posamezno bivališče, kako je bila naselbina utrjena in kdaj je prenehalo življenje na njej. V arheoloških obdobjih, ko praviloma nimamo na razpolago pisanih virov, so nam ti „zapisi“ v zemlji edini vir in pomagalo za spoznavanje in tolmačenje nekdanjega življenja.

Prazgodovinska naselbina na Marofu nad Novim mestom je v tlorisu močno podolgovate eliptične oblike in je dolga 250 metrov, široka pa okrog 100 m. Utrjeni naselbinski prostor meri približno 2,5 hektara. Na vzhodni in

severni strani (ob Kettejevem drevoredu) je strmi rob naselbine še dobro viden, medtem ko je zahodni rob gradišča z oranjem že zabrisan in težko določljiv. Vhod v prazgodovinsko „trdnjavo“ je bil na severovzhodni strani, prav na istem mestu še danes zavije pot iz drevoreda na Marof. Sredi avgusta letošnjega leta smo se lotili prvega načrtnega raziskovanja tega staroselskega prebivališča, za katerega domnevamo, da je bilo kontinuirano naseljeno skoraj 800 let pred našim štetjem!

Izkopavanje je imelo poskusni značaj, kot orientacija za raziskave v prihodnjih letih. Izkopali smo 11 x 3 metre velik jarek na severnem robu gradišča, kopati pa smo morali do globine 2 m. Pri tem smo ugotovili naslednje: obrambni rob naselbine je tvoril samo močan zemljeni nasip. Prvi in najstarejši nasip je bil nato še dvakrat obnovljen in povečan. Preseneča dejstvo, da na tem mestu v jedru nasipa zaenkrat nismo našli kamnitega zidu, kakršnega so na primer našli v gradišču nad Stično. Pet metrov za notranjo stranjo nasipa smo odkrili ostanke požgane in porušene halštatske kočje, ki se je raztezala še dalje izven izkopanega dela jarka. Po naši oceni je merila ta stavba v tlorisu vsaj 2,5 x 4 m. Močna plast žganine je dokazovala, da je kočja davne ilirske družine končala v ognjenih plamenih in kasneje ni bila več obnovljena. V ruševinah te kočje smo našli zelo veliko črepin različnih lončenih posod, nekaj ožganega hišnega lepa, razbite svetke in glinast vijček, ki je služil kot obtežilo za niti pri pokončnih statvah. Večina posod je bila zelo velikih oblik, z debelimi stenami in precej grobe izdelave. To so značilne oblike posod, kakršne so bile tedaj v rabi pri kuhanju in drugih gospodinskih opravi-

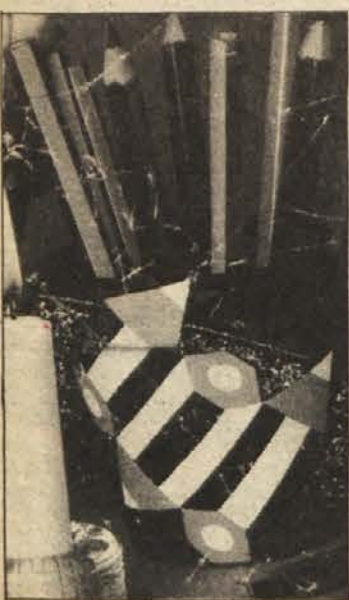
lih na odprtem ognjišču, nekatere pa so služile tudi za shranjevanje vode in živil. Imenujemo jo tudi hišna lončenina, za razliko od dosti finejše grobne keramike. Po določenih oblikah posod ter značilnih okrasih na njih (tipološka metoda) smo ugotovili, da je bila kočja zgrajena že v 8. stoletju pred n. št., na začetku halštatske dobe. Položaj ostankov kočje je bilo drugo presenečenje: našli smo jih že takoj pod rušo in humusom, pričakovali pa smo jih dosti globlje. Ljudje, ki so živeli v tem času in v tej koči na Marofu, so svoje mrtve najprej sežgali na grmadi, njihov pepel pa v velikih žarah zakopali na temenu Mestnih (Klemenčičevih) njiv, kjer smo jih že delno raziskali leta 1959 in 1960. Naša ugotovitev ob prvi raziskavi na Marofu je: najstarejši naseljenci, prvi „Novomeščani“, so prebivali tod že v 8. stoletju pred našim štetjem, naselbino pa so si ogradili in zavarovali z močnim zemljenim nasipom.

Raziskovanje na Marofu je za Dolenjski muzej vodil podpisani ob sodelovanju študenta arheologije in več novomeških srednješolcev. Vse najdbe in dokumentacijo o izkopavanju hrani Dolenjski muzej. Letošnje raziskovanje na Marofu je financirala občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, ki je s svojo dobro pretehtano raziskovalno politiko vključila v svoj program tudi raziskovalne naloge s področja zgodovinskih in družbenih ved. Zeleti je, da bi novomeška raziskovalna skupnost pod vodstvom njenega zavzetega predsednika dr. Mihe Japlja tudi vnaprej imela izostren posluš za skladen razvoj znanstveno—raziskovalnih prizadevanj v naši občini.

volna še pred zimo

V prehodnem jesenskem obdobju, preden začnemo nositi toplejše plašče, je zelo pripravno vrhnje oblačilo daljša jopca. Lepo pristoji jesenskemu krilu ali hlačam. Drobnejša postava si lahko privoščiti tričetrtinsko moderno jopco s pasom, močnejša pa široko krojeno jopco, prav tako segajočo do dveh tretjin dolžine krila. In če ne veste, kako bi ob današnji dragi volni prišli do materiala za pletenje, vprašajte babice, kako so pred tridesetimi leti paralele stare jopce, prale volno in na novo pletle.

iz odsluženih lončkov

Včasih se nam prazni lončki za cvetje potikajo po stanovanju, pa bi jih lahko spet naredili koristne, čeravno v njih ni več cvetja. Najprej lončke dobro operemo in osušimo, nato jih prebarvamo (lahko z barvo za kolesa) in poslikamo. V takih lončkih lahko spravljamo svinčnike, tudi pribor za čiščenje zob ali kaj drugega. Važno je, da izberemo žive barve, ki bodo prostor, kamor lončke postavimo, barvno uskladili in okrasili.

skupaj stresemo med fižol in začini z lovrovim listom, poprom in vegeto. Enoločnico zgostimo s testeninami.

ENOLOČNICA S SVINJINO

Na masti prepražimo čebulo, česen, dodamo na kose narezano meso, na kolobarje narezan korenček, ohrovt, krompir in kolerabo. Vse skupaj malo prepražimo, nato pa zalijemo z juho ali vodo. Dodamo kumino, lovrov list, poper, sol in sesekljan peteršilj. Okus izboljšamo z vegeto in belim vinom.

ENOLOČNICA S PERUTNINO

Na maščobi in na drobno narezani slanini pražimo sesekljano čebulo, kateri dodamo na kocke narezano korenje, zeleno ter piščančje meso. Vse skupaj dobro prepražimo, nato pa zalijemo z vodo ali juho. Zakuhamo domače krpice. Okus izboljšamo z Argo juho in sesekljanim peteršiljem.

Kuha PETER BEVC

BOGRAČ

Za 4 osebe potrebujemo: 30 dag čebule, 6 dag masti, 40 dag govejega bočnika, 2 dag ostre paprike, malo kumine, 40 dag krompirja, malo paradižnikove mezge, 25 dag zelene paprike, 1 dcl kisle smetane, 0,50 dcl črnega vina, 1 liter kostne juhe ali vode. Bograč je najkvalitetnejši, če ga kuhamo v ekonom loncu. Na ma-

stare dobre enolončnice

RDEČI RADIČ S HRENOVKO

Rdeči radič očistimo ter dobro operemo. Dodamo skuhane in narezane hrenovke, nasekljano čebulo in česen. Solato posolimo in zabelimo z omako: olje, kis, gorčica, čebula, česen. Dobro premešamo in serviramo.

ITALIJANSKA ENOLOČNICA

Prebrani, oprani in namočeni fižol kuhamo v slani vodi do mehkega. Posebej na maščobi prepražimo strt česen, na kocke narezamo slanino in na malo večje kose narezano svinjino. Vse skupaj dušimo, dodamo na kocke narezan paradižnik, malo zelja, na kolobarje narezan korenček. Vse

sti prapražimo čebulo, kateri dodamo papriko, kumino, paradižnikovo mezo in na kocke narezano in že prepraženo goveje meso. To vse skupaj zalijemo z juho in pokrito kuhamo. Na polmehkem mesu dodamo še narezano zelenjavo in krompir in kuhamo do mehkega. Ko je jed kuhana, okus izboljšamo z vinom in smetano.

RIBJA ENOLOČNICA

Potrebujemo: 1/2 kg osličevih filejev, sok od polovice limone, 1 dcl belega vina, 15 dag šalotke, 2 stroka česna, 10 dag pora, 10 dag korenja, 40 dag krompirja, 6 dag slanina, 1 jušna kocka, lov, žefran, baziliko, sol, poper, peteršilj. File narežemo na večje kose in pokapamo z limoninim sokom in prelijemo z vinom. V kostno juho damo kuhati zelenjavo in na krhlje narezan krompir. Dodamo še na kocke narezano slanino ter ostale začimbe. Ko je zelenjava mehka, dodamo ribje fileje z vinom, sesekljanim peteršiljem in česnom in kuhamo še nekaj minut. Okus izboljšamo s poprom.

JABOLČNA PITA

Potrebujemo: 2 drobni jajci, 40 dag margarine, 60 dag moke, 20 dag sladkorja, 2 vanilij sladkorja, 1 žličko pecilnega praška

Nadev: 1 1/2 kg jabolč, 15 dag sladkorja, cimet, limonina lupina, vanilij sladkor, malo ruma in 15 dag marmelade.

Iz moke, margarine, sladkorja, jajc, pecilnega praška in vanilije naredimo na hitro krhko testo, ga pokrijemo z vlažno krpo in damo v hladilnik za pol ure. V tem času jabolka olupimo, na drobno narežemo, damo v kozico, potresemo s sladkorjem in počasi dušimo. Ko so jabolka že čisto mehka in spustijo vodo, dodamo še malo ruma, vanilij, sladkor in cimet.

Testo razvaljamo za slab centimeter na debelo in ga pečemo v srednje vroči pečici toliko časa, da začne počasi rumeneti. Nato ga namažemo z marmelado in porazdelimo dušena jabolka. Po vrhu naredimo iz testa mrežo in damo nazaj v pečico. Pečemo v srednje vroči pečici približno 30-40 minut. Pečene potrosimo s sladkorom in počakamo, da se ohladijo. Hladne narežemo na male kocke in serviramo poleg enolončnic ali kot drobno pecivo.

VOJAŠKI KOTIČEK

ŠIBRENICE ZA „LOV“ NA LJUDI

Med prvo svetovno vojno, septembra 1918, je ameriški državni sekretar Lansing prejel nemški protestni telegram tele vsebine: „Nemška vlada protestira, ker uporablja ameriška vojska šibrenice, in opozarja, da bo glede na zakone vojskovanja vsak ujetnik, ki bo imel takšno orožje ali ustrezno strelivo, izgubil življenje.“

Pri tem so Nemci mislili na tisti del haške konvencije, ki pravi: „Posebno je prepovedana uporaba orožja, izstrelkov ali snovi, ki povzročajo nepotrebno trpljenje.“

Američani so v svojem odgovoru omenili, da puške šibrenice po omenjeni konvenciji niso prepovedane in da bodo v primeru, če res pride do usmrtnih kakšnega zajetih ameriških „šibreničarjev“, takoj začeli z ustreznimi povračilnimi ukrepi.

Res je, da so pred tem šibrene naboje v vojaške namene uporabljali že stoletja, do množične uporabe šibrenic kot frontnega orožja pa je menda prvič prišlo med prvo svetovno vojno, po prihodu ameriškega ekspedicijskega korpusa na zahodno bojišče. To orožje je bilo posebno učinkovito v nočnih patroljah in pri odbijanju sovražnih naskokov na sprednje, izpostavljene položaje. Američani so Nemce pustili na razdaljo kakšnih 50 metrov (na daljšo razdaljo šibrenice skoraj niso učinkovite), nato pa so začeli na vsi moč streljati po (največkrat) zelo presenečenem sovražniku, ki je v zelo kratkem času utrpel hude izgube. Še za eno stvar so prišle šibrenice v jarkih zelo prav: posebno izurjeni strelci so z natančnimi zadetki v zraku spreminjali smer sovražnih ročnih bomb. Delo za zares močne živce.

Šibrenice, ki jih je ameriška vojska uporabljala v prvi svetovni vojni, so bile znamke Winchester, model iz leta 1897. To so bile takrat zelo priljubljene lovske puške, ki pa so jih za vojaško rabo nekoliko priredili, predvsem skrajšali cev in ji dodali hladilno oblogo ter nosilec bajoneta kot se za vojaško puško spodobi. Winchester 97 je bila šeststrelna repetirka kalibra 12, narejena po Browningovih načrtih. Strelac repetirna puška zelo enostavno in hitro s pomočjo drsečega kopiščka (lesena obloga cevnega magazina), ki je prek ročice povezan z zaklepom. Šibreni naboji, ki jih je uporabljala vojska, so bili napolnjeni s po devetimi krogli kalibra 8,6 mm.

Proti koncu vojne so Američani pripravili za vojsko še izboljšani model Winchesterove repetirke in Remingtonovo repetirko, ki pa ju niso več utegnili uporabiti kot frontno orožje. Prva svetovna vojn se je na srečo prej končala.

J. HARTMAN

ZVESTOBA NEODVISNOSTI

bojevanje z zaplenjenimi italijanskim topništvo.

Tako kot pri drugih rodovih Jugoslovanske ljudske armade je tudi bojna pot artileristov partizansko specifična. Naša artilerija se je razvijala v skladu z razvojem političnih in vojaških razmer, brez vnaprejšnjih določenih modelov. Sestavljena je bila tudi iz borcev, ki niso imeli izkušenj s topništvom. Vendar jih to ni oviralo, da ga ne bi uspešno uporabili zoper sovražnika. Včasih namreč za šolanje ni bilo časa, šola je bila ognjeni krst na bojišču.

Današnji pripadniki artilerijskih enot se usposabljujejo v učijo na tradicijah NOB. Uporaba in delovanje artilerijskih enot sta prilagojena zasnovi splošnega ljudskega odpora. Dosegli smo zavidljivo usposobljenost in izvežbanost artilerijskih enot. Njihova učinkovitost je dokaz strokovne vojaške usposobljenosti, ki je krona izvežbanosti do avtomatizma. Take rezultate pa naši artileristi dosegajo tudi zaradi čvrste moralno-politične zvestosti ter zvestobe predsedstva SFRJ, ZKJ, samoupravljanju in seveda neodvisnosti.

7. oktobra je minilo 40 let od zgodovinskega trenutka, ki je narekoval ustanovitev artilerijskih enot naših oboroženih sil. Partizani so sovražniku zaplenjevali topove že od začetka vstaje. Napad na nemško letališče pri Kraljevu pa je bil poseben dogodek, nemški okupatorji so bili namreč po našem uspešnem napadu prisiljeni letališče zapustiti, saj so ga partizanski artileristi močno poškodovali. Že leta 1942 so se pojavila prva osvobojena ozemlja, ki jih je bilo treba braniti z močnejšimi silami, zato so v tem času ustanavljali tudi močnejše artilerijske enote. Po kapitulaciji Italije so ustanavljali še močnejše enote NOVJ, kar je seveda vplivalo na razvoj artilerije. Številni borci so se izurili za

Slobodanova četa

V Beblerjevem arhivu (fasc. 1/11 – c AIZDG) se je ohranila zanimiva listina, ki je nastala na Frati 23. avgusta 1942. Napisal jo je komandir 3. udarne čete 3. udarnega bataljona 1. partizanske udarne brigade Toneta Tomšiča, ki je imel partizansko ime Slobodan. Po njem se je ta enota imenovala Slobodanova četa, za političnega komisarja v tej četi pa je bil neki Vladimir.

Iz te listine je razvidno, da je Slobodanova četa 22. avgusta 1942 zavarovala sprejemno bazo Frata–Brezova reber, ki je imela nalogo zbirati raztepane in izčrpane partizane iz obkoljenega Kočevskega Roga. O tem je Slobodan zapisal med drugim: „22/8 42 sem prevzel od ZDO 36 tovarišev in tovarišic. Vsi neoboroženi. Za borbo nesposobni – večinoma še okrevajoči, bolniki itd. Med njimi je 9 rešenecv z Verda. Od tega 24 razposlal po kmetih, kjer naj bi začasnó delali za hrano. Od Ferda Juriša sprejel 11 tovarišev, en oborožen, 4 preskrbel po kmetih. Šest tovarišev iz različnih delavskih čet našel na bližnjem terenu. Neoboroženi – 3 poslal na poljsko delo h kmetom. Zveze s Suho krajino še nimam, s KO (Krškim obredom) bo pa vzpostavljena tekom današnje noči... Številčno stanje neoboroženih 22 (ki se nahajajo na tej bazi), odposlanih skupaj 31. Tovariš Tilen, intendant, prosi za zvezo s 3. bataljonom ZDO...“

Za marsikoga povzete navedbe ne pomenijo nič posebnega, toda raziskovalcu zastavljajo vrsto vprašanj. Da je Slobodanova četa spadala tedaj v Tomšičevo brigado, je jasno, vprašanje pa je, v kateri bataljon je spadala. Bila sta namreč dva tretja bataljona, tisti, ki je bil ustanovljen 7. avgusta 1942 na Žagi nad Gosposlično (Gorjanci) in katerega komandant je bil Janez Majnik–Džems, in tisti, ki je bil ustanovljen 12. avgusta 1942 na Cesti nad Starim Logom in katerega komandant je bil Anton Marincelj–Janko. In če je spadala v 3. Jankov bataljon, ne pa v Džemsov, potem se je morala na Brezovo reber prebiti iz obkoljenega Kočevskega Roga. Da bi spadala v 3. Džemsov bataljon je malo verjetno, zakaj ta bataljon je 22 in 23. avgusta 1942 nastopal od Gorjancev proti Kočevskemu Rogu z vzhodne strani. Njegova naloga je bila, da Italijanom udarja v hrbet in rešuje tiste, ki so bili obkoljeni na Rogu.

Tako zastavljena vprašanja so že rodila prve sadove. Janez Majnik–Džems je 7. septembra letos povedal, da je komandirja Jožeta Prijatelja–Slobodana kot partizana dobro poznal od spomladi leta 1942, odločno pa je zanikal, da bi bil komandir čete v njegovem 3. bataljonu Tomšičeve brigade. Spominja se, da je bil skupaj z Ivanom Kovačičem–Efenkom komandir čete v 3. bataljonu (Jankovem) Tomšičeve brigade. Iz tega bataljona sta

23. septembra 1942 prišla k Džemsu samo Efenkova četa in Risov vod. Majda Martelanc–Solza pa je istega dne izjavila, da je bila borka Slobodanove čete od 26. junija 1942, da je bila navzoča v borbi pri Stavči vasi in potem obkoljena v Kočevskem Rogu ter da so borci Slobodanove čete in ona sama nosili na levem rokavu velike rdeče črke UB. To pomeni, da so spadali v Tomšičevo brigado, zakaj samo ona je nosila take oznake namesto poprejšnjih proletarskih oznak.

Kaj je bilo potem s Slobodanovo četo, je 13. avgusta letos pojasnila Olga Červan, poročena Vipotnik, ki je pod Slobodanovo poveljstvo prišla 23. avgusta 1942. Četa je bila podrejena Beblerjevemu štabu do prvih dni septembra 1942. Medtem je velika italijanska ofenziva že dokaj oslabiljena zajela tudi območje Frate in Brezove rebri, pa se je Beblerjev štab moral umakniti. Toda Slobodan se s četo ni umaknil, marveč je okoli Brezove rebri spretno manevriral, uničeval nastajajočo belo gardo in zbiral razkropljene partizane, ne da bi četa utrpela kako smrtno žrtev. Ko je novoustanovljena Gubčeva brigada iz okolice Trebelnega prišla k Brezovi rebri in Selom–Šumberk, so Slobodanovo četo vključili v 4. bataljon Gubčeve brigade, ki mu je poveljeval Dušan Švara–Dule, ta bataljon pa je 27. septembra 1942 oziroma čez šestnajst dni prešel v sestavo Cankarjeve

brigade kot njen 1. bataljon. Ta dvakratna premostitev je bila vzrok, da se je za borci Slobodanove čete 3. bataljona (Jankovega) Tomšičeve brigade izgubila vsaka sled. V kartoteki borcev Tomšičeve brigade je vpisan le njen komandir Jože Prijatelj–Slobodan, ki pa je padel.

Zelo zanimivo bi bilo vedeti, kaj je Slobodanova četa počela od 14. avgusta, ko se je začela roška faza velike italijanske ofenzive, do 22. avgusta 1942, ko se je prebila na Brezovo reber, kje se je gibala in bojevala, kakšne žrtve je utrpela in podobno. Toda ta vprašanja lahko pojasnijo le tisti borci Slobodanove čete, ki so še pred začetkom ofenzive na Rog prišli v sestavo Tomšičeve brigade in ki so vojno preživeli, četudi so se potem bojevali še v Gubčevi in Cankarjevi brigadi. Morda bi lahko dal kake prijemljive podatke intendant Mirko Frankič–Tilen, ki ga Slobodanovo poročilo izrecno omenja. Ko bi nam vsaj pojasnil, kakšno ime in priimek je imel politični komisar Slobodanove čete Vladimir!

Vse preživele borce Slobodanove čete ali njih sorodnike prosimo, da javijo svoje točne naslove in pošljejo odgovore na zastavljena vprašanja. Naslove, podatke in odgovore pošiljajte na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15/E, 61000 Ljubljana, ali po telefonu 266–682 prek 061

FRANCI STRLE

Mogočni knez Auersperg, graščak soteški, je bil lastnik tisoč sedemsto hektarov velikega gozda, v katerega območje je sodila tudi njegova logarska kočna na Frati. Šteli so jo za najslabše logarsko mesto, vendar je bil domačin Jože Zupančič srečen, da ga je dobil, kajti soteški graščak je redko na jermal za logarje Slovence. Mnogo bolj so mu bili ljubi Nemci–Kočevarji. Leta 1928 pa je logar Zupančič prišel na Frato, dodobra spoznal njeno širše okolje, vasi in domačine. Kasneje se mu je pridružila še žena Justina in vojna je oba zatekla v sicer mirnem okolju Brezove rebri. K njima so se začeli zatekati aktivisti in borci.

Podolgovata jasa, obdana z vitkimi jelkami in mogočnimi stoletnimi bukvami, je bila dokaj romantično okolje krog pol zidane, pol lesene logarske kočne, ki je postala zgodovinski kraj. Danes stoji na Frati nov lovski dom, kajti nekdanjo logarsko kočno so 8. oktobra 1942 Italijani bombardirali, 20. oktobra pa je bila kočna dokončno požgana. Frato štejemo danes kot začetek partizanstva v novomeški občini in na širšem Dolenjskem, kamor so se že leta 1941 zatekli prvi dolenjski aktivisti in kjer je bila 29. oktobra 1941 ustanovljena Novomeška četa. Letos, po 40 letih, je Frata znova oživela v spominih borcev in aktivistov novomeškega okrožja, često jo obiskujejo, ampak bolj vsak zase ali na manjših občasnih obletnicah, tokrat pa ji je pripadla zaslužena čast, da so jo določili za mesto osrednje občinske proslave ob novomeškem prazniku in ob 40–letnici vstaje.

„S prvim snegom, ki je zapadel oktobra 1941, se je novomeška partizanska skupina še isto jutro namestila na Brezovi rebri in uvedla partizanski red v vasi. Tu se je skupina, ki je z novodošliimi partizani prerasla v četo, zadržala vse do 29. oktobra, to je do dne svojega odhoda na Bučko. Pred odhodom se je četa ustavila še v toplem zavetju Frate, vsi partizani pa so tu pustili vse osebne dokumente, fotografije, pisma, skratka vse, kar bi okupatorju lahko omogočilo ugotoviti identiteto, če bi kdo padel.“ Tako se začetka čete na Frati spominja prvi komandir Novomeške čete Niko Šilih.

Iz zgodovinskih virov, objavljenih 23. septembra lani v glasilu Novoteks (tovarna je danes pokrovitelj Frate), pa o pomembnosti tega kraja izveemo še več:

„V mlino med Srebrničami je začelo članstvo novomeškega okrožja KP pripravljati prvo partizansko taborišče, kamor je najprej odšel Jože Slak–Silvo, ker mu je grozila aretacija. Za njim je prišel Maks Henigman iz Dolenjskih Toplic ter Janko Stariha iz Bele krajine, sicer pa dijak novomeške gimnazije. Pridružil se jim je še Ivan Bartol, tekstilni delavec in predvojni komunist iz Ločne, ki je že 3. avgusta 1941 na Kamnem vrhu vzel orožje italijanskemu vojaku.

Najprej so bili v gozdu nad razvalinami gradu Luknja, od tam pa so se premaknili proti Brezovi rebri, kjer se je skupina povečala še za enega člana. Prišel je ljubljanski dijak Jože Sašek–Devi.

Stalno so patrolirali po okoliških vaseh, se nekajkrat spoprijeli z italijanskimi obhodnimi stražami, 17. avgusta 1941 pa so minirali železni-

ško progo Novo mesto–Mirna peč. Ta skupina se je v drugi polovici oktobra 1941 preselila na Brezovo reber. Postopoma pa se je večala. Prihajali so novi borci in v pripravah za napad na Bučko se je oblikovala v Prvo novomeško partizansko četo 29. oktobra 1941 s komandirjem Nikom Šilihom in komisarjem Jožetom Slakom. V četi je bilo poleg teh dveh še 21 borcev.”

Iz istega vira navajamo še druge podatke:

„Okrožni komite KPS in Okrožni odbor OF Novo mesto sta začela nabirati ljudi za partizane že jeseni 1941. Za zbirališče teh skupin je bila določena Auerspergova gozdarska kočna na Frati, kjer je bil za logarja Jože Zupančič in kjer se je zadrževal predvojni komunist Jože Slak–Silvo, po napadu na Bučko pa sta bila tam tudi Edi Valant in Rudi Zupanc iz Dolenjskih Toplic. Prva večja skupina Novomeščanov je odšla v partizane 5. in 6. januarja 1942 ter skupno s tremi Mirnopečani prišla na Frato. V noči na 8. januar je skupina odšla v orglarsko bajto na Kulovih selih in se tu združila s skupino iz Dol. Straže, Gor. Polja in Podturna. Sredi januarja 1942 se je vseh 16 borcev premaknilo v zaselek Mali vrh nad Globodolom, kjer so se združili s šentjernejsko skupino. Na Mali vrh so potem prihajali v partizane še posamezniki in skupina iz Jurke vasi.

Do 25. januarja je sprejemno in šolsko taborišče na Malem vrhu naraslo na 30 ljudi, poveljnik taborišča je bil Novomeščan Dušan Švara–Dule, njegov namestnik pa Drago Florjančič z Otočca. Politični komisar je bil najprej Franc Prhne, nato pa Jože Prijatelj–Slobodan iz Nemške vasi pri Ponikvah.

Ko je taborišče zaradi vedno večjega števila borcev postajalo premajhno in ker bi ga morali bolje skriti, so ga premestili v Kočevski Rog, kjer so izpraznjene vasi dajale dovolj možnosti za nastanitev. Na Frati je ostal Jože Slak in skrbel za odpremljanje novih borcev in bork v taborišče na Rogu. Borcev je bilo vedno več, tako so 3. februarja 1942 sestavili že dve četi. Vse večje število partizanov pa je zahtevalo še nadaljnjo organizacijsko ureditev in utrditev, zato je Glavno poveljstvo 8. februarja sklenilo ustanoviti peti partizanski bataljon, ki se je potem preimenoval v Dolenjski bataljon. Ustanovljen je bil 11. marca 1942; komandant je bil Ivan More–Žan, namestnik Filip Tekavec–Gašper, politični komisar pa Dušan Pirjevec–Ahac. V noči na 10. marec 1942 je odšla na Frato nova večja skupina iz Šentjernejske doline, skupno z 21 vajenci in pomočniki iz Novega mesta, ki so že prišli tja, pa so potem odšli v novo taborišče na Gor. Topli rebri. Dolenjski bataljon je imel 3 čete: komandir prve je bil Jože Prijatelj, druge Dušan Švara, tretje pa Franc Pirkovič.”

Frato so skušali Italijani nekajkrat napasti in uničiti, a ji niso mogli do živoga, zato so se 8. oktobra 1942 odločili za napad iz zraka. Pri bombardiranju Frate so štirje partizani izgubili življenje. Kmalu zatem, 20. oktobra 1942, pa je bila Frata požgana in šele leta 1952 obnovljena. Spominska plošča na novi stavbi ima napis: „Obnovljena Frata je posvečena spominu vseh borcev in aktivistov OF, ki so se tu med NOB zbirali, se usposabljali za borbo in žrtvovali svoja življenja za osvoboditev.”

R. B.

miza, za katero so urejali svet

Konec avgusta pred dvajsetimi leti je Branko Starman v Stillesu, takratni sevniški Mizarski produktivni zadrugi, moral k direktorju. „Rečeno je bilo: Izberi si najboljše fante, naredite, kar morete,“ se spominja Branko, sedanjí vodja tehnične kontrole dve desetletji kasneje, direktor Durn pa je takrat moral na pot za tri dni.

Branko — takrat mu je bilo okrog 30 let, večini sodelavcev pa tudi ne dosti več kot po dvajset let — je imel na voljo pičlih dvanajst dni. „V zadrugi nismo premogli tolikšnega prostora, kjer bi lahko začrtali elipso 15 x 9,5 metra. Šli smo torej na zadružno dvorišče, kjer smo to elipso lahko postavili v merilu 1:1 po panelkah (iveric takrat še ni bilo), pribitih na lesene tramove. Na srečo je bilo tisto poletje izredno lepo vreme. Izdelati je bilo treba lesene modele; da bi jih lahko premikali s kakšno hidravliko, še misliti ni bilo. Dobesedno vse je bilo treba narediti na roke, sicer pa kakšnih posebnih strojev razen poravnalke, frezjarja ipd., tudi nismo imeli,“ se spominja Branko.

Kljub temu je glas o sevniških izvrstnih mizarjih prepotoval že mnogo mej, navsezadnje so bili firma, kateri so tako rekoč ob 12. uri zaupali

odgovorno nalogo, da izdela veliko ovalno mizo za prvo konferenco šefov neuvrčenih držav.

Starman in sodelavci kajpak niso imeli dosti časa pomišljati na svetovne probleme, vodikovo bombo in še kaj. Iz ure v uro, ko se je po Sevnici nekaj slišalo, da delajo v Mizarski nekakšno velikansko mizo, je imel Branko s sodelavci nove probleme. Tako je bilo treba vseh sedem elementov velike mize stisniti na svore. Ne samo da niso imeli tako velike stiskalnice (mimogrede: v nobeno ne bi šli tako veliki kos), imeli niso sploh nobene. „Delali smo s preprostim kožnim lepilom, to pa se izredno počasi suši,“ opisuje novo težavo.

Pičlih dvanajst dni, kolikor so imeli izdelovalci mize, so imeli na voljo tudi tapetniki in ostali. Izdelati je bilo treba namreč tudi okrog 140 foteljev, dvoje miz za zapisnikarje, ki sta bili zatem postavljeni v notranji del elipse, govorniški oder za predsednika itd. „Nihče ni spraševal po delavniku, delalo se je, kot je kazalo delo, tudi po 36 ur skupaj. Vmes so fantje menjaje se pohiteli na dom na kosilo in se vrnili na delo. Bilo je izredno vroče. Da bi se v najhujši vročini vsaj

malo ohladili in tudi malce sprali prah s sebe, je kateri skočil tudi na kopel v bližnjo Savo,“ pripoveduje.

Kakorkoli že, mizo so srečno izdelali. Dragoceni tovor in delavce so popeljali v Beograd pred poslopje skupščine na treh tovarnjakih. Tam je bilo že vse nared, le te presnete mize in stolov ni bilo. Ko je padla tako imenovana glavna skušnjava za vse osebje konference na zadnji dan pred konferenco, je prišel tudi predsednik Tito s sodelavci in tovarišema Stamboličem in Vlahovičem. „Kako ide, dečki?“ nas je pobaral z njemu lastno toplino.

Še mnogokaj drobnega so postorili sevniški mizarji. Med drugim so po vsem svetu videno mizo med vsakim odmorom prepoltirali. Na koncu je bilo na konferenci 25 državnikov, to pa je pomenilo, da je bilo treba vrtati za nove in nove mikrofone. Starman je bil naenkrat tudi 36 ur na „šihu.“ „Ko je vse minilo, miza pa je bila v redu, sem odšel k frizerju. Preden sem zbral moči, da sem vstopil, sem posedel kakšne pol urice na stopnicah.“

ALFRED ŽELEZNIK

TRDNOŠT KORENIN

Težave, ki so jih imeli organizatorji letošnjega jubilejnega vlaka bratstva in enotnosti, najbolj dokazujejo trdnost korenin te lepe tradicije.

Težko je bilo namreč ustreči vsem, ki so želeli z vlakom potovati v Srbijo, saj se je na primer samo v Ljubljani prijaviło toliko ljudi kot še nikoli doslej — delno bivših izseljencev iz Maribora, Celja in drugod, ki zdaj živijo v slovenskem glavnem mestu, delno pa udi ljudi, ki so poznanstva v Srbiji sklenili v novejšem času ali so jih šele želeli skleniti. K takšnemu zanimanju sta gotovo prispevala tudi oba pomembna jubileja. Štirideset let je namreč minilo od prvih transportov slovenskih izseljencev v Srbijo in dvajset let od prvega vlaka bratstva in enotnosti, ki je leta 1961 popeljal k srbskim gostiteljem osemstvo nekdanjih pregnancev.

Tokrat se jih je z vlakom odpeljalo blizu 1400, vendar to še zdaleč ni končno število vseh slovenskih gostov, ki so od ponedeljka do četrтка v preteklem tednu uživali izjemno gostoljubje srbskih ljudi. Mnogi so namreč v Kraljevo, Titovo Užice, Čačak, Gornji Mladenovac, Čuprijo, Kruševac in druge kraje, kjer je med vojno našlo začasen, a topel dom največ Slovencev, dopotovali z avtobusi in avtomobili, ker pač na vlaku

kratko malo ni bilo več prostora, peterica Mariborčanov, delavcev v TAM, pa celo s — kolesi. Velja tudi omeniti, da so Jugoslovanske železnice izkazale vlaku posebno čast s tem, da sta ga vlekli „Dinara“ in „Sutjeska“, lokomitivi modrega vlaka.

Zakaj pravimo, da je tolikšno zanimanje potrdilo trdnost tradicije? Predvsem zato, ker njena trajnost le ni tako samoumevna glede na to, da se vrste bivših pregnancev vendarle vse bolj redčijo in da se nenazadnje starajo tudi njihovi nekdanji gostitelji. Vsekakor pa je tudi zadnji vlak pokazal, da prireditelvi sicer postopno izgubljajo svoje prvotno obelježje kot srečanje starih medvojnih prijateljev, da pa po drugi strani dobiva širšo in trajno vsebino. Ustvarja namreč vse večje število novih prijateljev tudi med ljudmi iz mlajše generacije, ki bodo v prihodnjih letih izročilo bratstva zagotovo nosili naprej. Prav mladih pa je bilo letos na vlaku toliko kot najbrž še nikoli.

In lahko smo se kot vsi ostali udeleženci vlaka znova prepričali, da je že prisilovično srbsko gostoljubje zares posebno doživetje. Zadržanost v čustvih je Srbu precej bolj tuja kot Slovincu in zatorej se je slednjemu, če ne pozna dovolj tukajšnjih običajev, včasih kar težko znati od presenečenja in zadrege, ko ga dotlej le bežni

znanec — pa morda celo še to ne — stisne v objem, poljubi na lica in mu z drugimi majhnimi pozornostmi pokaže, kako se iskreno veseli njegovega prihoda. Takšnih presenečenj in zadreg je bilo za tiste, ki so to gostoljubje doživljali prvič, na vseh postajah skozi Srbijo, kjer se je vlak ustavljal, kar precej.

Vsekakor srbski gostitelji nikoli ne bo pozabil dveh svojih pravil: najprej povabi človeka v hišo in ga šele potem vprašaj, kaj želi; in — gostova želja naj bo samo pol tistega, kar mu boš zares ponudil.

In tako so na primer gostitelji v Titovem Užicu „svojim Slovincem“ ponudili še veliko več, kot pa so si ti najbrž obetali od obiska v hribovski krajevni skupnosti Ravni, približno 20 km od Titovega Užica. Pričakali so jih domači fantje in dekleta v narodnih nošah, z nepogrešljivo harmoniko in kuhanim žganjem, „z zlatiborskim čajem“, kot mu tukaj pravijo. Potem so ob odličnem posolju „svatovskem zelju“ in seveda dobrem vinu razpoloženje dvignili na takšno višino, da se kljub pozni uri prav nikomur ni mudilo „v dolino“. Vsaokrat, ko so gostitelji predlagali, da bi harmonikar „urezal“ tudi kakšno po želji Slovencev, so ti imeli na ustih venomer isti odgovor: „Dajte srbsko kolo!“

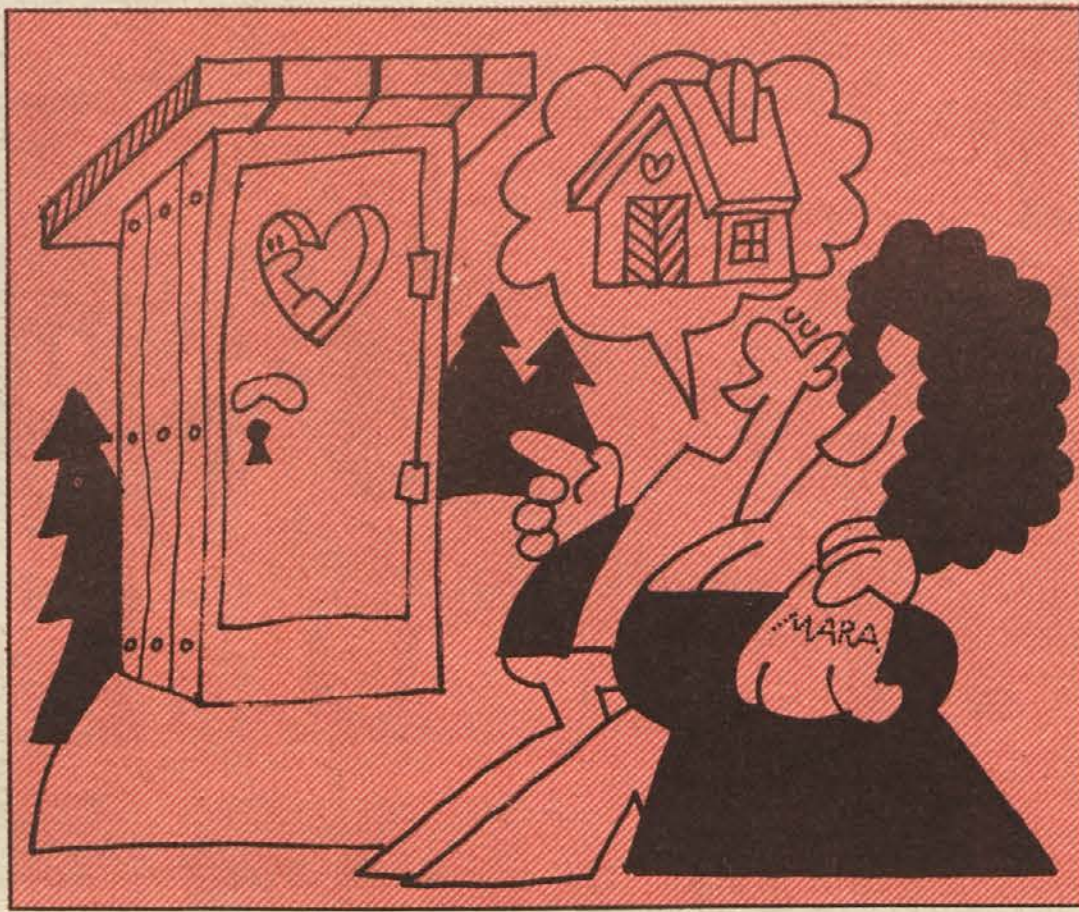
Vendar pa letošnji vlak ni bil samo v znaku sproščene družabnosti. Veliko je bilo tudi delovnih pogovorov, tako med obema republiškim delegacijama (slovensko je vodil Mitja Ribičič), kot tudi med delegacijami posameznih pobratenskih občin. Največ je beseda tekla seveda o krepitvi sodelovanja, zlasti na gospodarskem področju, saj sedanjí obseg gospodarskih stikov med Slovenijo in Srbijo nikakor ne zadovoljuje, še posebej če upoštevamo razvejenost osebnih vezi med ljudmi obeh republik.

Pogovori so dali nekaj dobrih izhodišč in konkretnih predlogov za tesnejše povezovanje slovenskega in srbskega gospodarstva. Pri tem velja omeniti zlasti dogovor med valjarno bakra in aluminija v Sevojni in vsemi slovenskimi uporabniki teh kovin, o skupnem vlaganju v novi rudnik bakra v Boru, kot tudi predlog o skupnih naložbah obeh gospodarstev v energetske objekte na Kosovu.

Pomembna je tudi ugotovitev, ki smo jo slišali na pogovoru v Titovem Užicu, da vlak bratstva in enotnosti ne more prevzeti naše vloge organizatorja gospodarskega sodelovanja med republikama, ampak je njegova naloga, da spravi ljudi skupaj in daje s tem pobudo za sodelovanje — vse ostalo pa je naloga občin in delovnih organizacij. M. PREDAN

LISTJE ODPADA, LJUDJE PA VSE VEDO

V Belo krajino se je zavlekla jesen. Lepa, živobarvna, plodnica posajenega semena. Tudi tečna. Z dežjem, z vodo v preluknjanih čevljih, kajti novi stanejo preko tisoč dinarjev. Črnomaljske trgovine z obutvijo so jajčasto polne. Spremembe vremena vedno polnijo blagajne trgovcev s sezonskimi artikli. Na belokranjske trgovce imajo kupci kolono pripomb. Pravijo, da so neustrežljivi, leni, neprijazni. Izjeme potrjujejo pravila. Trgovine, pravijo, da so slabo založene. Črnomaljski so prepričani, da dobe več v metliških trgovinah kot v domačih. In obratno. Zidalcu hiš v Črnomlju tulijo, ker ne dobe potrebnega. Posamezniki so prepričani, da odgovorni ne naročajo, na primer cementa, samo zato, ker se boje, da ga ne bi prodali in bi ga morali sami zlagati s kamionov. Zdi se, kot bi šlo za natolcevanja, jesen prinese slabo vreme, le-to dolčas, slednji pa je gojišče natolcevanj. In jeziki ventilatorsko delujejo. Fantazijsko razburkani ljudje pripovedujejo o družinskih prepirih, o ločitvah, o familijarnih lovih z lovsko puško okrog bajt. Pregarjane niso srne ne zajci ne lisice, ampak boljše polovice in otroci. Lastniki, iz domačega gnezda. Preveč obveščeni vedo za imena bodočih županov, sekretarjev, predsednikov najrazličnejših konferenc, četudi bodo volitve šele leta 1982. Vedo, kaj se je skuhalo v uradnih in neuradnih kuhinjah. Posamezniki gredo tako daleč, da vam postrežejo s seznamom stanujočih v bloku, ki se bo pričel graditi kdove kdaj v prihajajočem letu nasproti samopostrežne trgovine... Mlade in predstavnike srednjih generacij vznemirjajo koncertni izlivi v stari kino dvorani. V času, ko se ohladi žlica, je bil tam punck koncert kot lubenica svežih mlečnozobih skupin. Instrumente so mučili: Kuzle, Indust bag, Gnile duše, Stekli na in podobni. Prekinil bom njihovo možgansko valovanje, če zapišem, da nihče ne ve, kaj so hoteli povedati, ker se ni ničesar razumelo, nič slišalo. Pošizili bodo, ker so prepričani, da prinašajo nekaj novega, revolucionarno razrušilnega, ne zavedajoč se, da capljajo za resnicami in ugotovitvami, starimi najmanj petdeset let. Dokaz: kuzla je lahko še vedno psica, gnila duša izgubljena, kot se spodobi dušam v vsakem času in prostoru. Cepivo zoper steklino pa so tudi že odkrili. Če ni na vzhodu nič novega, ne more biti niti v Metliki. Podgane, bežeče v temačne labirinte mestne kanalizacije, niso prižgale še nikoli neonske razsvetljave, da bi s tem razsvetljevale ljudstvo...

Sicer pa je kostanj zrel in mlado vino se spreminja v opojnost. Trume ljudi se bodo napatile v gozdove, trgatav bo prijeten spomin na beg od vsakdanjih opravil, služb, ki se jih da popestriti z brizgancem v Rajmarjevem bifeju. Ta kotiček je v Metliki zadnje čase krik sezone. Gostilna upokojencev z Ančko na čelu je izgubila magnetsko privlačnost, ker je preveč na vidu in med delovnim časom te kaj hitro izvohajo. Rajmer pa je na Partizanskem trgu, stran od delovnih organizacij, šefov in uslužbencev kadrovskih služb, ki lahko privlečejo tvoj kšit pred disciplinsko komisijo. Varna je še gostilna Pod mirnim krovom, kajti tja redno zaidejo vodilni, četudi je postrežba dobra, osebje prijazno.

Listje odpada, ljudje pa vse vedo.

Vedo, da ima nekdo na otoku Krku vikend z dvanajstimi sobami, da eden od direktorjev ne plačuje otroškega vrta, vedo, kdo je kupil beemveja, kdo kvarta za denar v Kamanju, kdo bo zobozdravnik še v nezgrajeni ambulanti blizu Beti. CIA je nedonošenček v znanju ljudi s tega našega konca. CIA je neznanje v znanju prebivalstva...

Kaj še pretresa ta naš zagorjanski svet?

Folklorna skupina vpisuje nove člane. Skladatelj, muzik, virtuoz Silvester Mihelčič skače v zrak nad uspehom lastne skladbe Kopalnico ima. Mateje Kolečnik ni videti nikjer. Andrej Plevnik, pevec, se je preselil v pisarno. Tam pleska, sicer pa poje in igra z ansambлом v Šmarjeških Toplicah. Ansambel Bele breze vadi v neki kleti.

Glasi iz kevra ni. Metliški mešani pevski zbor vadi in konec oktobra bo nastopil v domu počitka. Sekstet Vitis se poslavlja od vodje Branka Heraka, ki odhaja v Zagreb služiti kruh v neko drugo tekstilno delovno organizacijo, kot je Beti, kulturna skupnost je imela letno konferenco, Marjana Smrekar ustanavlja taborniško organizacijo, Zvone Cej trenira žensko rokometno ekipo, na Vinomeru ima Beti zaključevanje in modne revije, vinska klet je polna metliške črnine, Henček z Gornjih Kamenc pripravlja novo ploščo z naslovom Metliška črnina, v gradu prenavljajo prostore za likovne razstave, tamburaši se bodo udeležili srečanja tamburaških skupin Slovenije v Cirkovcah, spomeniško zaščiteni hiša Bare Juričine propada, metliško turistično društvo ni imelo sestanka že od julija dalje, Vezilo, glasilo delovnih organizacij Beti in Komet, je izšlo po štirih mesecih z aktualnimi novicami dogodkov, ki so se odigrali julija...

Listje odpada, ljudje pa vse vedo.

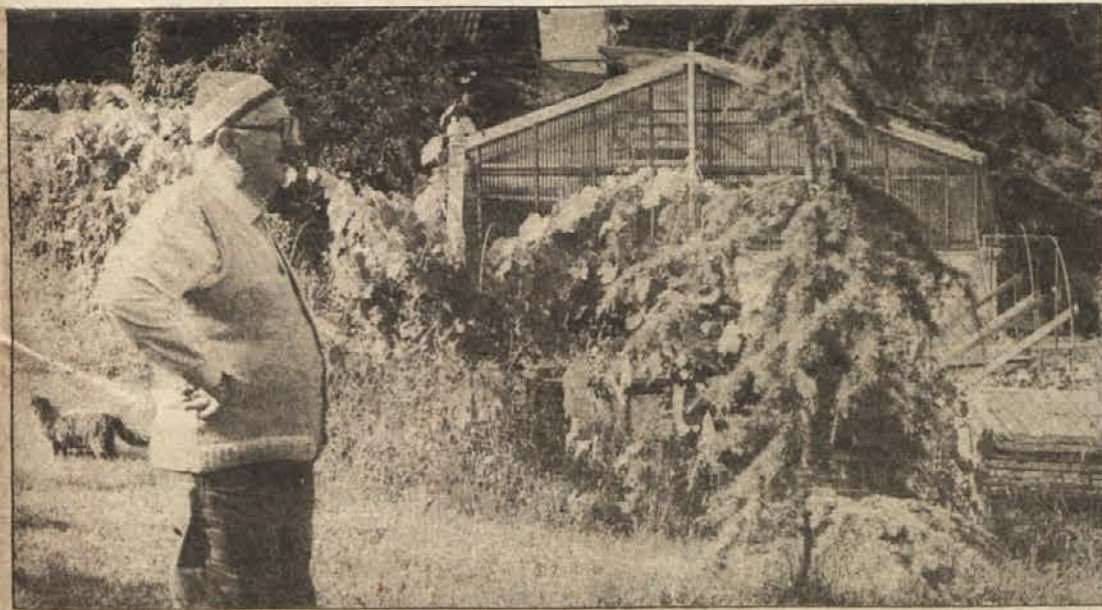
Junija pogorelo gostilno Petra Badovinca z Jugorja lastnik pospešno popravlja, dograjuje. Trenutno je glavna gostilna na Hrastu, kjer dobite hrano z ražnja. Navadno je nabito polna. Na Suhorju raste motel ali hotel Branka Puljaka, morda navadna gostilna. Mimoidoči se čudijo nenavadni obliki zidajoče se stavbe. Na Veselici ni več toliko gostov, kot jih je bilo nekdanj. Pijandure pravijo, da mora stati za šankom joškasta natakariča, ne pa kelner v hlačah. Pri Mežnaršču se zbira mularija, Veselici v Podzemlju ima ob sobotah največkrat ohcet, Križan iz Gradca pa lovsko psico, na Dragah točijo še vedno odprto pivo, v Žitu menjavajo denar, ne da bi ga prej prešteli, metliško samopostrežbo pa zaprejo včasih tudi med dvema inventurama...

Listje odpada, ljudje pa vse vedo.

„Metlika je Šparta!“ je kričal svoj čas Darček Flajšman, vodja metliških gadov in beloušk pustnega društva, ki je pripravljalo karnevale, da je Slovencem jemalo sapo. Zadnji čas ni več nikogar, ki bi se upal zakričati še tako nedolžno in znano misel: „Nekaj gnilega je v deželi Danski.“ Morda je prav zato jesen tako žalostna, tako tihotna, nerazburkana, jalova kljub obilici plodov, sadežev, ki jih prodajajo poleg zelenjavnih trgovin še v kioskih. Vendar pa so v podjetjih, že začeli kuriti: Vsak čas bodo topli tudi radiatorji po blokih...

Je pričakovati po njih zaslugi splošno odjugo?

TONI GAŠPERIČ

ŽIVLJENJE Z NARAVO JE BOGATO ŽIVLJENJE

„V Škrilju pri Kočevju, to je v Kostelski dolini, je imela moja mati veliko zelo lepih vrtov. Od tod tudi moje veselje in nagnjenje do prirode, vrtnarstva,“ nam je umirjeno pripovedoval eden najbolj znanih slovenskih vrtnarjev France

Vardjan v okusno opremljeni in lični hiši v Leskovcu. Kaj hitro je moč ugotoviti, da je imel prste vmes dober arhitekt, bujni gaj, ki se bohota okoli hiše, pa v rastlinstvu še tako nepodkovane mu prišleku takoj pove, da je pri ljudeh, ki živijo

v naravi, saj brez tega življenje še zdaleč ne bi bilo tako bogato.

„Pravzaprav izviro iz Črnomlja!“ je brž dodal profesor Vardjan, čigar vitalnost odločno prikriva, da je v letošnjem maju zakoračil že v 82. leto. Schulvereinove šole v vasi ni obiskoval, kajti starši ga niso pustili v nemško šolo, zato je šel v ljudsko šolo v Kočevje. Zavednost so Vardjanovi znova dokazali med vojno, ko sta bila starša aktivista, brat in sestra pa v partizanih. France je po gimnaziji v Kočevju nadaljeval šolanje na višji vrtnarski šoli na Češkem. Dolgoletno pedagoško delo je pričel leta 1924 na kmetijski šoli v Šentjurju. Zanj je nepozabno dvanajstletno službovanje, ko je našel čas za urejanje zanemarjenega vrta in okolice šole, poučevanje na gospodinjstvi, tedaj priključeni kmetijski, in nedeljska predavanja kmetom po vsej Sloveniji o vrtnarstvu in sadjarstvu. V teh letih je napisal priročnik Pridelujemo več dobrega semena, za vinogradnike pa brošuro o kletarstvu. Danes zajeten publicistični opus – 25 del s skripti (če pa štejemo zgolj knjige, je število 15 še vedno spoštovanja vredno), je močno obogatil že pred vojno. Semkaj seveda niso prišteti številni članki v strokovnih časopisih in revijah. Pri Grudi je sodeloval celo s pesmimi. France Vardjan je bil tudi član Društva kmečkih fantov in deklet in njegovo napredno, rodoljubno delo je mitilo tedanjo oblast.

„Ko me je ban Natlačen leta 1937 kazensko premestil v Leskovec, je bila to zame res kazen. Prednost razgibanemu pedagoško-publicističnemu delu in tudi samemu Šentjurju je bila le precejšnja.“ Mirnega in skromnega profesorja so tudi Leskovčani kmalu sprejeli za svojega. Po vojni je bil zato izvoljen za prvega predsednika občine v Leskovcu.

Ko je nato služboval kot kmetijski referent na celjskem okrožju, je ustanovil vrtnarsko šolo v Medlogu.

„Zatem sem celih sedem let predaval na srednji vrtnarski šoli v Mariboru, razne predmete pa sem poučeval tudi na srednjem kmetijskem tehnikumu v štajerski metropoli. Predavanja na višji gospodinjstvi šoli v Grobljah in tri leta na biotehniški fakulteti v Ljubljani so se morala, žal, zaradi srčnega infarkta končati. Po upokojitvi leta 1958 sem se rad odzval brežiški Agrarii, kjer sem petnajst let sodeloval, predvsem kot svetovalec.“

Profesor Vardjan je jezikovno veliko prispeval k vrtnarski terminologiji. Pri snovanju slovenske izdaje Enciklopedije okrasnih rastlin, ki jo je prevedel, dopolnil in prilagodil našim razmeram dr. Vinko Strgar, vodja botaničnega vrta univerze v Ljubljani, sta pri slovenskih imenih sodelovala prof. Ciril Jeglič in prof. France Vardjan. „Jezik, ki ga danes poznamo v zelenjadarstvu, vrtnarstvu, smo morali šele ustvariti. Vedno sem skušal prodreti do izvora teh besed.“ Svoj čas je

dopisoval tudi v nemške časopise, saj dovršene obvlada nemščino, prebira ogromno angleške literature, tudi s češčino nima težav. „Tudi zelena ni povsem naš izraz. Izvira iz grške besede selenon, s katero so častili boga Meseca – Selena.“

Domač, klen jezik odlikuje vsa dela prof. Vardjana, zato ne preseneča, da so njegove knjige za slovenske razmere prave uspešnice. Med najuspešnejše knjige sodi prav zadnje delo Vrtno zelenjadarstvo, ki je tretjič izšlo ob Vardjanovi 80-letnici, a je kljub skupni nakladi – 35.000 izvodov težko najti še kakšen primerek v knjigarnah. „Nasploh sem proti prevodom tuje tovrstne literature, ker imamo dosti domačih strokovnjakov. Tako bi obogatili slovenski besednjak.“ Izvirno delo „Sobne, okenske in balkonske rastline“ je prof. Vardjanu resda naložilo na pleča tri leta potrpežljivega dela, toda trud ni bil zaman. Čeprav knjiga zajema samo rastline, ki jih ljubite lji cvetja in cvetlice gojijo v Sloveniji, je bilo 317 strani komaj dovolj za presenetljivo veliko število vrst.

„V naši vasi so rekli srakoperju črkar, ker si oglašča črk-črk, in tega ni v nobeni literaturi“, razodene svojo drugo ljubezen, tudi podedovan po materi, brž ko stopiva iz hiše, da bi razkaza rastlinjak in gaj. „Nisem pustil sekati grmovje, ker sem velik prijatelj ptic. Zjutraj ni lepšega, kot je petje ptic, zato imam ptičji gaj. Razpoznani petje sinice, drozga, liščkov, čičkov, posebno lepo poje samec kobilarja. Slavčkov ni več, ker so jih pregnali z Vrbinje, ko so jo posekali na golo.“

Čez 400 drevnin se razprostira okoli hiše in vsako drevo ali grm je France Vardjan natančno označil. Nekatere primerke je dobil tudi iz tujine – iz Anglije in sosednjih dežel, a najbolj ponosni so na domači macesen sivo – modre barve in edinstveno omoriko z visečimi vejami. Oboje je zraslo na domačih tleh. V prostranem steklenem rastlinjaku pa spet prihaja na površje Vardjanovo raziskovalna žilica. „O sukulentah, to je tolstica v Jugoslaviji še ni strokovne knjige. Kolekciji opazujem, da bom skušnje prenesel na papir.“ Nato pogled zastane na množstvu krizantem. „Okoli 500 jih je. Z zaviralnimi hormoni jih zadržujem v rasti, s pospeševalnimi hormoni pa dosežem, da se hitreje ukoreninijo.“ Za vrtnarje obeta še veliko koristnih nasvetov, saj je prof. Vardjan spisal že precej strani priročnika za poklicne vrtnarje. Toda za knjigo od 300 do 350 strani je potrebnih kar 500 strani rokopisa, zato delo še ni pri koncu. Gotovo pa je, da bo pomenilo Francetu Vardjanu priznanje, kakršni sta bili v njegovih plodnih letih državni odlikovanji red zaslug za narod z zlato zvezdo in red del z zlatim vencem. Ker pravi, da sta pogoj za mirno in dolgo življenje čim manj jeze in zmerne življenje, lahko pričakujemo iz Leskovca še vesele vesti za slovensko vrtnarstvo.

PAVEL PERČIČ

OBNOVLJENA SLAVA BIZELJSKIH PRINEL

V septembru je Posavski muzej iz Brežic organiziral na Bizeljskem zanimivo reprizo lupljenja sliv. Akcija, ki smo jo uresničili s pomočjo krajanov Bizeljskega, s podporo podjetja Slov in IS SO Brežice, je potekala uspešno kljub 24 letom, ki so minila od zadnjega predelovanja sliv v prinele na Bizeljskem.

Krajanji, ki so sodelovali z obilico dobre volje in požrtvovalnosti, so se lotili dela z vso resnostjo. Sodelovanje ni bilo plačano, zato pa so sodelujoči s področjem nekdanjih slivarskih dni obudili prijetne spomine in se po daljšem času zbrali svoji med svojimi.

Že četrto stoletja ni bilo v nekdanji Vinarski in sadjarski zadrugi na Bizeljskem tako živahno kot v začetku septembra letos. Peš, na kolesih, z avti so prihajale slivarko z ruto na glavi, s skledo v košari na laketu, s predpasnikom — po stari navadi; po cesti v Janežovo gorco in mimo žage, ki še ni dolgo, kar je utihnila, po cesti, ki ji pravijo nekateri kar UVD (Ulica večnih dožnikov). Ob tej cesti so namreč po drugi svetovni vojni, zlasti pa po letu 1960, zrasle številne hiše in marsikatera je bila dograjena s kreditnimi sredstvi. Še zadnji zavoj mimo nekdanje stojnice za sadje na levi in mimo hiš z desne strani, ki so napolnile travnik, nekdanj v celoti zapolnjen z razpostavljenimi lesami olupljenih sliv. Po klanco so se povzpelle slivarko, starega koraka, zgubanih potez, a to jutro čile in polne mladega smeha. V skupinicah in posamezno so prihajale, da ožive tradicionalno lupljenje sliv, ki je vzkliklo na Bizeljskem že v prejšnjem stoletju.

Ob prihodu pred tiho, pozabljeno lopo nekdanje Vinarske in sadjarske zadruge se prvič razžive. Pozdravi vsevprek, živžav ob izbiranju „ušikanih“ nožičkov in ustreznega mesta za sedenje med lupljenjem, in že se postarane roke oprimejo dela. Sprva je obračanje nožka še negotovo in počasno, ampak minuta za minuto vrne v roke nekdanjo vajeno krettno. Rezilo odreže vrh modrega sadeža, prsti zaokrenejo slivo in v dveh do treh rezljajih je sliva gola. Lesa iz trstike se polni, v predalčke razdeljena rumeni od bleščočih se olupljenih sliv. Slive bistrice, ki rastejo v teh krajih, so zaslovene v svetu kot posušene, izkoščičene in predelane v prinele. Vsako leto ob tem času prebivalci tukajšnjega področja obiščejo božjepotne kraje, tako se slive, ki dozore v začetku septembra, imenujejo tukaj slive bistrice.

Lupljenje sliv so Bizeljanci naučili goriški Brici in prav zanimivo je, kako so mogli odkriti za lupljenje po kvaliteti ustrezne slive na geografsko tako oddaljenem področju, kot je Bizeljsko. Raziskava tržišča je bila nekoč torej več kot hvalevredna.

Bizeljski slivarji ne vedo mnogo o trgovanju s prinela-mi, povsem pa obvladajo tehniko dela ob predelovanju sliv v prinele. Rekonstrukcija lupljenja sliv je pokazala, kako dobro zna večina slivark še sukati nožičke. Enajst trstikovih les se je med osmo uro zjutraj in četrto popoldne napolnilo z olupljenimi slivami. Lupljenje je bilo od nekdanj žensko opravilo, moški pa so slive na lesah ravnali in ženskam praznili skledo z olupki. Čim tanjši olupek je slivarka snela s slive in čim hitreje je ob tem sukala nožek, tem boljša luparka je bila, pa tudi zaslužek je bil za hitre roke večji. Spretna luparka je v zni sezoni nalupila „14 metrov sliv“, kar je 1400 kg. Če e združila zaslužek s tistim za „koščičvanje“, si je prizadevala mogla z njim kupiti kravo. In krava je bila nekoč že kar premoženje.

Žensk ni bilo treba posebej snubiti za delo pri slivah same so se odzvale lupljenju. Vabil jih je ugoden zaslužek in prijetna družba. Niso pozabile starih pesmi; tudi to leto so jih popevale brez konca in kraja. Neizčrpno, vsakokrat drugo; o Urški, ki jo ljubi pod oknom sprašuje, če že spi, pa o tragični ljubezni med Olgico in Brankom, o zapeljivcu Janezu, ki jo je pobrisal v Ameriko, doma pa pustil deklet z malim Janezkom, in še in še. Ljubezenske pesmi v spomin na mlada leta, ko so se med slivarkami in slivarji spletale intimnosti. Tudi na trto niso v pesmih pozabili, saj jih je nega trte od nekdanj najbolj zaposlovala.

Obnovitveno akcijo lupljenja in sušenja sliv je spremljal tudi ciklus pesmi s hrvaškimi ali jezikovno mešanim besedilom. Tako je za način življenja tega obmejnega območja zelo povedna pesem o najrazličnejših živilih, ki so jih nosili prodajat na hrvaške trge. Tudi trgovina s slivami je cvetela; ko so Bizeljanci olupili domače slive, so jih priskrbeli še kmetje s hrvaške strani.

Lupljenje preizkusne, 400-kilogramske količine sliv je bilo pri kraju sredi popoldneva. Ženske so odložile nožičke, filmska kamera in fotoaparati pa si niso utegnili oddahniti. Sledilo je znašanje les v žveplenko, kjer so se slive čez noč umirile od hitečih ženskih rok. Sledilo je več dni trajajoče sušenje sliv na soncu. Okolica je zadila s posebnim vonjem. Nekdanji slivar, ki se je povzpela navkreber proti zadrugi, je omenil: „Odmah, ko sem tle prešu, sem začutil ta duh izpred 30-ih let.“ In v očeh si mu prebral polno podoživljete minulih slivarskih sezon.

Med slivami so zabrenčale redke čebele in ose, slivarji pa so potožili, da je bilo nekdanj teh žuželk v obilici, zdaj je le tu in tam kakšna. Čebele in ose so namreč tudi po svoje prispevale pri sušenju sliv in jih niso preganjali, čeprav je letos pri koščičvanju med slivarji spet zakrožil spomin na dogodek po drugi vojni, ko je osa pičila slivarko na povsem neprikladno mesto in je sledil stok in jok, med družbo pa smeh.

Sušenje sliv ne zahteva le sonca, tudi znanja. „Ko pride sonce za pol grabišča do Silovca (hrub), že je treba bežati z lesami noter. Muhašto vreme je lahko dobro zagodlo slivarjem. Nenaden dež, pad rose in po 6 do 8 s slivami obteženih les naenkrat sta poprijela po dva moža in z njimi hitela v zaklon. Kadar so se sušile slive na več sto lesah, so 20 do 30 možem priskočile na pomoč slivarko. Po več deset kilogramov težke lese je bilo ob neugodnem vremenu potrebno na hitro spraviti na varno, ker bi se sicer utegnile pokvariti. Nekateri moški, ki so bili zaposleni v vinski zadrugi, so se ob enem ukvarjali s sušenjem in žveplanjem sliv, nekaj pa je bilo sezonsko zaposlenih možkih, ki so opravljali le delo v zvezi s slivami. Ni bilo lahko dobiti dela, Marsikdo se je ponudil k slivarjem, pa je bil odbit. Tudi žensk ni bilo težko privabiti k lupljenju, vsaka pa se je morala obvezati, da bo prišla tudi h koščičvanju. To opravilo je bilo zahtevnejše in je potekalo počasneje. Previdno izkoščičeno slivo je ženska med prsti razravnila, in medtem ko je isto počela z drugo, je prva, poveznjena na kazalec leve roke, čakala drugo, da ju slivarka stisne z notranjimi stranmi skupaj v nekolikantj srčasto obliko.

Postopki predelave sliv v prinele so dolgotrajni in zamudni. Končni izdelek — prinela je bila zaradi izrednega okusa in ročne obdelave silno cenjena in se je drago prodajala. Zadovoljen je bil kmet, ki je prodal slive, ženske in moški, ki so ob predelovanju sliv v prinele zaslužili, izvoznik in odjemalec v tujini.

Leto 1957 je bilo poslednje na Bizeljskem, ko so izvozili pošiljko prinela. Sledilo je obdobje uvoza svežega južnega sadja. Na trgih ni bilo več prostora za preproste krhlje in suhe slive, ne za domače prinela. Ljudje modernega časa so začeli jesti ali pa vsaj kupovati eksotične sadeže. Vendar pa se zadnja leta, čeprav zaman, vrača povpraševanje po „peharju suhih hrusk“ in ne bi bilo nemogoče, da bi bizeljske prinela ponovno zaslovene na tujem in domačem trgu.

Obnovitvena akcija lupljenja sliv je uspešno zaključena. Postopki dela in vzdušje ob njih so zabeleženi zvočno in vizualno, v naslednjem letu pa Posavski muzej iz Brežic načrtuje razstavo o slivarjih z izsledki o vplivu slivarsstva na način življenja Bizeljancev. Tedaj bo predstavljen tudi dokumentarni film o slivarjih v realizaciji Naška Križnarja, kustosa Goriškega muzeja, ne nazadnje pa se bo ob razstavi tudi moč pripraviti o okusu nekoč tako slavni bizeljskih prinela.

IVANKA POČKAR

Obzorja

iz izložbe

prebrali smo

popotovanje v prazno

Jemati v roke knjigo, ne da bi od nje kaj pričakoval, to ne gre. Po drugi strani pa spet ni najbolje, da od besedila že vnaprej pričakuješ ne vem kakšna razodetja — v tem primeru si lahko opeharjen še za ono, kar knjiga konec koncev le nudi. Nekaj podobnega se mi je zgodilo ob prebiranju Janeza Debeljaka „Popotovanja k Levstiku“; knjižica je izšla pri Obzorjih, v podnaslovu pa pisec obeta seznanjanje z „literarnimi in kulturnozgodovinskimi utrinki iz velikolaškega konca ob 150-letnici Levstikovega rojstva.“

Branja sem se torej lotil z velikim pričakovanjem, domišljal sem si, da se mi bodo (v skladu s podnaslovom) razkrile prenekatere posebnosti, znamenitosti tistega konca slovenske dežele, iz katerega so prišli bodisi Trubar, Stritar pa Levstik in še kdo. Kar sem dobil, je bilo daleč od pričakovanega.

Debeljak je v knjižici napaberkoval toliko vsega, da se bralec stežka najde med povzetki zgodovinskih dejstev (denimo o Turkih in Turjačanih, Francozih, o Prešernu v t. i. zlati knjigi, Levstikovem rodu, značaju itd.) in odlomki iz Stritarjevih, Levstikovih in drugih del. Ne z enim ne z drugim pisec ni ponudil domala nič novega, že znano pa je, kot rečeno, podano dokaj neurejeno, nepregledno. Točneje: vse, o čemer piše ali kar znova objavlja Debeljak, je zgodovinsko tako ali drugače preverjeno zrnje, on pa nam ga močno spremašanega streže na knjižnem pladnju, katerega založba najbrž ne bi izdelala, ako ne bi (nekako nasilno) označeval zaokrožen mejnik Levstikove pojavnosti.

Tole „Popotovanje...“ navsezadnje ne dela nikakršne škode, res pa je tudi, da kot „popotovanje“ ne pripelje daleč, še najmanj pa k Levstiku. Sem krivičen? Uvodoma sem zapisal, da od velikega pričakovanja prevzet, ob zadnji strani besedila pa na moč potrj bralec morebiti prezre še tisto, kar knjiga vendarle nudi.

D. RUSTJA

emonske novice

Kot da bi veljala prepoved! Satira, humoreska in groteska v našem novinarstvu, če izvzamemo „lažji“, zabavni tisk, le redkokje najdemo svoje mesto. Hudo resni časi pač. Časopisne strani se šibijo od resnosti — in suhoparnosti. Iskri namig ali ostra puščica običajno nista pretirano zaželena. Vse mora biti preverjeno, zapisane trditve morajo držati, saj zna dandanes vsakdo zabrusiti redakciji, kaj da je objektivna informacija in kakšno mora biti njeno delo.

Da je mogoče mimo te, večkrat zoprne zapetosti povedati marsikaj skozi ventil duhovite satire, je pokazal novinar Milan Meden, direktor in glavni urednik ljubljanskega Dnevnika (in tudi naš sodelavec) s svojo serijo glas „Emonske novice“, ki so v založbi mariborskih Obzorij zdaj izšle še v lični knjižici. Židane volje jo odloži človek prebrano v pičlih dveh urah utrjen v spoznanju, da je mogoče z jasno metaforo in bodočo duhovitostjo o nas in naših napakah reči več kot povedo slapovi votlo donečih aktivističnih besed. Emonske novice šibajo in bičajo, ne da bi preveč bolelo, a vendar dovolj, da se Emonci obrnemo vase in začutimo, s kakšnimi poniglavostmi in napakami smo obteženi v svojem vsakodnevnem pehanju.

Sicer pa nam je novinarjem univerzalni Bojan Štih dal dobro lekcijo v uvodu h knjigi, kjer je zapisal: „Velikanska večina sedanjih novinarskih prispevkov (v Slovenskem časnikarstvu) se predstavlja le kot izdelek rutine, službe, pragmatike, pridnosti in ubogljivosti, le kot stopnica napredovanja na družbeni lestevici. V rubrikah časopisov, radija in televizije odkrijemo vse premalo samostojno mislečih glav in skozi njih tudi izvornih osebnosti. Zato v

časnikih, radiu in televiziji prevladujejo suhe informacije, prepisovanje, kompiliranje, ponavljanje misli, stavkov in govornikov, ki nastajajo v najvišjih nadstropjih naše družbene stavbe.“ Neprizanesljivo ostro mnenje, čeprav imamo tudi mi novinarji „olajševalne okolnosti.“

M. LEGAN

pisarna

Franc Zdravec, ki je prispeval spremno besedo k „Pisarni“ (to je prvi iz trilogije romanov, v katerih je Miško Kranjec obdelal pojav oblasti na vasi), v svojem besedilu ne pojasnjuje, zakaj je ta druga izdaja romana označena kot popravljen. Morebiti gre zgolj za nebitvene slogovne popravke, ki v ničemer ne krnijo pred tremi deset-

letji zastavljene povedne osnove dela, podnaslovljenega kot „kronika oblasti, ki je od boga“.

Pričujoči Kranjčev roman je torej sestavni del celote (vanjo sodita še „Pod zvezdo“ in „Zemlja se z nami premika“), katere skupni imenovalc je prikazovanje slovenskega, točneje prekmurskega kmetstva, ki se prek trdih preizkušenj dokoplje do socialistične ideje, a ta mu ne nudi vsega, kar pričakuje od nje. Ko se otrese tlačiteljev, je kmet razdvojen, na eni strani ga vleče nazaj v tradicijo, na drugi pa si želi utreti pot v socializem, kajpak po meri lastne socialistične ideje, ki pa ni brezpogojno uresničljiva.

V „Pisarni“ kaže Kranjec izkoriščanje kmetstva, njegove sanje in hrepenenje po boljši prihodnosti. Da bi to dosegel, je moral prekmurski kmet iz nekega Ravnega doobira skusiti najprej vse nazadnjaško, domala mračnjaško, skusiti „oblast, ki je od boga“ in se prek vaškega

Pri Delavski enotnosti je izšla knjiga dr. Emila Rojca „Izobraževanje za delo in samoupravljanje“. 41-letni avtor, nekdanji učiteljski črnik, ki je kasneje diplomiral iz psihologije in sociologije, mladinski aktivist, ravnatelj srednje šole in predavatelj na pedagoški akademiji, do današnjih dni pa že sedem let odgovoren pri predsedstvu CK ZKS za področje vzgoje, in izobraževanja, se je s to knjigo pred slovenskim združenim delom pojavil pravočasno. Nosilec odgovornosti za usmerjeno izobraževanje je združeno delo materialne in nematerialne proizvodnje. To je sicer znana resnica, ki pa še ni dovolj prodira v zavest in akcijo delovnih ljudi in občanov.

Knjiga ima deset poglavij. Vsako od njih zaokroža vsebinsko značilen tematski sklop teoretičnih razmišljanj in praktičnih napotkov. Na več mestih je pisec kritičen do pomanjkljivosti v praksi, ki si jih danes ne bi smeli več privoščiti. Zaporedje vsebine se logično nadgrajuje in tudi zato bo pomenila knjiga vsem, ki se bodo z nalogami usmerjenega izobraževanja neposredno ali posredno ukvarjali ali pa se v te procese in odnose kot udeleženci izobraževanja vključevali, nepogrešljivo vodilo in zanesljivo jamstvo pri prizadevanjih za boljše in uspešnejše usmerjeno izobraževanje.

Dr. Rojca je zapisal v uvodnih mislih tudi naslednje ugotovitve: „Ves razvit svet je v neke vrste kulturni revoluciji, nič manj je ne občutijo dežele v razvoju in tudi mi. Zanj je poleg drugih obeležij še posebej značilna kriza tradicionalnih šolskih sistemov. O njenih znakih, vzorcih in posledicah je bilo zadnja leta veliko napisanega doma in po svetu. Mi živimo s prednostjo, da lahko ubiramo poti iz nje na nov, samoupraven in demokratičen način, skratka, na izviren način, ki ustreza naravi in vsebini sistema neposredne socialistične demokracije...“

Same po sebi pa se stvari na področju usmerjenega izobraževanja ne bodo pozitivno

tajnika, nezmožnih in predrznih bogatašev, zanikrnih liberalcev, fašistoidnih klerikalcev in še koga kaže celo kot podaljšana roka cerkve ter si prizadeva zatreti udeležanje socialistične ideje na vasi. Taki oblasti naredi konec boj, s katerim se je slovenski (in prekmurski kmetijski) živelj rešil suženjstva in vzpostavil ljudsko oblast.

Hotenja kmečkega človeka, njegov stvarni položaj pod ljudsko oblastjo pa so predmet naslednjih dveh romanov Kranjčeve trilogije, ki ob koncu kmetske ne vključuje po vsej sili v goli aktivizem, temveč ga privede nazaj k zemlji.

D. R.

napokani svet

Ob branju „Novelet“, zbirke krajših proznih pripovedi Tonea Peršaka, ki je izšla v zbirki Pota mladih pri Mladinski knjigi, se bralec srečuje z dokaj izvirnimi slovenskim literarnim ustvarjanjem. Res je, da se pisec v mnogočem naslanja na preizkušene oblike realističnega pisanja, kljub temu pa njegova proza zaradi nekaterih elementov deluje sodobno. Značilnost knjige je tudi v ustreznem obvladavanju slovenščine.

pomikale dalje in ne spreminjale obstoječega, čemur smo prav z reformo napovedali boj. Sleherni dejavniki je zato dolžan opraviti poslanstvo, ki je opredeljeno v novi odločbi, samoupravnih sporazumih in dogovoru ter v vzgojno-izobraževalnih programih. Nosilci oziroma dejavniki te reforme so v knjigi nazorno izpostavljeni in primerno strokovno, družbeno in ekonomsko utemeljeni.

Široki fronti, ki je začela usmerjeno izobraževanje, za katerega priprave pa še zdaleč niso končane, bo Rojčeva knjiga zanesljiv kažipot za skupne in posamične napore v procesu, ki se je 1. septembra letos sprožil v praksi in ki bo iz dneva v dan terjal še več enotnosti in več usklajenega in odgovornega dela.

JOŽE ŠKUFCA

Tone Peršak dosledno piše v sedanjiku, mestoma v drugi osebi, literarnim osebam ne daje osebnih imen, pri opisu dogajanja enakovredno niza podrobnosti, s čimer dosega nekakšno neprozornost in strnjeno svetlo. V njem se brezimni Fant iz novelet v noveleto srečuje z različnimi ljudmi v najrazličnejših življenjskih položajih, za katere pa je praviloma značilna banalnost, nepomembnost in vsakdanjost.

Iz knjige je čutiti temeljno nezadoščenost Fanta, ta nezadoščenost pa se giblje od erotične do globlje življenjske ne-

zadoščenosti. Vsako dejanje, ki naj bi vodilo k potešitvi, se izkrivi v nekaj nenavadnega. Prav ta nedosegljivost izpolnitve predstavlja v Peršakovi prozi tisto, s čimer avtor skuša presepati strnjeno in nepregledno svet. V prelomnih trenutkih objektivni svet začne pokati, v suhoparno objektivno podobo začne vdirati nadrealistični, domišljijiski elementi, prične se vrivati nekaj tujega, nenavadnega. V podobi realnega nastanejo razpoke, iz katerih bruhne grotesknost, grozljivost, nasilje. Razpokanje sveta spremlja groza, kar Peršak dosledno izraža s priznanimi prviniami grozljivosti; krvi smrti, nasilja, skrivnostnega je v njegovem pisanju dovolj. Zadnja od novelet je v bistvu že prava znanstvenofantastična grozljivka, le da je kot subjektivna pripoved (v obliki pisma) vpeta v pusto vsakdanjost. Ima pa med vsemi tudi najmočnejšo simbolno vrednost.

Peršakova proza torej nosi v sebi razklanost: kar avtor gradi, na svojski način tudi podira.

M. MARKELJ

zgodovinski roman

„Luiziana“ sodobnega francoskega pisatelja Mauricea Denuziera (izšla pri Državnem založbi v prevodu Vitala Klavusa) je zgodovinski roman v pravem pomenu te oznake. Gre za literarno (tako slogovno kot jezikovno) dognano obdelavo preverljivih dejstev o dogajanjih pred podrugim stoletjem.

Pripoved teče o družini francoskega porenka na eni od bombažnih plantaž v ameriški državi, po kateri je roman dobil naslov. Ljubezni, poroke, rojstva in smrti — to so za zgodbo v osredju katere je lepa, bistra in še kakšna glavna junakinja, resda pomenljive sestavine, a roman sega tudi na druge ravni. In te so za njegovo zgodovinsko najbrž nazornejšje, saj ob spletu raznovrstnih pripetljajev okoli plantažerjev kažejo, kako buren je bil takratni čas. Zaznamovali so ga začetki črnškega gibanja zoper suženjstvo, boji za španske predele in priključevanje novih držav ameriški zvezi, gospodarski razmah in poraz južnjakov v secesijski vojni.

I. Z.

štiri knjige iz tujih logov

Prešernova družba vedno znova potrjuje, da ostaja zvesta svojemu osnovnemu poslanstvu, to je, da oskrbuje slovenske bralce z dobrimi in njihovemu blagostanju dostopnimi knjigami. To

velja še posebej za leposlovni del knjižnih programov, ki jih ostvarja z zamejanjem iz domače in tuje tvornosti. S prevodi ne bogati le skupne duhovne zakladnice, ampak vzpostavlja z njimi tudi prepotreben most, prek katerega spoznavamo Slovence življenje, delo, misel, zgodovino, navade, običaje, skratka: kulturo in usode drugih narodov in dežel širom po svetu. Ne nazadnje je potrebno povedati tudi to, da moremo v svojem jeziku brati in uživati ob delih, ki so prave umetnine, literarni biseri.

Med slednje prav gotovo štejejo tudi „Glasovi v temi“ afriškega pisatelja Leonarda Kibera, knjiga, ki je postala v Keniji, kjer Kibera živi, uspešnica takoj, ko se je pojavila v prodaji, in je do tedaj skoraj neznanega pisatelja povzdignila do zavidljive slave. Preveč časa in prostora bi zahtevalo ukvarjanje s podrobnostmi, zato naj vrline tega dela, ki ga lahko beremo v prevodu Marta Ogna in Milke Mirtič—Saje in je prvo v zadnjem svežnju štirih knjig, ki jih je izdala Prešernova družba, nakažemo le v nekaj glavnih črtah. Najprej zapišimo, da je „Glasovi v temi“ zbirka kratkih novel, v katerih se prepletajo različne usode, nekakšen album pretresljivih fotografij,

na katerih je moč videti najmanjšo podrobnost. Vendar to ni mračna knjiga, nasprotno, to je delo iskrih domislic, duhovitih dialogov in čudovitih ljubezenskih prizorov, polno zbadljivih opazk na račun belih „svetovalcev“ in neusmiljeno smešnih upodobitev črnskih stremuhov, svetohlinskih duhovnikov in drugih petoliznikov. Sicer je dogajanje posajeno v čas po letih boja za neodvisnost dežele, ko se za najzaslužnejše za osvoboditev šele začno preizkušnje in se rušijo po vrsti vsi upi, s katerimi so šli v boj.

Drugo delo iz tega svežnja je roman „Vzor“ sodobnega nemškega pisatelja Siegfrieda Lenza, ki ga je v slovenščino presadil Franc Šrmpf. Zajetna knjiga je pretresljiv niz prizorov iz vsakdanjega življenja nemške družbe, še posebej nemške mladine, ki si sredi hlastanja za materialnimi dobrinami često zaman išče vzorov, ki bi ji pokazali, v čem so resnične vrednote sredi zmede današnjega sveta.

V prevodu Silvestra Škerla je izšel znani Zolajev roman „Therese Raquin“, po katerem so po drugi svetovni vojni posneli tudi zelo uspešen film. Sam pisatelj je, napadan od tistih sodobni-

SEM ŠEL KO „CUG“

Čas, ko grozdje zori, je za očanca Miha Rožarja z Bizeljskega najlepši v letu. Veseli se vsakega sončnega dneva, ki ga lahko prebije zunaj hiše ob svojem vinogradu. Dan za dnem je v trsuju. To pa pomlaja, da ne čuti teže let, saj nosi že devet križev in mu le štiri leta manjkajo do desetega.

Na svoj nedavni rojstni dan je bil zelo živahen in zgovoren. Veselo je nazdravil z nečakom z Bizeljskega, z vnukinjo iz Ljubljane in z vsemi, ki so ga obiskali in mu zaželeli še mnogo let.

— Od nekdanj sem rad pel in zmerno popil, ker vino človeka razkorajži, je dejal, potem pa zapel tisto: Kolkor kapljic talko let.

— Ponudi še grozdja in hrušk! — je naročal svoji 65-letni hčeri, ko je besedoval z nami v senci pred hišo.

— Cel svet bi dal, če bi znal takole pisati kakor vi, — je dejal med obujanjem spominov na mladost.

— Tako hitro kot meni vam najbrž res ne gre, pozabili pa verjetno niste, — sem mu odvrnila, preden je nadaljeval svojo pripoved:

— Veste, samo tri leta sem hodil v šolo. Pisati in brati sem se naučil, pozneje pa za pisanje ni bilo več časa. Hodil sem samo še na dnino, kopat v trsje. Celih petindvajset let sem bil viničar. Oženil sem se pri devetindvajsetih in moja Mica jih je imela tedaj šestindvajset. Devet otrok je rodila, in ker je bolehal na pljučih, jo je zgodaj pobralo. Mislim, da je bilo to 1939. leta. Po tistem je kmalu prišla vojna in z družino sem prebil štiri leta v Nemčiji v taborišču, kamor so nas Nemci tisto lepo jesen izgnali. Zdaj je živih samo še pet mojih otrok. Dve hčeri sta v Ljubljani, dve z menoj doma, ena pa je poročena na Bizeljskem.

Kljub revščini, s katero se otepajo, je on še najbolj bister in trden na pogled. Sicer pa pravi, da v svojem dolgem življenju ni bil še nikoli pri zdravniku. Enkrat samkrat, tega je že dolgo, se je namenil po pomoč, in to k zobozdravniku. „Zob ga je tako bolel, da ni mogel več prenašati bolečin. Šel je na pot, v ordinacijo pa ni vstopil. Ko je zagledal hišo, v kateri je bil zobozdravnik,

ga je zob v hipu prenehal boleti in Miha se je premislil in obrnil proti domu. Tako se je končala njegova prva in do danes zadnja pot k zdravniku.

Hčeri, ki živita z njim na domu, nista tako trdnega zdravja in tudi nista več sposobni za pridobitno delo, saj ima starejša že 65 let, mlajša pa 60. Vsi trije životarijo z njegovo kmečko pokojnino, s 190 starimi tisočaki na mesec.

S slamo krita, pokrpana hiša komaj še stoji. Nihče ne ve, koliko je stara, in slavljenec Miha sam pravi, da je ni nikoli popravljal in da je še prav takšna kot takrat, ko se je sem priženil. Doma je bil kako uro hoda od sedanjega bivališča.

V razpadajoči leseni hiši nimajo ne elektrike in ne vode, čeprav jo imajo sosede v dolini in tisti nad njim. Vodo nosijo od Korbarjevih iz doline, kar je za ostarele ženske zelo naporno. Če bi kdo v hiši resno zbolel, bi bilo hudo.

Za napeljavo vode in elektrike Rožarjevi niso imeli nikoli denarja, zemlje ali gozda pa zaradi tega niso hoteli prodati. Vsega posestva imajo kakih petdeset arov z vinogradom vred. Jedo tisto, kar zraste doma, največkrat krompir, fižol in zelje. To ima očka Rožar najraje. Za meso mu ni in je tudi zelo redko na mizi. Redijo po tri ali štiri kokoši, tako da imajo jajca doma, kruh in mleko pa kupijo v trgovini. Do zdaj so imeli tudi vsa leta svoje vino. Miha Rožar je vselej prešel doma. Pred tremi leti je še sam cepil in kolil v vinogradu. Zares je trdnega zdravja. Pravi, da je iz take družine, kajti tudi njegovi starši so doživeli visoko starost, vendar nista ne oče ne mati dočakala njegovih let.

— Mene bo že vzdržala, — pravi za razpadajočo hišo. V njej se tako ni nikoli zadrževal več, kot je bilo potrebno. Zanj je bilo pomembno to, da je lahko spal pod streho, delal pa je tako vedno na prostem. Nihče pri hiši ni bil redno zaposlen. Od njegove dnine seveda ni nikoli toliko ostalo, da bi kaj več vlagali v hišo. Za pomoč tudi niso nikoli zaprosili. Šele zdaj, malo pred 96. rojstnim dnevom, so prišli k Rožarjevim na obisk socialni delavci z občine in obljubili, da bosta dobili podporo tudi obe hčeri. Ker imajo kos zemlje, zdaj vedno slabše obdelane, in kos gozda in živijo odmaknjeno, življenje posebnežev, se v krajevni skupnosti niti spomnili niso na to, da so reveži.

— Človek se ne sme pomehkužiti, — je menil Rožar, ki je bil od nekdanj korenjak. Pot v Brežice je nič kolikokrat premeril peš.

— Sem šel ko „cug“, pa nisem bil nič utrujen, — je hudomušno dodal, češ vi pa nikamor brez avtomobila.

JOŽICA TEPPEY

NAŠI ZAKLADI

belokranjska hiša

„Belokranjska hiša je lesena, pritlična in nizka. Srednjevisok možak doseže strop z iztegnjenimi rokami. Zidanih hiš skoro ni v belokranjskih vaseh, dasi ima Belokrajina kamenja več kot zadosti. Hiše si stavijo Belokranjci najrajši na boku kakega hriba, da ne porabijo ravnopolja za stavbišče,“ je zapisal leta 1912 v Carnioli dr. Janko Lokar. Njegovo pisanje nam je služilo kot vir spominjanja na naš ljudski zaklad, ki ga pravzaprav ni več.

Belokranjska hiša ima večinoma tri oddelke: vežo, prvo in zadnjo hišo. Skozi vežna vrata pridemo čez kakih 20 cm visok prag v precej prostorno vežo, ki je obnem kuhinja, čeprav tega izraza Belokranjci takrat še niso poznali. Gospodinja kuha za družino večinoma v peči, ki se kuri iz veže. Nekatere, posebno bogatejše hiše imajo na strani ob peči iz kamenja sezidano posebno ognjišče. Na koncu ognjišča je vzdani železen kotel, v katerem kuhajo prašičke in „žehtajo“ perilo. V minulem stoletju vzdanih kotlov še ni bilo, kotli so viseli nad ognjiščem na lancu ali verigi. Veža nima stropa, temveč vidimo z nje slamnato streho, pozimi pa tudi svinsko meso, klobase in boh, ki se suše na dimu pod streho. Dim ne uhaja naravnost pod streho, ampak se lovi in hladi — iskre ugasnejo — pod „velbom“.

Veža je bila najbolj priljubljeno zbirališče v mrzlih jesenskih in zimskih večerih. Kurili so na tleh v enem kotu in tam tudi kuhali. Vsa družina se je zbrala okrog ognja in sedela ali na tleh ali na nizkih stolčkih in panjičkih. Vsak je imel svoj od običaja določen prostor. Tu so se dogovarjali o dnevnem delu, prepevali pesmi in pripovedovali pravljice.

Kasneje postane središče družinskega življenja „prva hiša“. V njej stanuje, je in spi cela rodbina. Ko stopimo z veže skozi „hišna vrata“ v hišo, zagledamo v kotu za vrati veliko glinasto peč. Vsaka belokranjska peč ima v podstavku odprtino — podpeček. Vanj spravljajo opanke, lesenega hlapca za sezuvanje škornjev itd. Mnogokrat imajo pozimi v podpečku piščance, pa tudi mlade ovčice, kozličke in prašičke. Marsikdo je iznenaden, ko vidi ob peči v složni družini prašičke in otroke. Belokranjska peč ima tudi zapeček, imenuje se „kumen“.

V kotu nasproti peči stoji štirioglasta bela, nepobarvana, večinoma javorova miza. Ob obeh stenah, v katerih kotu stoji miza, so pribite težke klopi. Stolov imajo jako malo ali pa nobenega. Navadno je en sam pri hiši. Če

pride gost, mu ponudijo stol. V kotu nad mizo visi križ, ki mu pravijo bogec. Na levo in desno od njega vise po stenah podobe raznih svetnikov ali prizori iz njihovega življenja, same slikarije na steklo. Med te podobe so razvrščene fotografije v Ameriki živečih uv hiše.

Tudi zrcalo, pa ne veliko, ima po navadi belokranjska hiša. Visi na steni na takem prostoru, da se vstopi lahko vsak prosto predenj. Na kak tram stropa je pribita polica, kjer gospodar čuva svoje knjige in važnejše spise, če jih že rajši ne zaupa kakšnemu „ladelcu“. Skoraj povsod je zataknjena za tram leskovka ali bekovka, ki pa ne poje prevečkrat, ker Belokranjec svojim otrokom pogosto odpusti tudi tisto, česar ne bi smel.

V prvi hiši je tudi postelja, včasih celo dve ali tri, če je družina obilna. Tu in tam je tudi „kofan“, kamor spravljajo ženske svoje obleke. Ponekod imajo za to že omare, a so še redke. Na posteljo vržejo nekaj otefov slame in jih pogrnejo s plahto iz domačega platna. Pozimi spi družina na posteljah in na peči, poleti pa vsi odrasli, razen gospodarja in gospodinje, na senu nad hlevom, kjer jih puste boljše kolikor toliko pri miru.

„Zadnja hiša“ v belokranjski hiši ni namenjena za stanovanje. V njej hranijo kruh in praznično obleko. Kruh leži na goli mizi ali pa v procanji. V zadnjo hišo navlečejo vse mogoče reči, tako dje tako rekoč shramba. Če ni v prvi hiši dovolj prostora, postavijo tudi v zadnjo hišo posteljo. Na njej spita gospodar in gospodinja, ki smatrata zadnjo hišo za čisto svoj prostor. Ostala družina v njej nima veliko iskati. Večkrat prebivajo v zadnji hiši različni užitkarji: stari oče, stara mati ali neoženjeni, ostareli družinski udje.

Nekatere, vendar zelo redke belokranjske hiše imajo tudi „štibelc“, majhno sobico poleg prve hiše. Poleg prve in zadnje hiše ter štibelca imajo nekatere hiše (prav malo jih je) še „kamro“, ki je zgolj shramba. V njej stojijo ogromne skrinje za zrnje.

Če je stavbišče pripravno, je pri nekaterih hišah pod eno „hišo“ zidana klet, zidanica, pod drugo zidan hlev. Vendar stavijo hleve večinoma posebej. Stranišče stoji na dvoru ob koncu hiše. Včasih pelje do teh nekaj desk, zbitih v obliki pokončnega zaboja. Pogosto pa je stranišče vse dvorišče ali dvor, kot mu pravijo Belokranjci.

Zanimiva stanovanjska kultura, bi rekli diplomat. In od nje nas loči samo kakšnih 70 let.

Še več poslov na tujem

Pri Pionirju se omejitve v gradnjah še ne kažejo, pač pa so črne napovedi za leto 1982 — Letos že preseglji plan!

Novomeški Pionir je ena tistih večjih delovnih organizacij na območju novomeške občine, ki včasih zanje veliko hvalo, drugekrat pa hudo kritiko. Te dni, ko slavi Pionir 35-letnico obstoja, nam je nekatere značilnosti zdajšnjega dela v 4500-članskem gradbenem kolektivu predstavil glavni direktor Slavko Guštin. Po rodu Belokranjec iz Drašič je prišel k Pionirju takoj po odsluženju vojaščini 1953, privabil pa ga je bivši dolgoletni direktor

Slavko Guštin: „Glede visokih cen stanovanj kažejo s prstom samo na gradbenike, pa je cela vrsta krivcev.“

Ivan Kočvar, s katerim je tudi v kasnejših letih najtesneje sodeloval.

„Zadnje čase največ govorimo o stabilizaciji, ki je že od začetka zaradi omejevanja investicij napovedovala gradbenikom sušna leta, vendar mi za zdaj tega še ne občutimo. Dela je toliko, da nam še manjka delovne sile, pač pa so zelo slabe napovedi za prihodnje leto. Imamo srečo, da smo že več let prisotni na širšem jugoslovanskem trgu in da imamo tudi 10-letne izkušnje s posli na tujem. Prav v povečevanju izvoznih poslov je ta čas naša usmeritev. Naj za osvetlitev razmer povem še, da smo doslej že za 25 odst. preseglji letni plan v fizičnem obsegu del.“

„Pionir je eno najbolj uglednih gradbenih podjetij, pa vendar se mu zgodi, da zaradi napak pri delu po njem kar precej

udrihajo. Kaj sodite vi o primeru v ljubljanskih blokkih in glede zamujanja vseh dogovorjenih rokov na domačih gradbiščih?

„Kar zadeva nedavno obelodanjene napake pri gradnji soseške v Ljubljani, bi rekel, da so bili pri fasadi res krivi, in smo napako popravili, v splošnem pa je bilo vse malce napihnjeno. Če bi vse to zagrešila ena ljubljanskih firm, gotovo ne bi bilo take kritike. Glede zamujanja rokov pri vseh gradnjah na domačem področju pa bi lahko v naše opravilce povedal to, da so gradnje slabo pripravljene, kar zadeva investicije, pripravo zemljišča, projektiranje — tako da včasih že pri začetku pride do zamika, včasih med gradnjo, ker zmanjka denarja. Na naš rovaš gre dejstvo, da tu delamo z domačimi delavci, ti pa niso pripravljene ostati na gradbišču več kot 8 ur, ker imajo popoldne razne druge opravke. Na vseh bolj oddaljenih gradbiščih nimamo težav, kadar nas roki lovijo in vpeljemo 12-urni delavnik. Mi bi radi prevzeli kompletne inženiring posle na gradbiščih, ampak zanje je doma bolj malo zanimaja. Moram pa reči, da v drugih krajih Pionirju dosti več zaupajo in da so tudi gradnje bolj pripravljene.“

— Gradbenikom vsa javnost očita, da znate dobro „zidati“ cene, ali lahko to zanikate?

„Ne bi rekel, da jih zidamo, ampak le seštevamo. Kritike zaradi visokih cen letijo običajno le na gradbenike, ampak v njihovi ceni je skrita komunalna uređitev (kar ne bi smelo biti!), so podražitev materialov in raznih obrtnih storitev. S prstom pa kažejo le na gradbenike. Primer je isti ali zelo podoben kot v avtomobilski industriji.“

— In kakšen je vaš polged v Pionirjevo prihodnost?

„Mrzel tuš potrebujemo, da bomo začeli vsi skupaj realno gledati v prihodnost. Nam, gradbenicem, se je zavedati, da bomo težave lahko prebrodili le z večjo storilnostjo in konkurenčnostjo. Kdor v tem ne bo uspel, nima kaj pričakovati od prihodnosti.“

R. BAČER

DELEGATI GREDO V KOLEKTIVE — V petek, 16. oktobra, so po plenarni seji delegati 9. srečanja samoupravljalcev zletnega območja po skupinah obiskali delovne organizacije na Dolenjskem. V kolektivih so prisostvovali tematskim razpravam, ki sodijo v pripravo gradiv in stališč za III. konferenco slovenskih sindikatov. Delegati iz treh bratskih republik so se v N. mestu dobro počutili in so poudarjali, da so v vseh sedmih obiskanih kolektivih naleteli na topel sprejem. (Foto: R. Bačer)

Moč in ugled daje odgovornost

Na sestankih še vse preveč molčečih komunistov, nekatere OO ZK pa se šele v zadnjem času prebujajo iz pasivnosti — Občinska konferenca ZK pozvala k premikom

Po zadnjih podatkih je v novomeški občini nekaj manj kot 3.000 komunistov, včlanjenih v 168 osnovnih organizacij. ZK se številčno in organizacijsko nenehno krepi. V njene vrste vstopajo delavci, uslužbenci, tehniki, učitelji, mladinci, kmetje manj. Pričakujejo, da bodo v počastitev partijskih kongresov prihodnje leto spet večji, množični sprejemi, podobni tistim iz leta 1978, ko je članske izkaznice prejelo skoraj 300 novincev.

Vse to so razveseljive ugotovitve in dejstva, pričakovali pa bi, da bi se s takto imenovano kadrovsko krepitvijo povečevala tudi aktivnost z učinkovitim reševanjem nalog, ki jih je ZK zastavila svojim organizacijam in svojemu članstvu. Kot je pokazala razprava na razširjeni seji občinske konference ZK Novem mestu minuli četrtek, pa, žal, ni tako, zlasti pa ne povsod. Ni malo osnovnih organizacij, ki so bile dolgo pogreznjene v pasivnost in šele v zadnjem času prihajajo iz „ilegala“.

Na sestankih, ki tudi še niso postali dogovorno mesto za aktivnost v samoupravnih organih, delegacijah, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, še posebej v SZDL, je vse preveč molčečih udeležencev. Marsikje se zadovoljijo zgolj s premlevanjem gradiva, ki ga dobe od višjih organov, ali pa se tega ni. Vse to so pojavi, ki ZK ne delajo časti in ugleda, kot je bilo moč razumeti razpravljalce, člane konference in sekretarje OO ZK, pa se s

tem krši tudi lik komunista, kar gotovo ne more biti brez posledic. Zato bi morala biti vrata na stečaj odprta ne le za sprejem novih, ampak tudi za odhod oziroma izključitev tistih članov, ki po ravnanju ne morejo biti več v ZK. Ventil, ki bi preprečeval, da bi v ZK zašli ljudje, ki svojih parcialnih, lokalističnih, privatističnih in drugih, v luči politike ZK nesprejemljivih interesov ne znajo ali ne morejo podrediti skupni, družbeni, socialistični stvari, naj bi po trdnem pre-

pričanju nekaterih starejših in ZK predanih komunistov postal spremenjen način pri sprejemanju. Menijo, da bi morali ponovno uvesti kandidatstvo za članstvo, nekakšno čakalno dobo, v kateri naj bi vsestransko preizkušeni kandidat z dejanji dokazal, da je zrel. Precej pa se bo moralo spremeniti tudi pri idejnopolitičnem usposabljanju, saj po direktivni metodi, s katero je komite, denimo, do zdaj zapolnjeval udeležbo na najrazličnejših seminarjih, res ne gre več. Potrebo po partijski izobrazbi morajo komunisti začutiti sami, ne pa šele na pobudo ali po direktivi višjega organa.

Premiki na opozorila občinske konference ZK bi se morali začeti takoj, pa ne samo v osnovnih organizacijah. Naposredni odgovornosti posameznika pa b-morali povsod odkazati prvi sedež.

I. ZORAN

Hiša za krajane Bršljina

V Bršljino obnovili nekdanjo Stibričovo hišo

V krajevni skupnosti Bršljin imajo od nedelje naprej prostore za družbenopolitično delo, za srečanja borcev, mladine in krajanov.

Nove prostore so z obilico prostovoljnega dela v pičlih treh mesecih uredili v nekdanji Stibričevi hiši. V njej je sejna soba za 25 oseb, pisarna in sanitarije. Ze v bližnji prihodnosti bodo zunanji zgradili tudi balnišče in še kaj. Tako prenovljena hiša in okolica, ki se nahaja v bližini tovarne „Keramike“, je krajane ve-

ljala le 430.000 din. Denar so vzeli iz sredstev, namenjenih za gradnjo zdravstvene postaje, ki jih občani že nekaj časa zbirajo. Ob otvritvi, ki so ji prisostvovali mnogi družbenopolitični delavci občine, se je predsednik krajevnih skupnosti Niko Bricej zahvalil delovnim organizacijam v krajevni skupnosti, ki so do sedaj nudile prostor za sestankovanja in pomagale pri adaptaciji in opremitvi novih prostorov.

Ob slovesnosti so kulturni program pripravili mladina, vojniki in Dolenjski oktet.

J. P.

PRIZNANJA NAJPRIZADEVNEJŠEMU — Predsednik sveta krajevnih skupnosti Bršljin izročila priznanje Marjanu Jazbinšku, ki se je pri urejanju novih prostorov najbolj žrtvoval (na sliki). Priznanje je bilo izročeno tudi Miju Kurpesu. (Foto: J. Pavlin)

NOVA IMENOVANJA

Osemletni mandat za opravljanje funkcije namestnika javnega tožilca na temeljnem javnem tožilstvu v Novem mestu je pred kratkim dobil 26-letni diplomirani pravnik Andrej Dokler. Za sodnika temljnega sodišča v Novem mestu pa so bili za osemletno dobo izvoljeni diplomirani pravnik Mirjana Garilovič, Metod Žužek in Dušan Bricej.

Visoko priznanje za Pionirjev jubilej

Ob 35-letnici SGP Pionir svečanost v dvorani Doma JLA

Novomeško gradbeno podjetje Pionir, ki je pred 35 leti začelo delati v nekajkrat manjšem obsegu in v zelo skromnih razmerah, je 17. oktobra počastilo jubilej s svečanim zasedanjem delavskega sveta delovne organizacije v novomeškem Domu JLA, kjer pa so bili navzoči tudi številni gostje.

V imenu kolektiva je imel slavnostni govor Karel Košir, predsednik centralnega delavskega sveta, kot predstavnik širše družbene skupnosti pa je na slavnosti govoril Ludvik Golob, podpredsednik skupščine SRS. Na slavnosti je Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine, izročil podjetju SGP Pionir visoko državno odlikovanje: red dela z zlatim vencem.

Krajši kulturni program je pripomogel k slavnostnemu vzdušju proslave, na kateri so podelili še 27 priznanj in plaket, od tega 2 kolektivni in 25 priznanj posameznikom. Med dobitniki jubilejnih priznanj je več tovarišev in tovarišic, ki so v podjetje prišli ob osnovanju in so mu v dobrem in slabem ostali zvesti vse do danes.

Nerentabilnost pretrgala zvezo

SAP ukinil avtobusno proggo Suha krajina — Novo mesto

Pred kratkim so predstavnike hrijske krajevnih skupnosti seznanili z odločitvijo ljubljanskega podjetja SAP, da po sklepu svojega delavskega sveta zaradi nerentabilnosti ukinja avtobusno proggo, ki je suhokrajinske vasi povezovala z Novim mestom. Novico so prizadeti krajanji sprejeli z veliko nejevoljo, saj so tako izgubili edino javno prometno zvezo z osrčjem matične občine.

„Razumemo odločitev ljubljanskega podjetja, brez sleherne zveze s svetom pa le ne moremo biti.“ je Jože Luzar ponovil mnenje hrijskih suhokrajanov prejšnji teden na občinski konferenci ZK Novem mestu. Slednja je med svoje sklepe in stališča zapisala, da morajo pristojni problem rešiti takoj in storiti vse potrebno, da bodo na omenjeni proggi vozili avtobusi domačega podjetja „Gorjanci“ iz Straže. Vse pa kaže, da bo treba v prihodnje avtobusne vožnje v Suho krajino in nazaj, ki gotovo tudi za „Gorjance“ ne bodo donosne, regresirati.

»Dolenjski list« v vsako družino

VSAK GRE LAHKO V KRKO — V okviru praznovanja za letošnji občinski praznik in ob 25-letnici tovarne Krka omogoča kolektiv Krke obisk proizvodnih prostorov vsem občanom. Ogled tovarne pod strokovnim vodstvom bo 29. oktobra od 12. do 17. ure.

ZAKAJ ČAKANJE? — Znano je, da je novomeška občina po površini trgovskih lokalov na prebivalca prav med zadnjimi v Sloveniji, kljub temu pa imamo v mestu celo vrsto praznih ali zaprtih lepih lokalčkov: (če ne omenjamo starih novih v naselju na Cesti herojev) bivši „Sešip“ na Glavnem trgu, že preturejeni lokal nasproti šole Katja Rupena pa še stara lekarna na Cesti komandanta Staneta.

IMAJO, A MALO PRODAJO — Novomeške konfekcijske trgovine so še kar založene z jesenskimi modeli ženskih, moških in otroških oblačil, ampak največ strank si modele le ogleduje in pomeja. Prodajo bolj malo, ker so cene visoke, ljudje pa nimajo denarja. V domačih žepih se stabilizacija najbolj pozna.

TRJE NOVI OBCANI — Minuli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Antonija Kralj, Majde Šilec 19, dečka; Anka Češarek iz Volč-

čeve 9 — Borisa in Božica Miladinovič s Trdinove 3 — Snježano. LISIČKE IN KOSTANJ — Novomeška tržnica je v ponedeljek dajala videz dobre ponudbe, saj je bilo naprodaj vse, kar ta čas narava premore. Spet so kmetice ponujale gobe, predvsem lisičke in grive, veliko pa je bilo tudi domačega kostanja, po 20 do 25 din kilogram. Se vedno je dobra ponudba pletenin in svečarskih izdelkov, zadnje čase pa je vse več prometa tudi s cvetjem.

Ena gospa je rekla, da na vsa usta razglašamo stabilizacijo in varčevanje, ampak program praznovanja novomeškega občinskega praznika pa vseeno obsega 25 prireditev, srečanj in svečanih otvoritev...

Nikar ponavljati istih napak

socialistična zveza na ravni občine že sredi priprav na spomladanske volitve — Programske konference SZDL se bodo začele v kratkem, končale pa v novembru

15. oktobra je predsedstvo Občinske konference SZDL v Novem mestu sprejelo rokovnik za predvolilne priprave, razpravljali pa so še o bližnjih programsko volilnih konferencah.

Dejansko se je rokovnik že začel uresničevati 14. oktobra, ko so bili prvi sestanki občinskega vodstva SZDL s predsedniki krajevnih konferenc. Kot prvi in najvažnejši krog opravil v sklopu volilnih priprav je evidentiranje, ki pa se že začena, zlasti za najbolj odgovorne funkcije na ravni občine in v občinske družbenopolitične organizacije ter navzgor do republike in federacije. Kadrovske komisije bodo v kratkem prišle na dan s predlogi.

Kar zadeva evidentiranje na terenu, so v predsedstvu izrecno poudarili stališče znano že, od prejšnjih volitev: naj bi bilo že v postopku evidentiranja na listi več delavcev iz neposredne proizvodnje pa okrog 30 odst. žena in mladine.

DOSLEJ SE NIČ PLACANEGA

Ob kulturnem domu na Otočcu so spomladi po osem let stari zamislili začeli dozidavati gasilski dom. Vsa dela od izkopov do betoniranja temeljev in gradnje zidov so bila opravljena s prostovoljnimi delom. Doslej še niso niti ene ure dela plačali. Otočani nameravajo v novem objektu urediti ustrezne prostore za gasilstvo, zgoraj pa naj bi dobila lokal pošta in krajevni urad. S tem ko se bosta obadva izselila iz dosedanje stavbe, bo možno razširiti trgovino, kar krajanji že dolgo želijo in zahtevajo.

V predvolilnih pripravah je kot eno važnejših nalog šteti oceno dosedanjega dela delegatskega sistema in priti do odgovora na nekatera vprašanja. Primer: ali več posebnih delegacij ali združene delegacije v združenem delu. Zdajšnja praksa namreč kaže, da združene delegacije sicer slabše delajo, pa vendar ne tako slabo kot konference delegacij. Kot stališče pa so na predsedstvu zapisali še, da je novozvoljene delegate treba organizirati izobraževanje takoj po izvolitvi, ne pa šele takrat, ko se tretjina mandata že izteka.

Na programskih konferencah SZDL, ki so se kot oblika delovanja lani dobro izkazale, bodo letos v oktobru in novembru govorili zlasti o treh vprašanjih: o delegatskem

NAPREJ SKUPAJ, POTEM VSAK ZASE

Za ponedeljek, 26. oktobra, je v Novem mestu sklicano skupno zasedanje vseh treh zborov občinske skupščine, na katerem bo podano poročilo o uresničevanju zasnove ljudske obrambe in družbene samozščite, predvidena pa je tudi razprava o reševanju problematike v zvezi s preskrbo prebivalstva in zagotavljanjem blagovnih rezerv ter poročilo k osnutku sprememb in dopolnitve občinskega statuta. Po končanem skupnem zasedanju bosta še zbora združenega dela in zbor krajevnih skupnosti ocenjevala dosedanje reševanje romske problematike v občini in razpravljala o odloku, s katerim so določeni ukrepi za zmanjšanje porabe toplotne energije.

sistemu, planih in stabilizaciji ter volitvah, zraven tega pa seveda še o trenutno najbolj aktualni problematiki za posamezno področje. R. B.

***** Frata vabi *****

Množično srečanje, na katerega vozijo avtobusi

V počastitev 40-letnice vstaje, ustanovitve OF in praznika občine Novo mesto bo v SOBOTO, 24. OKTOBRA, OB 11. URI NA FRATI zbor borcev novomeške čete in srečanje borcev ter aktivistov novomeškega okrožja OF. Slavnostni govornik bo Niko Šilih. Organizatorji vabijo delovne ljudi in občane, da se srečanja množično udeležijo, še posebej pa vabijo borce V. bataljona, ki so sestavljale Duletova, Cortova in Slobodanova četa. Za prevoz na Frato je poskrbljeno iz vseh smeri. Iz Žužemberka bo odpeljal avtobus ob 9. uri s postajami na Dvoru, Ajdovcu. Druga progga ima začetek v Dol. Toplicah, prav tako ob 9. uri, postanki pa bodo še v Straži in na Dvoru. Iz Novega mesta bo odhod ob 9. uri, iz Orehovice pa že ob 8. uri. Ta progga ima postanke v Šentjerneju ob 8.15, nato v Škočjanu in Šmarjeti. Gorjanska progga ima ob 8.30 odhod iz Gabrja, potnike pa bodo pobrali še v Brusnicah, na Slatniku in v Novem mestu. Vseh pet avtobusnih prog ima predviden prihod na Frato ob 10. uri. *****

Kje so meje solidarnosti?

Stališča občinskega sveta Zveze sindikatov do socialne politike jutrišnjega dne

Pred zbori občinske skupščine je danes na dnevnem redu socialna problematika v občini. Gradivo je pred dnevi obravnaval sindikalni svet in sprejel nekatera stališča, s katerimi so seznanjeni tudi delegati.

Glede na porast nezaposlenih zahteva sindikat omejitve zaposlovanja upokojencev in zagotovitev delovnih mest študentom. V prihodnje naj bi prenehali izplačevati nadomestila tistim brezposlenim, ki jim nobeno delo ne ustreza in ki po tistem molijo, da ga ne bi dobili.

NOVO V BREŽICAH

VARČEVANJE SE ZAČENJA. Marsikdo je z zadovoljstvom sprejel novice, da za letošnji občinski praznik udeleženci svečane seje občinske skupščine ne bodo imeli slavnostnega kosila. Treba je začeti, potem se bodo našli tudi posnemalci.

JABOLKA V TUJINO. Letos gre prvi pridelek jabolk kooperantov brežiške Agrarie v izvoz. Holandski kupec je obiskal nasade in preko Slovenija - sadja odkupil dvajset ton sorte jonagold in idared.

KORUZA SE JE UMAKNILA PŠENICI - Na čateškem polju (na sliki) so konec tedna pospravili koruzno letino. Lepo soboto in nedeljo so kooperanti Agrarie izkoristili za oranje in setev pšenice, zato traktoristi niso utegnili počivati. (Foto: J. Teppey)

Solidarnost v zdravstvu naj bi poslej v Sloveniji izračunavali po dohodkih in stroških zavarovancev, razen tega naj bi se občine dogovorile za enako prispevno stopnjo ter tako izenačile pravice zavarovancev in delež za doplačilo. Sole morajo še naprej uvajati podaljšano bivanje za otroke zaposlenih staršev, vrtni pa ne odklanjati otrok, če imajo na voljo količnik prostora.

Upokojenci zaskrbljuje visoka cena za oskrbo v domu, zato po mnenju sindikata ni sprejemljivo, da je ta cena toliko višja od najnižje pokojnine za polno delovno dobo. Pri zagotavljanju socialne varnosti kmetov, naj bi njihove pravice slonele na trajnejšem medsebojnem združevanju in povezovanju z družbenim sektorjem ter tako izhajale iz večje produktivnosti na kmetiji.

Od delovnih organizacij pa zahteva sindikat enotno evidenco socialnega položaja delavcev,

uvvedbo socialnih kartic, iz katerih bo jasno razviden socialni položaj zaposlenih in njihovih družin.

Dogaja se, da se marsikdo brani boljše plačnega dela, ker bi s tem prebil mejo za prejemanje raznih družbenih ugodnosti pri štipendiranju otrok, pri sprejemu v otroški vrtec ali pri regresu za dopust. V Sloveniji bi kazalo izračunati tudi zgoraj mejo družbene pomoči, mejo solidarnosti, ki je do zdaj še ni.

J. TEPEPEY

Kaj bo novega za praznik

Prireditve v počastitev brežiškega občinskega praznika se vrstijo že od prejšnjega tedna. Jutri popoldne se bodo v Domu JLA zbrali krvodajalci in najbolj poštvovalni med njimi bodo prejeli priznanja. V Jutranjki bodo v soboto popoldne proslavili prenovu prostorov za družbeno prehrano, popoldne pa bodo v Vrhovski vasi izročili prometno moderniziran odsek ceste Vrhovska vas - Vinji vrh. Za v nedeljo napovedujejo mladinci, borci, taborniki, planinci in drugi občani množični pohod po poteh brežiške čete.

Globočani bodo praznovali v ponedeljek, ko bodo opdri pri zidek pri osnovni šoli. V Posavskem muzeju bo isti dan ob 18. uri odprta razstava „Posavje v letu 1941“, prispevek muzeja k letošnjemu prazniku. V torek bodo pri savskem mostu zasadili prve lopate za izgradnjo levo-obrežnega varovalnega nasipa.

Občinska skupščina se bo sestala na svečani seji 28. oktobra in na njej podelila oktobrske nagrade in priznanja. Po seji bodo delegati in gostje prisostvovali otvoritvi novih prostorov otroškega vrtca, zdravstvenega doma in športnih igrišč pri osnovni šoli v Brežicah.

BREŽIŠKE VESTI

ČISTILNA NAPRAVA DO ROKA - Pionirjevi delavci so začeli graditi trebanjsko čistilno napravo sredi julija. Če bo graditeljem naklonjeno tudi vreme, jo bodo dokončali do konca tega leta.

Že drugo leto čistejša Temenica

Čistilna naprava, s katero se zaključuje gradnja kanalizacije v Trebnjem, bo končana prihodnje leto - Veljala bo 24 milijonov dinarjev - Denar je že zbran

Če Pionirjevim delavcem ne bo nagajalo vreme, bo trebanjska čistilna naprava dograjena do konca leta. Tako bo samoupravna komunala skupnost zaključila gradnjo kanalizacije, ki jo je pričela graditi v letu 1978.

Vendar bo čistilna naprava, ki ima zmogljivost 6000 enot in deluje po kemičnem in biološkem principu, delovala le s polovično zmogljivostjo. Vzrok za polovično zmogljivostev cilja je v pomanjkanju denarja, saj se je zaradi zakasnitve pri pridobivanju dovoljenj in soglasij gradnja iz leta 1980 zavlekla v letošnje leto. Posledica pa je precejšnja podražitev, saj je cena čistilne naprave narasla od 19 milijonov na 24 milijonov. Kljub temu da bo gradnja nekoliko okrnjena, pa bo že zdaj zgrajenih nekaj objektov, ki so potrebni za drugo fazo. Zgradili bodo peskolov, črpalnice, gnilišče in vso infrastrukturo. V drugi fazi izgradnje čistilne naprave bodo morali zgraditi le še čistilni blok. Čeprav

BIL JE TAKOJ MRTEV

Franc Šporar (36 let) iz Trstenika se je v soboto popoldne peljal na motorčku od Trebelnega proti Mokronogu. Ko se je peljal po klancu navzdol v Mokronog, ga je zaneslo s ceste v drevo. Trčenje je bilo tako hudo, da je bil Šporar takoj mrtev.

čistilna naprava ne bo do kraja dograjena, bodo vode Temenice poslej veliko bolj čiste. Naprava bo namreč očistila vse odplake do 90-odstotne čistosti. Tudi tako bo opravljala svoje naloge, ki jih terja vse hitrejši razvoj Trebnjega, v kateri

O sanaciji IMV na Mirni

Na seji občinskega sveta sindikatov v Trebnjem govorili o pripravah na tretjo konferenco sindikatov - Izvolili tudi delegata za konferenco - Podpora sanaciji v IMV

Kot so ugotovili na seji občinskega sveta zveze sindikatov v Trebnjem - seja je bila pretekli teden - so priprave na tretjo konferenco zveze sindikatov tudi v trebanjski občini v polnem razmahu. Doslej je prišlo na občinski svet že 75 poročil osnovnih organizacij sindikata.

V široko zastavljeni razpravi so razpravljali obdelali vrsto vprašanj, od otroškega varstva in varstva pri delu do zdravstvenega varstva. Govorili so tudi o vprašanih zaposlovanja, kjer pa se je izkazalo, da trebanjska občina teh vprašanj v petični obliki niti ne pozna. Nezaposlenih je

ZA TABLO BIJEJO BOJ

V trebanjski občini se boja že dalj časa med ljudstvom vrtničijo glasovi, da bi bilo treba tablo na novozgrajeni šoli odstraniti. Na njej namreč piše, da je šola iz sredstev samoprispevka zgradila občinska izobraževalna skupnost. Zato je bil na zadnji seji družbenopolitičnega zbora sprejet sklep, da je treba tablo takoj odstraniti, nov napis pa, če je že potreben, družbeno verificirati. Malo bolj umirjeni opazovalci teh dogajanj pa menijo, da bi bilo bolje, če bi Trebanjci združili svoje moči in poskrbeli, da bi pri novi šoli čimprej uredili kanalizacijo. Ta bo za šolo bolj koristna kot pa vojna okoli napisu.

rem poleg pospešene gradnje stanovanjskih hiš zavzema vidno mesto tudi industrija.

Kot je povedal delovodja Peter Šneljer, poteka za zdaj gradnja v roku, tako da bo trideset Pionirjevih gradbenec objekt dokončalo do roka. Prav tako bodo pravočasno dobili vso opremo, ki jo bo dobavil menšeški Hidrometal.

J. SIMČIČ

TREBANJSKE NOVICE

Majhnost ni največja ovira

Na kmetiji Zakrajškovih z Broda pri Podbočju

Bilo je sredi poletja, ko smo v okolici Podbočja iskali nekaj „močnejših“ kmetov in tudi takih, ki z malo zemlje in bolj skromno mehanizacijo bolj stežka „zvožijo“ leto. Med zadnjimi, in takih je pri nas vendarle večina kmetov, je tudi Alojz Zakrajšek z Broda 21. Pravzaprav se Alojz, ki že dvajset let gospodari

Alojz Zakrajšek: uskladiti cene hrane

na devetih hektarjih površini (od tega je 6 ha obdelovalne zemlje), sploh ne pritožuje zlasti ne, če se le spomni, kako je moral garati njegov oče, ko še ni bilo traktorja in kosilnice.

„Obračalnik in nakladalko bi sicer še potrebovali,“ pravi gospodar, ki je kooperant krške-

ga Agrokombinata. „Imeli smo 7, zdaj pa imamo 6 glav živine. Na leto oddamo po enega bikca, mesečno pa okrog 300 litrov mleka. Z odkupno ceno mleka nismo zadovoljni, saj je res, kot smo prebrali v Dolenjcu, liter kisle vode pogosto dražji od mleka,“ razlaga Zakrajšek in meni, da bi morale cene pridelkov bolj prilagajati gibanju cen umetnih gnojil in zaščitnih sredstev. Teh težav ne bi smelo biti niti zanje, ki pridelajo letno okoli 2 toni kumaric in tono krompirja in večino pridelka oddajo, kakor tudi za večje pridelovalce hrane. „V trgovini i Agrokombinata v Podbočju bi morali podpisati pogodbo za gnojila, tako pa smo pajejali brez vsakršnega gnoja. Posevke smo dognojili s hlevskim gnojem,“ pove žena Rozalija.

Morda pa bo le kateri izmed štirih otrok, verjetno eden od dveh fantov, premagal v slovenskem kmetu že kar preveč ukoreninjeno nezaupanje do pontuje ne roke pomoči in bo postala kmetija Zakrajškovih kljub majhnosti še bolj napredna, če že ne vzorna.

P. P.

Dolenjske Benetke v prazničnem siju

Samoprispevek za opremo

Za opremo novega zdravstvenega doma v Kostanjevici manjka 7,50 milijona dinarjev, zato so vse krajevne družbenopolitične organizacije in organi krajevne skupnosti ocenili, da brez referenduma za samoprispevek krajanje še dolgo ne bi mogli računati na boljše zdravstvene usluge.

Gradnja ZD bi morala biti končana že za lanski praznik KS, to je oktobra. Ker bo dom na voljo tudi krajanom KS Podbočje, pričakujejo, da bodo tako kot Kostanjevčani še sosedje primaknili poltretji milijon dinarjev. V novem domu bosta dve splošni ambulanti, po ena zobna za odrasle in otroke, dispanzer za ženske in posebej za otroke; za vsak primer bo dobrodošel poseben karantenski prostor, seveda pa bodo streho našli še laboratorij in drugi funkcionalni prostori.

Sicer pa je bilo ta teden v dolenjskih Benetkah zelo živahno, saj so kulturne prireditve ob krajevnem prazniku dopolnjevale športne. Marljivi organizatorji so pripravili streljanje z zračno puško, streljanje na glinaste golobe, turnir v malem nogometu, prijeten večer pa so krajanje preživeli ob gostovanju prvakov ljubljanske opere z Gorenjskim slavčkom. Včeraj so po komemoraciji položili vence na grob talcev v Kostanjevici. Jutri ob 17. pa bodo na svečani seji skupščine KS in družbenopolitičnih organizacij v Domu kulture podelili priznanja številnim posameznikom in organizacijam. Predstavnikom krajevne skupnosti Dobropolje bodo izročili listino o pobratenu. V kulturnem programu bosta nastopila tudi dekliski zbor in oktet iz te pobratene KS. Ob 19. uri bo kostanjevski krajevni praznik, ki ga obeležuje tudi temeljito obnove šola, obogatil še koncert Tatjana Kraljeve in Irene Vremsak - Barove.

KARATE KLUB NUKLEARNA VPSIJE - Novi člani se lahko vpišejo na vsakem treningu ob torkih in četrtkih od 18. do 20. ure v telovadnici OS „Jurij Dalmatin“, ob ponedeljkih in petkih pa od 19. do 20. v telovadnici OS v Leskovcu. Treninge vodi priznana strokovnjaka Stane Iskra in Ljubo Božović, oba imata 2. dan.

KRŠKI TEDNIK

„Odprte karte“ pri volitvah

V sevniški občini evidentiranih že 3.008 delegatov - Kmalu spisek članov družbenopolitičnega zbora - Bolj kot vprašani je mandatov aktualna kakovost kadrov

Predsedstvo občinske konference SZDL v Sevnici je na predstavljeni seji v sredo, 14. oktobra, z vso pozornostjo obravnavalo priprave na volitve prihodnjega pomlad.

Sekretar konference Maks Popelar je podal pregled opravljenih opravil, predvsem pa tudi evidentirane delegate. Ze do konca maja je

SEVNIŠKI PABERKI

SPET „POKAŽI, KAJ ZNAŠ“ - Občinska Zveza kulturnih organizacij namerava novembra prirediti v sevniškem gasilskem domu „Pokaži, kaj znaš“. Prikljubljene radijske oddaje, svoje čase so z njimi odkrili številne nove godce, igrance in humoriste, so imele mnogo privrženec. V Sevnici ta tradicija ni nikoli ugasnila. Gledalci in nastopajoči so uživali ponovadi v jedilnici Lisce. Tokrat se do konca oktobra lahko prijavi vsakdo, star ali mlad, na občinski ZKO. O datumu nastopa in ostalem bodo obveščeni pravočasno.

NAPOSLED SPET RAZSTAVA - Dolg premor je vladal v sevniški galeriji na gradu. Jutri ob 18. uri pa bo tam naposled le otvoritev razstave okrog 20 pastelov senovskega likovnega pedagoga Stefana Stirna. Slikar je član likovne skupine „Vladimir Lamut“.

lisjak, lisjaku!

Če to ni narobe svet? V turističnih krajih pred zimo klopce pospravljajo, da potem spomladi sveže prepleskane pričakajo zaljubljenice, v Sevnici pa jih sedaj šele postavljajo! Je potem še kaj čudnega, da pri ocenjevanju urejenosti kraja kotirajo približno enako slabo kot občina na lestvici vseh občin?

SEVNIŠKI VESTNIK

bilo evidentiranih 3.008 delegatov. Po tozhdih so za delegate po samoupravnih interesnih skupnostih evidentirali 1.128 imen, v krajevnih skupnostih pa 801. Za družbenopolitični zbor je doslej zbranih 36 imen. Na tej seji so tudi razčistili dilemo, ki je pravzaprav ni, namreč, da bodo šli z njimi že v kratkem v javnost.

UREJENA STRUGA - Vodnogospodarsko podjetje iz Novega mesta lepo urejuje strugo potoka blizu Lončarjevega dola. Hkrati bodo rešili več težav. Zahrbten potok so odmaknili od ceste, katero je od časa do časa spodnašal plaz, tudi kakšna njivica ali travnik v bližini bo boljša.

KONFERENCE SE SESTAJAJO

V torek popoldne je bila sklicana skupna seja članov konference ZK in občinskega sindikalnega sveta. Na dnevni red je bila postavljena socialna problematika, o kateri bo govor tudi na bližnji seji konference slovenskih sindikatov. Za to sejo smo dobili vnaprej kajpak tudi zanimivo gradivo. Nismo pa dobili niti trohice vabila za jutri zvečer sklicano programsko volilno sejo občinske konference ZSMS. Je to zato, ker smo minuli teden objavili kritiko na rovaš taistega vodstva izpod peresa enega izmed mladih?

Pravila dovoljujejo še 15 dni časa za usklajevanja. Minuli četrtek se je pričela ponovna velika aktivnost - sestanki vodstev krajevnih konferenc SZDL z vsemi nosilci evidentiranih. Spomladi so bile opravljene analize dela skupščin in delegatov. Koristno bo, če bodo te papirje še enkrat potegnili na svetlo. Še bolje bo, če bodo v posameznih okoljih temeljito pretresli, kako so sedanji delegati izpolnjevali svoje poslanstvo. Tako bodo novi, kjer se bodo zanje odločili, lahko čutili večjo odgovornost do zaupanih dolžnosti.

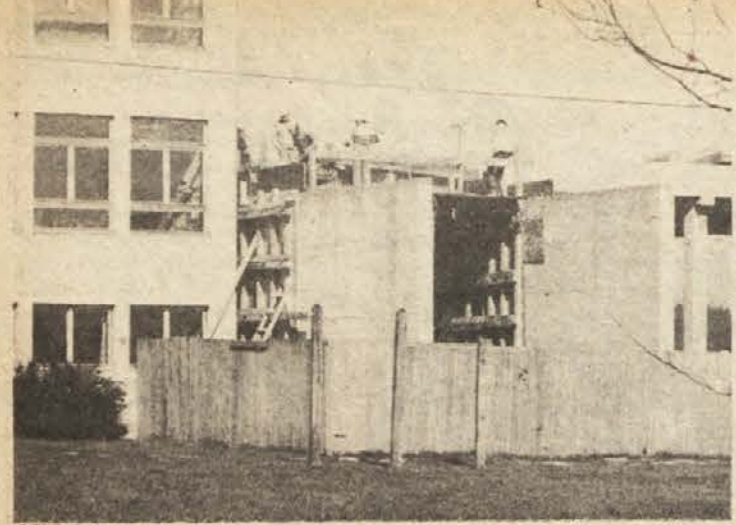
A. Z.

O PROBLEMIH BLANCE

Ob delovnih obiskih skupine CK ZKS pred časom je bila na vrsti tudi krajevna organizacija ZK na Blanci. Minuli teden je bil tak delovni obisk v malem. Tamkajšnja organizacija so obiskali tovaršiji Maks Popelar, Jože Bavec (sekretar in predsednik OK SZDL) in Lado Močivnik (sekretar komiteja OK ZKS). Blanška krajevna skupnost doživlja preporod, saj tod poteka najživahnejša naložbena dejavnost cele vrste kolektivov. Se pa mala in tudi po starotni sestavi članstva stara osnovna organizacija ubada s številnimi problemi. Najlaže bi jo okrepili, če bi v njej jeli delovati še nekateri komunisti, ki sedaj delujejo po osnovnih organizacijah v združenem delu. Blanci so med drugim opozorili na nekatera bolj neljuba vprašanja. Zanimaja jih, kaj bo z Rudnikom nekovin v ustanavljanju, o čemer nimajo zadovoljivih pojasnil. Nadajlje grajajo občinsko mladinsko vodstvo, ki nima pravega stika s terenom.

ZAHVALA INŽENIRCEM

V soboto ob 10. uri bo v vojaškem taboru pri Zapužah slovesno slovo od enote inženircev, ki je to poletje nadaljevala s posodobitvanjem ceste v dolini Mirne.

PRIZIDEK RASTE – Marsikaj se lahko zaplete, ako se pouk ne začne pravočasno. Zato so se delavci črnomaljskega Goka potrudili in v predvidenem roku prenovili staro šolsko zgradbo v Dragatušu. Pouk poteka torej nemoteno, četudi je šola tako rekoč gradbišče, saj delavci omenjenega podjetja zidajo zdaj še prizidek s telovadnico. Dragatuška šola bo pridobila štiri učilnice, več kabinetov in kuhinjo. V sklopu dozidane šole bosta dva prostora namenjena za malo šolo oz. vrtec, blizu 150 učencev pa bo imelo možnosti za celodnevno šolo. Zaradi prostorskih in drugih omejitev so zdaj šele na pol poti k slednji, saj imajo le tri oddelke podaljšane bivanja. (Foto: D. Rustja)

Naj ne stojijo ob strani

Na sejah občinskega sveta ZS v Črnomlju in Metliki se je pokazalo, kako velika je vloga sindikatov pri odpravljanju gospodarskih težav ali pri reševanju vprašanj socialne politike in varnosti

Številčne podatke, ki kažejo, da črnomaljsko gospodarstvo v prvem polletju ni doseglo zastavljenih ciljev, smo razčlenili v poročilu z nedavne seje občinske konference ZK, podrobno pa so jih 13. oktobra obravnavali tudi člani občinskega sveta Zveze sindikatov.

Ni izgledov, da bi se stanje do konca leta bistveno popravilo, kajti pogoj gospodarjenja so izredno zaostreni. Proizvodnja se ne veča, kakor so predvideli, da se bo, zato je vprašljivo uresničevanje načrtovane rasti družbenega proizvoda, zaposlenosti, pokritja uvoza z izvozom ipd. Tudi tam, kjer številke dobro kažejo, ni razloga za zadovoljstvo, saj uspešnost ni posledica večje produktivnosti, boljše organiziranosti dela, varčevalnih ukrepov, pač pa gre za vpliv velikega naraščanja cen.

V primerjavi z lanskim letom je bil na posameznih področjih dosežen napredek (ugodnejša je delitev dohodka v korist akumulacije, nekoliko večji je delež izvoza v celotnem prihodu, manj je zastojev v proizvodnji), a črnomaljsko gospodarstvo še naprej pestijo pomanjkanje reprodukcijskega materiala, dela, izgube, težave pri investicijah, denarne obveznosti za spodbujanje izvoza, slabša se likvidnost gospodarstva, manjša se stvarna vrednost osebnih dohodkov, še zlasti zaskrbljujoče pa je preusmerjanje izvoza s konvertibilnega na klirinško tržišče.

Pri odpravljanju teh težav imajo veliko vlogo tudi sindikati; ob pripravah na delegatske volitve in 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije morajo v vseh okoliščinah boljše izpeljati občne zbornice osnovnih organizacij sindikata. Pri obravnavanju uspešnosti gospodarjenja pa je treba še

večjo pozornost posvečati ukrepom za izboljšanje poslovnih rezultatov; vsi delavci morajo biti seznanjeni z ekonomskim stanjem svojega kolektiva, ugotoviti je treba, koliko na rezultate poslovanja vpliva večanje cen, izkoristiti kaže prav vsako možnost za še večji izvoz, treba pa je tudi varčevati.

Izobraževanje, zdravstvo, invalidsko in otroško varstvo, izdaja delovnega časa, preskrba občanov – o vprašanjih, povezanih s temi področji socialne politike in varnosti delavcev, so govorili zadnji ponedeljek na seji metliškega občinskega sveta Zveze sindikatov, ko so ugotovili, kako se v občini pripravljajo na 3. konferenco ZSS. V vseh delovnih okoljih naj bi pregledali raven socialne varnosti v celoti, podrobneje pa obdelali eno ali dve področji. Da tovrstne sindikalne dejavnosti ni, ni moč trditi, a ponekod se sindikalne organizacije obnašajo, ko da se stvari, povezane s socialno politiko in varnostjo delavcev, njih ne tičejo. Tankaj bodo morali korenito spremeniti svoje početje, saj je nesporno, da je uspešnost gospodarjenja v mnogočem odvisna prav od ustrezne urejenosti socialnih vprašanj.

Pred sindikati so odgovorne naloge tudi v zvezi z delegatskimi volitvami, pri čemer je treba veliko pozornost posvetiti preverjanju, ali so zdajšnje delegacije opravljale svoje poslanstvo, kot bi ga morale. Na seji je beseda tekla še o pripravah na občne zbornice osnovnih organizacij sindikata, zaradi odhoda Martina Štublarja na novo delovno dolžnost pa so za sekretarja občinskega sveta Zveze sindikatov izvolili Jožico Cigič.

D. R.

Grajsko dvorišče še čaka

Ce bi ga uredili, bi bilo primerno za kulturne prireditve – Kdo bo zbral potrebnih 600.000 dinarjev?

Kulturniki že nekaj let sanjajo o prireditvah na grajskem dvorišču. Prostor je primeren, dovolj velik za metliške potrebe, le urediti bi ga bilo treba: odstraniti omet, nanesti novega, ga prebeliti, položiti tlak na tla, morebiti obnoviti zasuti vodnjak ter urediti električno razsvetljava.

Površno gledano, so to drobne reči, v dinarjih pa niti ne tako skromne. Po približni oceni bi veljala dela nekaj več ali manj kot 600.000 dinarjev, ki pa jih lastnik dvorišča, Belokranjski muzej, ni zmožen spraviti skupaj. V roke bi si morale seči delovne organizacije, turistično društvo, kulturna skupnost, skupščina občine pa še kdo. Samo v tem primeru bi grajsko dvorišče spremenilo svojo zapuščenost, svoj jalovi namen, neizkoriščenost, samo tako bi lahko služilo zamisljeni o izvedbi metliških poletnih kulturnih prireditev.

Do turistične sezone v letu 1982 je še dovolj, a ne preveč časa, zato bi kazalo, da sedejo odgovorni za okroglo ali oglatlo mizo ter se dogovorijo, kje bodo izrtali potrebni denar. Če tega ne bodo storili nemudoma, bo ostalo grajsko dvorišče neizrabljeno še naprej, posamezni kulturni delavci pa bodo dalje sanjali z odprtimi očmi pri belem dnevu. Sanjali o poletnem kulturnem razcvetu metliške občine.

T. G.

Semič bo praznoval

Prireditve ob prazniku

28. oktobra, torej na dan, ko je bila pred štirimi desetletji na Smuku ustanovljena 1. belokranjska četa, bodo Semičani spet slavili svoj krajevni praznik. O delovnih odsežkih njihove krajevnosti bomo več pisali prihodnjič, tokrat pa napovedujemo, kaj vse se bo zvrstilo v počastitve praznika.

V soboto, 24. oktobra ob 9. uri, bodo v semiškem oddelku Belokranjskega muzeja odprli razstavo o bančništvu med NOB. Ob 18. uri bo v prosvetnem domu slovesna podelitev priznanj krajevnosti konference SZDL (kulturni program pripravljajo semiški šolarji), ob 20. uri pa bodo otvorili telefonsko omrežje za vasi Praprot, Stranska vas, Krupa, Moverna vas, Vinji vrh, Brstovec, Mladica in Trata.

Naslednjega dne ob 8. uri se bodo številni Semičani odpravili na pohod na Gornje Laze, kjer so tragično končali borci 1. belokranjske čete.

V sredo, 28. oktobra ob 9. uri, bodo v semiškem oddelku Belokranjskega muzeja odprli zbirko vinogradniškega orodja in priprav, istega dne ob 15.30 bo pred muzejem štart spominskega teka po Semiču, zvečer pa bo kresovanje s plešom.

ČRNOMALJSKI DROBIR

OB NEDAVNEM TEDNU OTROKA so tudi v Črnomlju pripravili več prireditev, največ obiskovalcev pa je pritegnila razstava raznovrstnih predmetov, ki so jih izdelali otroci v vrtcu. Ob zaključku je razstava imela sejemski značaj; ljudje so pokupili veliko ročnih del, za blizu 20 tisoč dinarjev izkupička pa bodo malčki dobili precej novih igrac. Ni kaj reči, če bo šlo tako naprej, ni bojazni za črnomaljski delovni in trgovski podmladek.

O NALOGAH MLADIH

Pred kratkim je bil v Črnomlju posvet s predsedniki in sekretarji mladinskih organizacij, na katerem je beseda tekla o gospodarskem položaju črnomaljske občine in o nalogah, ki na tem področju čakajo mladino in celotno njihovo organizacijo. Spregovorili so še o pripravah na skupščinske volitve prihodnje leto.

Črnomaljski poročevalec

LUTK PA SE VEDNO NI

V Metliki se že nekaj let poraja lutkarska skupina, vendar kaže, da so porodni krči prešibki. Nekdanji člani igralske skupine „Osip Šest“ sicer govorijo o ustanovitvi lutkarske skupine, vendar ni pravega človeka, ki bi sanjajoče prebudil. Blizajo se dolgi večeri in ne bi bilo neumno posvetiti se lutkam. Takim iz krpic in penaste gume.

SOLA V MUZEJU

Belokranjski muzej iz Metlike ima v svojem programu tudi tenejšje sodelovanje s solami. Novi ravnatelj muzeja prof. Zvonko Ruš razmišlja takole: „Učenci navadno preletijo razstavljene muzejske zbirke in bolj malo jim ostane v spominu. Sobe v našem muzeju pa bi lahko postale učilnice za marsikatero šolsko uro.“ Da bi te besede le padle na plodna tla!

SPREHOD PO METLIKI

DRUŠTVO METLIŠKIH INVALIDOV bo imelo 25. oktobra v Kulturnem domu Edvarda Kardaža letno skupščino, na kateri bodo podelili priznanja najzaslužnejšim članom, razvili pa bodo tudi društveni prapor. V kulturnem delu bodo nastopili: mestna godba, metliški mešani pevski zbor Beti ter recitatorji osnovne šole. Pokrovitelj celotne prireditve je delovna organizacija Komet.

V NEKDANJEM PROSTORU NOVOTEKSOVE TRGOVINE na Partizanskem trgu ureja svojo prodajalno Alpiņa. Da bo moč kupiti kvalitetno obutev, Metličane trenutno bolj malo zanima, bolj so okupirani z vprašanjem, kdo bo poslovodja porajajoče se trgovine. Najbolje obveščene klepetulje že zdaj razpolagajo s konkretnimi imeni bodočih šefov. Res, pravi čudež je, da vsevdnic še ni zaposlila CIA.

KAŽE, da je zadnje čase moda kupovati avtomobile za službene potrebe. Kako bi si sicer razlagali dejstvo, da so kupili obrtniki tri golfe, Beti pa lado! Bo že najbrž res to, kar je piscu teh vrstic reklo nekdo od uslužbencu Beti: „Prej smo hodili s svojimi avti na službena potovanja, zdaj pa opravljamo z družbenimi avtomobili zasebne opravke.“

metliški tednik

Za zvestobo zlata plaketa

Dobilo jo je 30 delavcev Tekstilane, ki so pri tej OZD že 30 let in več – Letos so jo prvič podelili

Tekstilana Kočevje praznuje letos 60-letnico obstoja. Osrednja prireditve ob tem jubileju je bila za občinski praznik. Takrat so odprli novo proizvodno dvorano predilnice, na svečani seji pa so podelili tudi zlate plakete Tekstilane članom kolektiva, ki so pri podjetju že 30 let.

Čeprav so se tudi v Tekstilani v vseh povojnih letih menjavala leta razcveta z obdobji zastoja ali celo nazadovanja, so v težavnih obdobjih le redki delavci zapustili podjetje. Fluktuacija je bila v Tekstilani celo najmanjša v primerjavi z drugimi kolektivi, čeprav so bili osebni do-

hodki razmeroma nizki in pogosto med najnižjimi v občini. Družba je namreč tekstilni industriji v vsem povojnem obdobju malo dajala oz. celo nič, veliko pa jemala. To velja tudi za Tekstilano. Zato so večkrat po vojni govorili tudi o njeni ukinitvi, čeprav v vsem svojem obstoju ni nikoli poslovala z izgubo.

Kljub težavam delavci Tekstilane niso nikoli klonili. Z odreknanji, pridnostjo in vztrajnostjo so dosegli, da se je njihova tovarna dvignila iz zastoja in težav ter da nenehno napreduje.

Delovski svet Tekstilane je menil, da zaslužijo taki delavci posebno priznanje, predvsem tisti, ki so v Tekstilani v težkih razmerah vztrajali 30 let in več. Zato je sprejel sklep o uvedbi priznanja „Zlata plaketa Tekstilane“, ki so jo letos prvič podelili.

Letos, ob 60-letnici Tekstilane, so prejeli Zlato plaketo Tekstilane: Ernest Deržek, Cvetka Dragoš, Oto Draškovič, Alojz Hočevar, Dolfe Jakopin, Fani Jerič, Sonja Komac, Milena Kordiš, Greta Kos, Milka Krizman, Stane Krizman, Vojko Krizman, Angela Kure, Ana Levstek, Ivana Levstek, Anton Levstik, Franc Matejka, Jožefa Mlakar, Vera Novak, Alojz Pintar, Franc Plot, Ivan Poje, Anton Rajšel, Albina Rauh, Mirko Ruparčič, Milka Sambolec, Tončka Sever, Ivan Solar, Helena Tekavec in Milka Tomažin.

J. P.

– Zakaj te kljub vabilu niso pustili na zabavo ob jubileju kolektiva?
– Dejali so mi, da je pomota, da sem upokojenka in da sem svoje že odbrenkala.

Ribnica: gasilski jubilej

Za četrto stoletje občinske gasilske zveze razvili prapor – Na tekmovalju pionirjev gasilcev zmagali Ribničanje

V Ribnici so pred kratkim praznovali 25-letnico ustanovitve občinske gasilske zveze. Ob tej priložnosti so razvili prapor občinske gasilske zveze, ki so mu botrovali nekatere delovne organizacije iz Ribnice. Pokrovitelj praznovanja je bila SIS za varstvo pred požari.

V okviru svečanosti ob tem jubileju je bilo izvedeno tekmovalje pionirjev-gasilcev za prehodni pokal občinske gasilske zveze. Udeležili so se ga mladi gasilci iz 12 gasilskih društev. Najuspešnejši so bili tekmovalci iz GD Ribnica, na drugo mesto pa so se uvrstili mladi gasilci iz Dolenje vasi.

Svečanosti ob jubileju so se udeležili predstavniki družbenih in političnih organizacij, delovnih organi-

zacija, zastopniki društev, člani društva „Mladi gasilec“ pri ribniški osnovni šoli „Dr. France Prešeren“ in drugi. Svečanost so še polepšali prapori vseh gasilskih društev iz občine in godba na pihala.

M. GLAVONJIC

Nikoli v nedeljo?

Praksa bo pokazala, če bo v nedeljo odprta dežurna živilska trgovina

Z 12 glasovi za, 14 proti – ostali so se vzdržali – je bil na zadnji skupni seji zbornice družbenega dela in zbornice krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica zavrnjen predlog delegata trgovine, naj bi bile trgovine s prehranbenim blagom v nedeljo zaprte.

Delegat trgovine je menil, da nima nobenega smisla, da bi bila v nedeljo dopoldne odprta ena dežurna trgovina z živili, če ob nedeljah ne dobijo kruha in mleka, ker pač Pekarija in Mlekarna ob nedeljah ne dobavljata trgovcem svojih proizvodov. Vsako gospodinjstvo ima tudi shrambo in hladilnik, da si lahko nakupi zalogo ne le za dan, ampak tudi za več dni. Spet drugi pa so menili, da je prav, če je ob nedeljah odprta dežurna trgovina. Stanovalci v novih blokih imajo namreč majhne shrambe ali pa jih celo nimajo.

Sveveda ne bi bilo prav, če bi ta ali ona stran trmasto vztrajala na svojih stališčih. Zato je najbolj sprejemljiv predlog, da bo praksa pokazala, če naj bo ob nedeljah odprta dežurna trgovina v Ribnici ali ne.

J. PRIMC

PRAPOR OB JUBILEJU – Na svečanosti ob praznovanju 25-letnice obstoja občinske gasilske zveze Ribnica so razvili prapor te organizacije. Razvil ga je predsednik SIS za varstvo pred požari Anton Sobar. (Foto: Glavonjič)

REŠETO

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 78. letu za vedno zapustil naš dragi oče

ANTON BUČAR

iz Otočca 44

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala GD Otočec, ZB Otočec, SGP Pionir-tozd TKI, Iskri Novo mesto, Zdravstvenemu domu Novo mesto in hotelu Paka Velenje, prav tako tudi duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: otroci z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustil naš mož, ata in stari ata

IVAN KOSTANJEVEC

Od njega smo se poslovili na šentrupeškem pokopališču. Iskrena hvala dr. Jerasovi iz Ljubljane, ki je pokojniku med boleznijo lajšala bolečine, sorodnikom, hišnemu svetu za venec ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujocha žena Magda, hčerka Ivica z družino in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Avstrija, 4. 10. 1981

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše dobre sestre in tete

FRANČIŠKE AVSENIK-NACKE

iz Drganjih sel 30

se iskreno zahvaljujemo vaščanom Drganjih sel in drugim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in darovali cvetje. Hvala ZB Straža za podarjeni venec. Posebno zahvalo smo dolžni tov. Jožetu Bohu za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se tudi tovarišicam Anici Oblak iz Dol Toplic, Anici Gorše in Pepci Hrovat iz Drganjih sel za pomoč. Hvala tudi župniku za lepo opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega neopozabnega moža, očeta, dedka, pradedka, brata, strica in svaka

ALOJZA ŠTRASBERGERJA

iz Orešja 19

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali, poklonili cvetje in pokojnega v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi pevcem iz Skočjana in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena in otroci z družinami

Šmarjeta, 14. 10. 1981

V SPOMIN

23. oktobra bo minilo štiri žalostnih let, odkar nas je tragično zapustil naš ljubljani sin in brat

DUŠKO PRAZNIK

z Vrhovega pri Žužemberku

Duško, rane v naših srcih so še vedno sveže, kot da si odšel včeraj, pa te ni že štiri leta. Težko je brez tebe, bil si nam v ponos in čij v življenju. Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Za vedno neutulajljivi: vsi njegovi

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. 10. 1981 do 17. 10. 1981 so v Brežiški porodnišnici zadržane: Marija Ferlin iz Piršebrega - Sabino, Antonija Zebolc iz Ledine - Krešimira, Zlata Bošnjak iz Jesenic na Dol. - Martino, Slavica Balog

iz Podvrha - deklica, Jožica Dvornik iz Sobenja vasi - Dejana, Darinka Ružič iz Krškega - Martino, Dragica Šurbek iz Brežic - Valentino, Nada Jakovljevič iz Senkova - Igorja, Vera Zupanc iz Dobrave - dečka, Zdenka Oštrbenk iz Gor. Lenarta - Nino, Marija Jakolič iz Celin - dečka, Danica Požgaj iz Male Donike - deklica, Marjana Vidovič iz Krškega - Bobjana in Andreja. CESTITAMO!

V SPOMIN

18. oktobra je minilo žalostno leto od tragične smrti naše ljubljene

ALENKE GREGORIČ

iz Grobelj

Vsem, ki je še niste pozabili - naša iskrena hvala!

V tihi žalosti vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, strica in brata

FRANCA UNETIČA

Sajeve 4, Kostanjevica borca Gorjanskega bataljona

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in soročcem, ki so ga spremili na zadnji poti od hiše žalosti in sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se pevcem, govorniku, ki je z besedo tako lepo opisal lik našega dragega. Iskrena hvala za podarjene vence in cvetje. Zahvala župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

VEČJE GRADNJE V TREH OBČINAH

Za tričetrtletje pričakujejo v Gokcu načrtovane rezultate, saj so tudi v prvem polletju dokaj dobro gospodarili, kar velja predvsem za tozda Begrad in Obrt, medtem ko se v Komunalni otepaajo s starimi težavami; tu gre predvsem za vprašanje financiranja nekaterih komunalnih del in cen komunalnih dejavnosti nasploh.

MANJ ZAPOSLENIH V ISKRI

Konec lanskega leta je bilo v semiški Iskri zaposlenih 1525 delavcev, za letos pa so načrtovali, da se bo to število povečalo na 1.570. Vendar je že povsem jasno, da s tem ne bo nič, število zaposlenih se celo zmanjšuje in je julija znašalo 1.494. Seveda je zmanjševanje števila v glavnem posledica težav, s katerimi se srečuje ta največja delovna organizacija v črnomaljski občini.

BREZJE IN PODGORICA PRIČAKUJETA POMOČ

Vaščani Brezja in Podgorice že od junija letos urejajo tri kilometre dolg odsek ceste od Krakovega do Hrastja, ki je najkrajša povezava z Lisco oziroma Jurkloštrom. Doslej so opravili že 300 prostovoljnih delovnih ur in 60 brezplačnih traktor-skih ur. Vaščani sami skrbijo za to pomembno povezavo, upajo da jim bo kdo prišel na pomoč vsaj ob eni zadnjih letošnjih delovnih akcij v ne-

deljo ob 8. uri. Pričakujejo tudi, da jim bo prisluhnila sevniška krajevna skupnost in občina.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 14. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Fink s Sel pri Straži - Jožeta, Danica Drenik iz Bršljina - Katari-no, Zinka Kopina iz Radovlje - Janka, Olga Mežič iz Senuš - Polon-co, Tončka Pucej iz Dešče vasi - Simono, Martina Podpadec z Veli-kega vrha - Karmen, Alojzija Vrviš-čar iz Metlike - Jožeta, Ivanka Ristič iz Metlike - Damjana, Mariča Predovič iz Metlike - Milana, Kristi-na Ljubi s Hriba - Natašo, Milena Kic iz Zloganja - Melito, Ana Za-gorc iz Cerovega loga - Sonjo, Katica Ameršek iz Krškega - Mila-na, Marija Tkalič iz Jankovičev - Marijo, Amalija Polimac iz Dragatu-ša - Aleša, Rozalija Mohar iz Semi-ča - Boruta, Jožefa Čanželj iz Mirne peči - Matejo, Marija Hoče-var iz Skočjana - Suzano, Zdenka Druškovič iz Račje vasi - Matejo, Marjeta Golobič iz Semiča - Simo-na, Danica Kolenc iz Sentjanža - Benjamina, Sonja Penca iz Dolnjega Mokrega polja - Janeza, Marija Pri-stopce iz Razbor - Mateja, Newenka Kobetič iz Črnomlja - Gregorja, Branka Končina iz Krmelja - Alen-ko, Damjana Jevšek iz Cegelnice - Gregorja, Ivanka Špekar s Sinjega vrha - Roberta, Cvetka Kotar iz Mirne - deklica, Francka Zupančič z Dolža - dva dečka, Majda Hrstar iz Velikih Brusnic - deklica, Tanja Šterk iz Trebnjega - dečka, Ne-deljka Tkalič iz Dragatuša - dekli-co. Cestitamo.

VAŠA ZGODBA

ŽALOSTNO ŽIVLJENJE

Mladi, predrzni fant, se še spominjaš nesreče? Ali sploh veš, da si povzročil žalostno življenje?

Metoda je bila prijazna stara ženica. Tistega dne, ko jo je na cesti podrl z motorjem mlad fant, je dopolnila že 68. leto. Bilo je zgodnje jutro. Starica se je odpravila v cerkev, ko je zaslišala hrum motorja. Preden se je lahko umaknila, jo je motorist zbil po tleh.

Metoda je dolgo ležala v bolnišnici. Dobila je hud zlom noge. Zdravniki so se sicer trudili, da bi se ji kost zrasla, a stara kost se ne celi rada. In tako je ženica osamljena poležavala v bolnišnici. Dokler je bila še zdrava, je po vasi pazila na otroke. Radi so jo imeli. Vendar so jo pozabili, ko je za dolgo izginila v bolnišnici. Misli so ji pogosto uhajale k otrokom, ki jih je imela zelo rada. Vedela je, da je malčki ne morejo priti obiskat, a njihovi starši bi le lahko prišli. Nekdaj so bili z njo prijazni, zdaj ni nikogar k nji. V srcu jih je opravičevala, češ: veliko dela imajo doma, vendar pa jih je, še posebno ob nedeljah, pogrešala. Prav nihče ni prišel.

Ko se je zdravljenje obrnilo na bolje, so jo poslali iz bolnišnice domov. Pravzaprav so jo v varstvo sprejeli tuji ljudje v sosednji vasi, ker sama ni mogla živeti. Večkrat so jo peljali nazaj v bolnišnico, a noga se ni in ni hotela zaceliti. Dlje ko ni mogla stopiti na noge in hoditi, bolj hudo ji je postajalo pri tujih ljudeh. Tako rada bi zakoračila po poteh, tako rada bi odšla na sprehod v naravo. Odkrila je, kakšna neprecenljiva dragocenost je zdravje. Nekdaj je tako rada zahajala v gozd, opazovala njegove čudovite barve v vseh letnih časih, poslušala žvrgolenje ptic in šumenje dreves. Zdaj še niti svežega zraka iz gozda ne pozna več: Edino, kar ji je ostalo, so bile knjige. Že od mladih nog jih je rada prebirala. A stare prijateljice je ne morejo vedno zadovoljiti. Včasih ji obleže v rokah, pogled pa ji mrzel in brez leska zabldi po gluhi, vsakdanji sobi. Na ustnicah in več smehljaja. Nesreča jo je strla.

Nekaj časa sta k nji zahajali dekletci. A imeli sta dovolj dela doma in še učenje jima je vzelo veliko časa. Poredkoma sta jo obiskali. Še manjkrat je prišla ženica, njena stara znanica in nekdanja sošolka. Deklici sta jo za praznike in rojstni dan razveselili s šopkom ali s skromnim darilcem - za kaj več tako nista imeli denarja. A koliko sonca je tiste trenutke posijalo v sobo, kakšen nasmeh je zažarel na obrazu osamljene Metode!

Od nesreče je minilo že peto leto. Metodino življenje se je zagodilo med štiri stene, vidi le oskrbnice, deklici in sošolko. V vasi, kjer je preživel, se je malokdo še spomni.

Mladi, predrzni fant, se ti še spominjaš nesreče pred petimi leti? Ali veš, kaj je žalostno življenje?

DANICA Novo mesto

SE LETOS V KOČEVJU

Krajevna skupnost Kočevje - mesto ima za letos v načrtu še naslednja komunalna dela: ureditev platoja pred novo poročno dvorano, ureditev pločnika od Uniona do odcepa za Mahovnik in od avtobusne postaje mimo šole do priklučka na Reško cesto, asfaltiranje cestnih odsekov v okolici Uniona (priključitev na glavno cesto), ureditev javne razsvetljave v Mestnem logu in popravilo vseh makadamskih cest. Dela bodo opravljena, ko bo zagotovljen denar, ki ga še dolgujejo podpisniki sporazuma o financiranju teh del.

PREMALO VODE V SEMIČU

Semiču in okoliškim krajem grozi, da bodo ob suhi zimi trpeli žejo. Vode je menda premalo zato, ker so izgube zaradi dotrajane vodovoda ogromne. Seveda najhujše občutijo pomanjkanje vode ljudje in živina, grozi pa tudi gospodarska škoda, saj so morali v Iskri že do sedaj za nekaj časa zaradi tega ustaviti delovanje nekaterih obratov.

O ZAPOSLOVANJU IN IZOBRAŽEVANJU

V pripravah na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije sta občinski svet ZSS in OK SZDL v Krškem pripravila sekcijske razprave o zaposlovanju in izobraževanju, stanovanjski problematiki, socialni varnosti starejših občanov in kmetov ter otroškem varstvu.

DO KONCA LETA 185 MILIJONOV DINARJEV

Po zastavljenem planu naj bi Novolesov metliški tozd Tovarna kopalniške opreme v letošnjem letu ustvaril za 185 milijonov dinarjev celotnega prihodka, 40 milijonov dinarjev naj bi bilo dohodka, medtem ko naj bi čisti dohodek znašal 29 milijonov dinarjev. V tej temeljni organizaciji je zaposlenih 86 delavcev, povprečni osebni dohodek za avgust pa je znašal 9.000 dinarjev.

»Dolenjski list« v vsako družino

DOGOVORJENI ZA PESKOKOP

Med sicer prizadetim krajinami Vrha nad Boštanjem je pred nedavnim završalo, ko so pri krajevni skupnosti od gozdarjev prejeli ostrejšo pisanje glede peskokopa pri Gaberniku. Ograd strokovnjakov 15. oktobra je nesporazume razčistil. V zapisniku je črno na belem, da so pri kopanju zašli pravzaprav v gozd več lastnikov. Tozdu gozdarstva brežiškega GG v Sevnici navezadnje tudi ni vseeno, kdo in predvsem kako se raje po gozdu, čeprav boljše ceste potrebujejo vsi. Vsi prizadeti so se dogovorili, da mora vsaki odbor oziroma krajevna skupnost pridobiti lokacijsko dokumentacijo, soglasje lastnikov, skratka vse, kar spada zra-ven.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 22. oktobra - Vendein Petek, 23. oktobra - Severin Sobota, 24. oktobra - Rafael Nedelja, 25. oktobra - Darija Ponedeljek, 26. oktobra - Lucijan Torek, 27. oktobra - Sabina Sreda, 28. oktobra - Simon Četrtek, 29. oktobra - Ida

LUNINE MENE

27. oktobra ob 21.13 - mlaj

KINIO

BREŽICE: 23. in 24. 10. jugoslovanski film Srečna družina. 25. in 26. 10. ameriški barvni film Jekleni živci. 27. in 28. 10. ameriški barvni film Blodilec sem.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

MLAJŠE DEKLE DOBI SLUŽBO za pomoč v kuhinji in bifeju. Hrana in stanovanje brezplačno. OD 7.000 din. Oglasite se osebno ali pisмено na naslov: Nada Nučič, Bufet, Ljubljana, Ul. pohorskega bataljona 139.

DEKLE ki ima veselje do strežbe v gostilni, stalno zaposlim. Delo lahko nastopi takoj ali po dogovoru. Hrana in stanovanje preskrbljena. OD po dogovoru. Stojan Potočnik, Gostilna Kropa na Gorenjskem.

TAKOJ ZAPOSIM KV ali NK avtolijačarja. Alojz Luzar, Gor. Brezovica 13, Sentjernej.

TAKOJ ZAPOSIM FANTA, ki ima veselje do mizarskega dela. Drago Perc, Heroja Maroka 24, Sevnica. IŠCEM pridno in zanesljivo dekle za pomoč v gostilni. Stanovanje v hiši, OD dober. Gostilna Mlakar, Lož 52, Stari trg pri Ložu, tel. (061) 797-052.

ZAPOSILITEV KV ELEKTROME-HANIKE za samostojno previjanje elektromotorjev. OD od 15.000 do 25.000 din. Delavec z znanjem ključavniciarskih in mehanskih del, NKV delavec za razdiranje in sestavljanje elektromotorjev, ki imajo možnost za priučiitev elektromehanike. Plača po dogovoru. Tel. (061) 310-119, dopoldan.

Motorna vozila

Zastava 750, letnik 1978 dobro ohranjen, registriran do marca 1982 (tel. 24-610 popoldan). Prodaj po ugodni ceni. Papež Rudi Potov vrh 61.

ZASTAVO 750, letnik 1976, prodam. Novak, Cesta herojev 29 a, Novo mesto.

R 12 TL, prodam. Tel. 61-869. 125 PZ in katro (R 4) po delih ali skupaj prodam. Bogomir Radi, Slakova 7, Novo mesto.

Z 750 I, letnik 1976, prodam za 4,2 M. Kostrevec, Trebelno 2.

CRNOMELI: 22. 10. ameriški film Krč groze. 23. in 25. 10. nemški film Silviya v carstvu strasti. 24. in 25. 10. italijanski film Skrivnost v Neaplju. 26. in 27. 10. italijanski film Pištola.

KOSTANJEVICA: 24. 10. ameriški film Vsi predsednikovi ljudje. 25. 10. angleški film Super moški. 28. 10. jugoslovanski film Okupacija v 26. slikah.

KRSKO: 24. in 25. 10. ameriški film Otok dr. Moroja. 28. in 29. 10. avstralski film ABC ljubezni.

NOVO MESTO - KINO KRKA: 22. in 23. 10. ameriški barvni film v Vrtincu. 24. in 25. 10. nemški barvni film Lažne hčere lažnega doktorja. 26. in 27. 10. angleški barvni film Neustrašni. 28. in 29. 10. domači barvni film Samo enkrat se ljubi.

SEVNICA: 23. 10. ameriški film Prepevedane sanje. 24. in 25. 10. ameriški film Veliki Jack. 28. in 29. 10. angleški film Moja sladka dama.

mali oglasi

Z 750, starejšo, v dobrem stanju, prodam. Tel. 23-562.

POCENI PRODAJ Z 101, letnik 1974. Možnost plačila s kreditom. Perše, Brezovica 31, Šmarješke Toplice.

ZASTAVO 750, letnik 1971, prodam. Pelko, Dolenja vas 8, Otočec.

126 P, letnik 1979, prevoženih 22.000 km in Citroen GS special break, letnik 1977, prodam. Ogleđ vsak dan od 15. ure dalje. Slavko Pavlin, Otočec 72.

126 P, letnik 1977, prodam. Koklič, Sukletova 21 (Šmihel), Novo mesto.

SWM 125 cross, ugodno prodam. Damjan Tomc, Ragovska 12, Novo mesto, tel. 24-374.

PO UGODNI CENI PRODAJ RENAULT 12 TL, letnik 75/76, zelo dobro ohranjen. Stane Mežnar, Šegova 20/12, Novo mesto, tel. 24-079 v petek popoldne.

SPACKA 74 dec. prodam za 3 M. Blažon, Šegova 12, Novo mesto. Tel. 24-928.

FIAT 126 P, letnik 1979 junij, prodam. Tel. 22-300 zvečer.

VW 1200, letnik 1965, ne-registriran, v dobrem stanju, prodam za 1500 din. Jože Živčič, Heroja Maroka 7, 68290 Sevnica.

DIANO, letnik 1977, prodam ali za-menjam za večji avto. Tel. 24-459.

PRODAM dobro ohranjeno ZASTAVO 750, letnik 1976. Informacije na tel. 22-691.

ZASTAVO KOMBI 435 K, letnik 1980, prodam. Kovačič, Jerebova 14, Novo mesto.

ZASTAVO 750, karambolirano, registrirano do marca 1982, prodam. Jože Metelko, Kuzarjev kal 8, Novo mesto.

MINI 1000, v voznem stanju, letnik 1970, prodam. Dolf Kolenc, Odrga 3, Trebnje.

POCENI PRODAJ dobro ohranjeno Z 1300, letnik 1978. Ogleđ vsak popoldan. Lukež, Brežice, Prežernova 15.

Z 750, dobro ohranjeno, letnik 1974, prodam. Kralj, 68321 Brusnice 6.

SKODO, letnik 1972, prodam. Anton Novak, Loka 22, Sentjernej.

MOTOR 15 SLC, star eno leto, prodam. Tramte, Pot na Gorjanec 27, Novo mesto. Ogleđ možen dopoldne.

NOVO LADO - KOMBI zelo ugodno prodam. Družina Jeršin (samostan) Krško.

R 18, registriran do oktobra 1982, prodam. Informacije po tel. (068) 22-248 po 19. uri.

ZASTAVO 750, letnik 1973, prodam. Pevec, Mestne njive 2, Novo mesto.

ZASTAVO 750, staro eno leto, prodam ali zamenjam za starejšo Z 750 ali 126 P z doplačilom. Uzman, Črmošnjice 48.

Z 750, letnik 1970, prodam. Janez Hočevar, Dobruška vas 32, Skočjan.

Z 750, letnik 1973, neregistrirano, prodam za 1 M. Jože Uzman, Vel. Cerovec 11, Novo mesto.

ZASTAVO 750 LC, letnik 1979, prodam. Praznik, Pristavica 4, Šmarješke Toplice.

POCENI PRODAJ FIČKA 750, letnik 1976. Tel. 22-429.

ZASTAVO 750 Lux (letnik 1972) in črno-beli televizor Iskra prodam. Peskar, Gubčeve brigade 18, Trebnje.

ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, letnik 1978, prodam za 110.000. Franc Kovač, Šegova 58, Novo mesto.

RENAULT 10 prodam po delih. Pernišek, Podboršt 1, Sentjanž.

Z 101, letnik 1973, registrirano do avgusta 1982, obnovljeno, prodam, lahko tudi zamenjam za 126 P ali Z 750. Anton Kralj, Pristavica 2, Šmarješke Toplice.

PRODAM motor TOMOS-ROG, avtomatik, malo rabljen. Turk Albin, Podturen 56, Dol. Toplice.

STANOVANJA

DEKLE IN FANT IŠČETA podnajemniško stanovanje (lahko tudi neopremljeno) za bodoče skupno življenje. Naslov v upravi lista (4460/81).

ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu ali Sentjerneju išče elektroinženir. Stojan Šoba, Kremen 39, Krško.

Kmetijski stroji

PRODAM TRAKTOR URSUS. Naslov v upravi lista (4462/81).

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ, 21 KS, nov, s frezo in plugom, prodam. Miha Bahor, Dragatuš 2, tel. 78-629.

PRODAM

UGODNO PRODAM rabljeno spalnico. Informacije pri Urbančič, Mirana Jarca 26, Novo mesto, tel. 21-694.

PRODAM ŠTARTER (nov) za Mercedes diesel. Franc Vrhovšek, Malo Mraševo 6, (Križaj), Podbočje.

PRODAM hladilnik, pralni stroj, električni štedilnik in šest zimnatih modrocev. Darinka Gradišek, Kajuhova 3, Brežice.

PRIKOLICO za osebni avto, prodam. Tel. 25-239.

PLET in žensko poročno obleko (drap barve, št. 40), prodam. Naslov v upravi lista (4463/81).

PRODAM 100 W ojačevalec za kitaro ter dele gorenjske nošnje. Tel. 62-648.

KOMBINIRANO PEČ za kopalnico prodam. Bevc. Dol. Toplice 75, tel. 85-768.

PRODAM dobro ohranjen šivalni stroj „Jadranka“ in raztegljiv kavč ter dva fotelja. Bohte, Drska 23, Novo mesto.

GUGALNI STOL in okroglo mizo s stoli prodam. Tel. 24-203.

POCENI PRODAJ novo okno, kompletno (240 x 120). Levstikova 7, Trebnje.

PRODAM športno kolo, električni štedilnik ter 10 m drv. Tel. (068) 23-050.

LOVSKO PUŠKO, Rusko 16, in klavirsko harmoniko Hohner 120 prodam. Tel. (068) 62-672. Naslov v upravi lista (4458/81).

100 m samonosilnega električnega kabla (6 x 4), prodam. Tel. (068) 24-716.

NOVO LESENO OSTREŠJE (grušt) za hišo in dve dvokrilni okni prodam. Naslov v upravi lista (4459/81).

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (3 kW) prodam. Janez Zupan, Skočjan 10.

NA KREDIT PRODAM komplet kuhinjske elemente v oranžni barvi. Andelika Božič, Šmihel 48, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM zazidljivo neurbanizirano parcelo z lokacijsko dokumentacijo ali starejšo vsehlovo hišo. Po nudbe na tel. 22-834 popoldne.

KUPIM karamboliran tovorni avto FIAT 615 ali 620. Naslov v upravi lista (4465/81).

POSEST

HIŠO Z VINOGRADOM in sadovnjakom ter nekaj košenine, prodam. Ogleđ ob nedeljah dopoldne in ob sobotah. Cveta Kumelj, Malo Lipje 15.

PRODAM gradbeno parcelo z vodo, elektriko in gradbenim dovoljenjem na Studencu. Milena Mrgole, Studenc 46 pri Sevnici.

10 AROV VINOGRADA, starega 11 let, v najboljši rodnosti, na lepi sončni legi na Malkovcu prodam. Jože Sebanc, Heroja Maroka 25, Sevnica, tel. (068) 81-623.

UGODNO PRODAM lepo sončno parcelo (20 a) na Stanu blizu Mirne. Voda, elektrika in asfalt v neposredni bližini. Interesenti naj se zgledajo pri Janezu Šepicu, Gradišče 7, Trebnje na Dolenjskem.

HIŠO novejšo prodam, (centralna, telefon, vrt) v Novem mestu. Naslov v upravi lista (4464/81).

RAZNO

PROSIM POŠTENEGA NAJDI TELJA ručice za prevoz hlodov na relaciji Bučna vas - Karteljevo, da jo vrne na gozdni obrat, Kandija, tel. 21-125.

MATEMATIKO za srednje šole inštruiram na svojem domu. Tel. 22-834 popoldan.

GARAŽO NAJAMEM na področju Drske, Brod. Tel. 24-716 ali naslov v upravi lista (4461/81).

V NAJEM DAM LOKAL s skladiščem. Lokal je primeren za cvetličarno, manjšo trgovino ali za služnostno obrt. Lokal se nahaja v centru Straže pri Novem mestu. Tel. 85-768.

PREKLIC

FRANC GAZVODA s Sel pri Zajčjem vrhu 3 preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekel 12. 7. 1981 zoper MARIJO TURK s Sel pri Zajčjem vrhu 5.

PREKLICUJEM prehod čez parcelo, last IVANKE JEROM, Obrh n. h. S tem naznanjam, da bom vsakega posameznega kršilca sodno preganjala.

IRENA GRGIČ, Družinska vas 69a, opozarjam NEZO RIFELJ iz Družinske vasi 44, da javno preklicuje žaljive in neresnične besede izrečene 8. 10. 1981, sicer jo bom sodno preganjala.

MILAN NOSAN, Ratež 14 a, opozarjam ROLIH ALOJZA, Ratež 14, naj preneha žaliti našo družino, sicer ga bom sodno preganjala.

OBVESTILA

12., 13., 14., 15. in 16. colske gumi vozove, nove, prodam za konjsko volovsko ali traktorsko vprego. Delamo tudi vse vrste traktorskih prikolic in osovine za traktorske

prikolice. Dostava na dom po dogovoru. Priporoča se STANE BULC, Jurčkova pot 74, Ljubljana-Rakovnik.
IZDELUJEM PRANE PLOŠČE (kulir) (40 x 40). Na zalogi imam tudi okenske police. Jože Kic, Skočjan, tel. 85-217.
CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, da je cvetličarna v Brestanici preseljena na dom za Savo, cesta proti Blanci. Cvetličarstvo Kristina Klobasa, Brestanica 2.

ČESTITKE

DRAGI MAMI, STARI MAMI ŠTEFKI SAVER iz Cankarjeve 1 v Črnomlju za njen 60. rojstni dan, želijo vse najboljše in še mnogo zdravih in srečnih dni, sin Lado z ženo Mimico in hčerko Anito.

NAŠI DRAGI MAMI, STARI MAMI in PRABABICI URŠKI TRAMTE iz Ruhnove vasi, ob njenem visokem jubileju in dvojnem prazniku, iskreno čestitamo in ji želimo, da bi bila še dolgo med nami. Vsi njeni!

DRAGEMU SINU STANETU BRUNERJU, ki služi vojaški rok v Nišu, vse najlepše za 20. rojstni dan ter da bi mu Dolenjski list lajšal tedne in dneve, želijo mama, ata, brat Bojan, Joško ter sestra Ana, mali Stančič pa pošilja stricu koš poljubčkov. Enako mu želi tudi svakinja Vera.

»Dolenjski list« v vsako družino

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče in pradedek

FRANC ŠETINA

iz Lakovnice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, nam izrekli sožalje ter pokojnemu darovali vence in cvetje. Pristrčna hvala vaščanom, SVP Novo mesto in posestvu Smežnik Kočevska Reka. Lepa hvala GD Lakovnice, Stranska vas in Šmihel za lepo organiziran pogreb, Društvu upokojencev in govorniku pri odprtem grobu, ki je z lepimi besedami orisal pokojnikov lik, ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ivana, sin Franc, hčere Slavka, Ivanka, Tinca, Auica z družinami, vnuki in pravnuki

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

ALOJZA BREZOVARJA

iz Hmeljičča pri Mirni peči

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se od njega poslovili in mu poklonili vence in cvetje. Zahvaljujemo se vaščanom za nesebično pomoč in vence, posebno pa gasilec iz Hmeljičča, Mirne peči in Statenberga za organizacijo pogreba in spremstvo. Hvala ŽTO TOZD za promet Novo mesto, Cestnemu podjetju Novo mesto in vaščanom postaje Mirna peč za podarjene vence in denarno pomoč, Alojzu Kranjčiču za lepe besede slovesa, pevcem iz Mirne peči ter duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Kristina, otroci Milka, Jože in Zalka z družinami, Slavka, brat in sestri ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Izgubili smo našega dragega moža, ata, starega ata, brata, tasta, svaka in strica

FRANCA ŠTRAVSA

iz Srednjega Lipovca 4 pri Dvoru

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za darovano cvetje, izrečeno sožalje, za pomoč v težkih trenutkih in za spremstvo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo delovnemu kolektivu tozdz Gozdarstvo Straža in Ferit Ljubljana ter prijateljem iz Škofljice za podarjene vence in spremstvo na zadnji poti. Zahvala tudi GD Ajdovec za spremstvo in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala!

Vsi njegovi

Srednji Lipovec, Škofljica, Celje, Novo mesto

V SPOMIN

27. oktobra bo minilo žalostno leto, odkar je kruta usoda mnogo prezgodaj prekinila življenje

KATICI JANKOVIČ

iz Livolda pri Kočevju

Prezgodnja smrt te je iztrgala od nas. Vedno bolj občutimo bolečino ločitve, da te nikoli več ne bo. V tvojem domu je ostala praznina.

Žalujoci: vsi njeni

Ljubi naš Slavko, že leto dni v grobu spiš, a v naših srcih še živiš, ne mine ura, dan ne noč, povsod v mislih si navzoč.

V SPOMIN

Minilo je leto, odkar si tako nenadoma odšel od nas, ljubljani mož, oče, sin in brat

SLAVKO ŠTRICELJ

iz Štranske vasi pri Semiču

Spomin na tebe bo ostal vedno živ. Čas beži, ne izbriše pa bolečin. Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob, mu prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

21. oktobra je minilo leto, odkar nas je zapustila naša draga žena in mama

IVANKA ZUPANČIČ

iz Dragomlje vasi

V globoki žalosti se je vedno spominjamo.

Mož in otroci z družinami

ZAHVALA

Po dolgi in hudi boleznini nas je v 53. letu starosti zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra, tašča, sestrična in teta

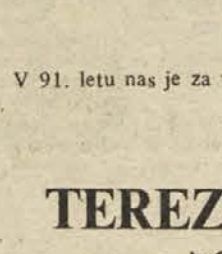
MARIJA BERA VS

roj. Gorjanc
iz Dol. Suhadola

Od nje smo se poslovili v Rodinah na Gorenjskem. Vsem, ki ste nam izrekli sožalje in z nami sočustvovali, darovali vence in toliko lepega cvetja ter pokojno spremili na njeni zadnji poti – prisrčna hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Tolsti vrh, 10. 10. 1981

ZAHVALA

V 91. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

TEREZIJA FRANKO

iz Gornjega Vrhpolja 46

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo Tončki Brišar za pomoč ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Solza se bo posušila, rana nikdar zacelila.

V SPOMIN

25. oktobra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga teta

MATILDA COLNAR

s Krke

Hvala vsem, ki se je spominjate.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 46. letu starosti zapustil dragi mož, oče, brat in stric

MATIJA LJUBI

Ljubljana–Zalog
(Ždinja vas)

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sostanovalcem iz bloka ter vsem tistim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje ter darovali vence in vence. Posebna zahvala duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

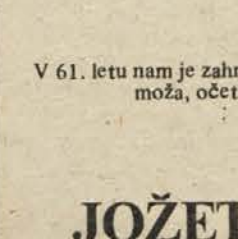
V 73. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

TEREZIJA MURGELJ

roj. Šetina
iz Velike Bučne vasi 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se poklonili njenemu spominu na domu, ji darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje in spremili pokojno na zadnjo pot. Zahvaljujemo se delovnemu kolektivu Novoteks–apretura in ZZB Bučna vas za podarjena venca–ter duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Slavka z družino, sestra z družino, brat z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 61. letu nam je zahrbtna bolezen iztrgala iz naše sredine ljubega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA GNIDOVCA

s Sel pri Ajdovcu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, tolažbo ter vsem, ki ste nam stali ob strani v najtežjih trenutkih. Posebno se zahvaljujemo tozdu GG Straža za poslovljne besede ob odprtem grobu, SDK Novo mesto, DSSS in TVP Novoles, 4. b Zdravstvene šole Novo mesto ter duhovnikom za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala za tako številno spremstvo pokojnega na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgoletni in težki boleznini nas je v 77. letu zapustil naš dragi mož, ata, stari ata in tast

FRANC KOLEN EC

z Grč vrha pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu na domu, mu poklonili vence in cvetje, nam izrazili sožalje ter pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni vsem delovnim organizacijam: GG Straža, ZTP–Novo mesto, Novoteksu, ter duhovniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, sin Franci z ženo Joži ter hčerki Mimi in Ani z družinama

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

FRANCA PLEVN IKA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali pokojniku cvetje in ga spremili na poslednjo pot. Posebno se zahvaljujemo osebju bolnice v Novem mestu, organizaciji ZZB Novo mesto, Lovski družini Padež, soborcem, sošedom, govornikom ob odprtem grobu, pevcem in godbenikom.

Vsi njegovi

Novo mesto, Ljubljana, 18. 10. 1981

V SPOMIN

24. oktobra mineva leto dni, odkar te je kruta usoda mnogo prezgodaj iztrgala iz naše sredine. Zapustil si nas v strašni bolečini, naš dragi sin in brat

TINE JUREJEVČIČ

iz Rosalnic

Nisi se poslovil od nas, brez slovesa si odšel, zato nikoli ne bomo mogli verjeti, da te ni več. Tvoj glas in tvoj vedno nasmejani obraz bo vedno živ v naših srcih, le tvoj tihi dom bo večna nema priča, da te ne bo več med nami. Iz večnega spanja te ne bomo mogli obuditi niti s solzami in bolečino, ki strašno kljuje v naših srcih. Dragi Tine, ne bomo te pozabili, vedno boš ostal v naših mislih. Hvala vsem, ki prižigate svečke in prinašate cvetje na njegov mnogo prerani grob.

Žalujoci: mama, ate, sestri Jožica in Martina z družinama

Solza se bo posušila, rana nikdar zacelila

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je po zelo težki boleznini zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, stari oče, brat, svak in stric

LEOPOLD PERŠE

upokojenec iz Dol. Suhorja 10 pri Vinici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sošedom, vaščanom, sorodnikom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali in pokojniku tako velikemu številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se družinam Trdičevi in Percovi. Posebna hvala rudniku Kanižarica za podarjene vence ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, hčerki Mimica in Anica z družinami in ostalo sorodstvo

Najraje oživlja davnino

Tisti hip, ko se je Mitja Guštin začel ukvarjati z arheologijo, je večino prostega študijskega časa preživel na arheoloških izkopavanjih po dolenski deželi in poleti ni več hodil na morje, čeprav je tam doma. Rodil se je v Piranu, kjer je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo. Po maturi se je odločil za študij arheologije. Dobro je izbral, četudi do takrat ni veliko vedel o njej. Zanj to delo ni le služba. Pomeni mu veliko več, zato se mu posveča z vso mladostno zagnanostjo in zato ji ne odmerja le uradnega delovnega časa od ponedeljka do petka od sedmih do treh.

Natanko sedem let je minilo, odkar je prišel v Brežice in se kot kustos arheolog zaposlil v Posavskem muzeju. V teh sedmih letih je veliko naredil za stroko. Izkopaval je v vseh treh posavskih občinah. Najbolj zaključeno delo je bilo po njegovem mnenju izkopavanje grobišča na Libni v letih 1975-1976 ter objava vsega v devetdesetih letih izkopane gradiva, ki je shranjeno na Dunaju, v Gradcu, v Ljubljani in v Brežicah. Zanimivo je bilo odkritje keltškega grobišča v letih 1979-1980 v Dobovi in letošnje odkritje staroslovenskih grobov prav tako v Dobovi.

Za arheologa je vabljivo vsako najdišče, treba pa je veliko fizičnega dela, preden se dokoplje do arheološkega predmeta in včasih se mora sprijazniti tudi s tem, da nič

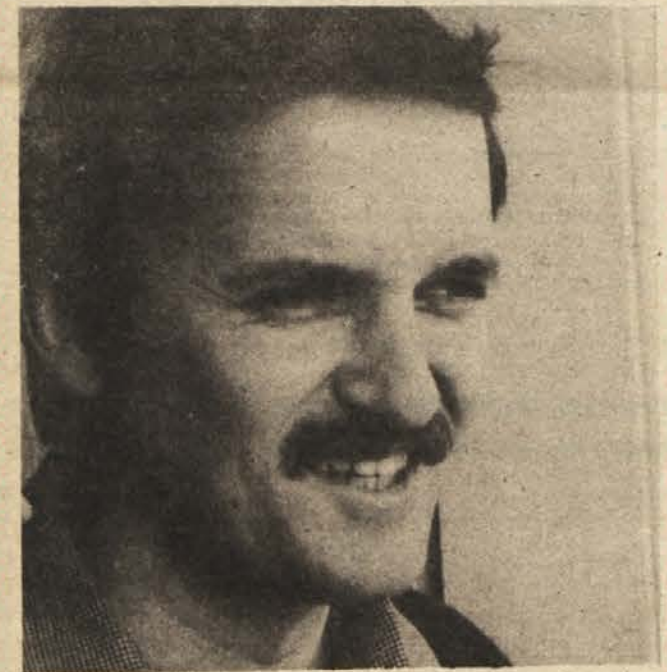
ne najde - pripominja tovariš Mitja. Kljub strokovni zagretosti se v teh letih ni izogibal drugim dolžnostim. Precej časa si je vzel za delo v organih občinske kulturne skupnosti, v raznih raziskovalnih, samoupravnih in drugih telesih v republiki, pa tudi kot predsednik strokovnega odbora za prenovo starih Brežic.

V prihodnje se namerava z intenzivnim študijem posvetiti mlajši železni dobi. Obdobje keltske naselitve ga je zamikalo že pred leti in 1977 je v Brežicah organiziral simpozij o Keltih v vzhodnih Alpah.

Kot član malega muzejskega kolektiva mora poprijeti tudi za druga dela, pomagati pri vodenju obiskovalcev skozi zbirke, pripravljati razstave in sodelovati pri muzejskih akcijah. Razstave mu vzamejo veliko časa, vendar jih rad postavlja, ker mu gre to dobro od rok.

Sem tudi človek - prvi kustos Mitja - ki porabi ogromno denarja za pošto, za izmenjavo literature in informacij o izkopavanjih. Arheologija je primerjalna veda in le s primerjavo gradiva se lahko dokopljemo do celostne slike kulture in življenja, ki ga raziskujem. Prav zdaj si nad svojim družinskim stanovanjem v bloku urejam podstrešje kjer bom imel študijsko sobo in dnevni prostor, da bom v miru študiral in občasno ponudil gostoljubje tudi kolegom iz tujine.

JOŽICA TEPPEY

Ljubljanskemu Delu pokal Dolenjskega lista

Ob koncu prejšnjega tedna je sekcija dolenskih športnih novinarjev pripravila tradicionalni 5. teniški turnir slovenskih športnih novinarjev za „Pokal Dolenjskega lista“, na katerem je nastopilo sedem ekip. V finalnem obračunu je slavila ekipa ljubljanskega Dela, ki je premagala novinarje ljubljanske RTV.

Izvedbo teniškega turnirja je omogočil teniški klub Novo mesto, materialno pa so ga podprli Krka, Novoteks, Labod, Dolenjski in Slovenijašport Novo mesto. Novinarji so si želejo preganjati z brezalkoholnimi izdelki Novomeščana Slavka Moreta.

Rezultati: 1. skupina: Delo I - Antena 2:0, Delo II - Antena 0:2, Delo I - Delo II 2:0. 2. skupina: RTV - Teleks 2:0, Dolenjski list - Ljubljanski Dnevnik 2:1 (Splichal: Kmetič 9:2, Dokl - Pogačnik 4:9, Slichal - Dokl: Fugina - Pogačnik 9:6), Dolenjski list - Teleks 2:1 (Splichal: Boncelj 8:9, Dokl: Guzej 9:2, Splichal - Dokl: Boncelj - Guzej 9:6, RTV - Dolenjski list 2:0 (Škodlar - Splichal 3:0 w. o.), Lajavec - Dokl 9:5), Teleks - Dnevnik 1:2.

Finale: Delo I - RTV 2:0, Dolenjski list - Antena 2:1 (Splichal - Lucu 9:6, Dokl - Mihevc 0:3 w. o.), Splichal - Dokl: Lucu - Mihevc 9:4, Dnevnik - Delo II 2:0.

Na Lisci nočna smuka

Gradnja nove vlečnice z zmogljivostjo 600 smučarjev na uro - Razsvetljava smučišča bo omogočila nočno smuko

Zaradi draginje in zaradi dragega goriva se smučarji vse bolj ozirajo za strmine čim bližje domu. Tako so že lani mnogi govorili o „odkritju“ Lisce.

Ta prijazna posavska gora, kamor se je prav do vrha mogoče pripeljati z avtomobilom tudi sredi zime, ima že dokaj let lepo smučarsko vlečnico. Dobrišen del proge pa leži le usposobljenim smučarjem. Sevnški smučarski klub pri PD Lisci se zato že lep čas zanima za vlečnico po zloznejšem terenu. Takih na mizisti Lisci sicer ne manjka; nedeljski smučarji se običajno namerijo prav na tisto, tik nad največjim parkiriščem.

Tam je živahno že vso jesen, čeprav vsaj snega doslej še ni bilo. Udarniško gradijo novo vlečnico. Kot pripoveduje z vajeno natančnostjo predsednik smučarskega kluba Janez Kranjc (v skrbi, da ne bi izpustil nobenega kolektiva), je najbolj hvalevredno to, da so se pri tem udarniškem delu na ta ali oni način našli z ramo ob rami skoraj vsi sevnški kolektivi. Smučarji so namreč lotili velikega dela. Sidra in stebri so že zabetonirani. Smučarji upajo, da bo siceršnjemu nosilcu akcije, sevnški Lisci, uspelo ta hip skoraj nemogoče: nekje v Jugoslaviji je treba stakniti 500 m jeklene pletenice v enem kosu! Smučarji pa

MORILSKI TOVORNJAK - Sedem življenj in 10 milijonov dinarjev škode je obračun ene najhujših tragedij na slovenskih cestah. (Foto: Pavlin)

Se temu še reče prometna nesreča?

Francoski tovornjak pri Medvedjeku nenadoma zavil v levo in zmlinčil dva avtomobila, v katerih je bilo 7 ljudi - Voznik vzel dokumente in izginil v noč - Zares popolna izguba spomina? - Prastara zelena karta ali: kaj delajo na naših mejah?

Med vožnjo iz Ljubljane proti Zagrebu je v soboto ob enih ponoči 29-letni Francoz Daniel Guinde s tovornjakom - vlačilcem na klancu Medvedjek povzročil doslej drugo največjo prometno nesrečo na slovenskih cestah. Na kraju trčenja francoskega tovornjaka in dveh osebnih avtomobilov je bilo takoj mrtvih 7 ljudi. Francoz, ki je bil samo nekoliko popraskan, je po nesreči vzel dokumente in denar ter odšel proti Ljubljani. Po približno petih urah se je ob magistrali v Ivančni gorici javil patroli milice.

Ugotovljeno je, da je Guinde s tovornjakom - vlačilcem zapeljal v levo čez polno črto. Tedaj mu je nasproti s škodo banjaluske registracije pripeljal 22-letni Zeljko Gajić iz Banjaluke. Voznik škode ni mogel ukreniti ničesar. Vozili sta čelno trčili, škoda, v kateri sta se peljala še 23-letni Kasim Jarab in 24-letni Stefo Teljega, oba iz Banjaluke, se je dobesedno zarila pod francoski tovornjak.

Kaže, da je Daniel Guinde tik pred trčenjem ostro zavil v desno, saj je tovornjak brez kontrole voznika drsel po klancu in pred seboj mečkal škodo. Tik za škodo je pripeljal iz novomeške smeri še fiat 125 P, ki ga je vozil 33-letni Marko Tomić iz Jaginovega Luga. Kljub temu da je videl, kaj se dogaja na cesti pred njim, ni mogel storiti ničesar. Po sledovih je bilo moč razbrati, da je zadnji trenutek skušal uiti vlečič se gmoti, ki je prihajala nasproti, z zavijanjem v levo. Pomoči ni bilo, vlačilec je stisnil fiata ob varovalno ograjo, jo podrl v dolžini 30 metrov, zatem pa skupaj z obema avtomobiloma zgrmel na podvožno pot ob glavni cesti. V poljskem fiatu so bili poleg voznika Tomića takoj mrtvi še sopotniki Radojica Tomić (25 let) iz Jaginovega Luga, 21-letni Nedžad Ibrisić iz Tuzle in

26-letni Strahinja Tadić iz Jaginovega Luga. Prikolica tovornjaka, naložena z 11 tonami montažnih kontejnerskih elementov, namenjenih v Bagdad, se je prevrnila in zaprla cesto. Na osebni avto zahodnonemškega državljanca Dirka Rotha, ki se je z 18-letno sopotnico peljal za fiatom, je padla nekajtonska paleta montažnih elementov. Prednji del nemškega avta je popolnoma uničen, o življenju in smrti še dveh ljudi je odločalo nekaj centimetrov.

Daniel Guinde

Francoza sta rešila iz njegove kabine njegova znanca, ki sta vozila za njim. Ne ve se, kakšen pogovor je tekel na šest oči, dejstvo je, da je Daniel Guinde, ki je tudi lastnik morilskega tovornjaka, vzel dokumente in denar in se odpravil proti Ljubljani. Okoli pete ure se je pri Ivančni gorici javil miličnikom.

Objavljamo del njegove izjave preiskovalnemu sodniku: „Vozil sem kamion iz Ljubljane proti Zagrebu. V nekem trenutku sem v hipu zaspal. Od tistega časa naprej ne vem, kaj se je dogajalo na

cesti. Ko me vprašate, ali sem znan, da nasproti vozijo avtomobili, povem da nisem. Ne spominim se, da sem zapeljal na levo polovico. Da sem pred trčenjem nenadoma zavil v desno, ne znam pojasniti. Vem, da sem se prevrnil. Zlezel sem iz kamiona, bil sem kot izgubljen. Nisem vedel, kaj naj naredim. Hotel sem priti do najbližjega mesta, pa sem iz kamiona vzel dokumente in odšel po cesti nazaj proti Ljubljani. Ne vem, koliko časa sem hodil. Sedel sem pod nekim mostom, videl sem policijski avto, vstal sem in pomahal. Ko me vprašate, ali sem takoj po nesreči vedel, kaj sem naredil, povem, da ne, saj sem bil čisto zmeden.“

Daniel Guinde je preiskovalnemu sodniku izjavil, da je nazadnje spal v noči od četrta na petek. In to v tovornjaku. Kot lastnik tovornjaka - vlačilca da nima denarja za sovoznika, poleg tega pa da ga francoski zakon ne prepisuje. Med vožnjo pred trčenjem se je počutil dobro, celo zelo dobro. Guinde je v priporu.

Škode, po nestrokovni oceni, je za 10 milijonov dinarjev. Zelena karta, ki jo je imel Francoz s seboj, je potekla septembra lani. Na naši meji so očitno zelo odprti oči.

M. B.

Bršljinčani najboljši strelci

Prvi Drago Bučar - Nastopilo je kar tristo strelcev

V okviru praznika občine Novo mesto je OK ZRVS pripravila minulo soboto na strelišču v Bršljinu odprto tekmovanje v streljanju z vojaško puško, ki se ga je udeležilo 52 štiričlanskih ekip in 34 posameznikov. Med člani je ekipno največ

točk dosegla ZRVS Bršljin, za njo pa so se uvrstile Lovska družina iz Tržišča in OK ZRVS Trebnje. Med mladinci so bili najuspešnejši mladci iz Iskre Sentejmerje - TOZD Upor, drugi so bili OO ZSMS Novoles - TOZD TVP, tretji pa OO ZSM Uršna sela. Med ekipami združenega dela so si prva tri mesta razdelile delovne organizacije IMV, Iskra Novo mesto - TOZD TNN in K „Krka“ - TOZD Agroservis. Med člani je pokal novomeške občinske skupščine prejel Drago Bučar iz Otočca, enako število krogov pa je dosegel Tone Repovš iz IMV. Med mladinci je bil najuspešnejši Silva Kulovec.

IGRE V KRSKEM

Raznim „ladam“ so se pred dnevi pridružile tudi športne igre kovinarjev Slovenije, ki pa po svoji množičnosti še zdaleč niso upravičile namena. Nastopilo je vsega 5 ekip; streljanju, kegljanju in vlečenju vrso so zmagali delavci Metalke, v nogometu Kovinarica, medtem ko je krka SOP Oprema bila v vseh disciplinah druga.

ZADETI V ČRNO - Sočasno, ko so starejši merili točnost zadetkov z vojaško puško, so se mladi iz 18 srednjih in osnovnih šol pomerili v streljanju z zračno puško, metanju bombe in reševanju testov. Med srednjimi šolami je bila najboljša ekipa gimnazije I (443 točke), ekipa ekonomske šole II (326) pa se je uvrstila na drugo mesto. Med osnovnimi šolami sta bili najboljši ekipi o. š. „Katja Rupena“ in Vavsta vas. (Foto: J. Pavlin)

Neverjetno dobro obveščen

Jožič Repič je brez dvoma najbolje obveščen Zemljan. Vse ve o dogajanjih na Poljskem, o demonstracijah v Angliji, o Reaganovi odločitvi, da bodo Američani izdelali nevtronsko bombo, o volitvah v Indiji, o naraščajočem nasilju na Kitajskem, ve, koliko stane sodček nafte v Zahodni Nemčiji, kdo je streljal na papeža, celo za kaliber pištole ve. Jožič Repič pozna odstotke devalvacije v Braziliji, o iraško-iranskem spopadu bi lahko predaval šestnajst ur najbolj zahtevnim poslušalcem, afganistanski primer pa

bi lahko celo komentiral po televiziji ali po radiu. Na Japonskem Jožič Repič še ni bil, a je o tej deželi tako dobro obveščen, da ne bi kiksnila nobena potovalna agencija, če bi ga najela za vodiča po deželi vzhajajočega sonca. Jožič Repič ima Irce in njihov boj v mezinju, pri reševanju palestinskega vprašanja pa bi bil lahko mirne duše za posrednika, doktor Kreisky bi mu bil kvečjemu za adjutanta. O študentskih nemirih v Zahodnem Berlinu je dobil Jožič Repič pisno, slikovno in filmsko informacijo, tako da mu

ne more nihče motati peska v oči. Jožič Repič ni nevednež, kar zadeva urjenje sovražnih emigrantskih skupin v Avstraliji, do potankosti je seznanjen tudi s stanjem slovenske manjšine na Koroškem, da o Gradiščanskih Hrvatih niti ne govorimo. Jožič Repič razpolaga s podatki o točnem številu ameriških vojakov v Evropi, o ladjah na manevrih v Sredozemlju, o pridelanih tonah pšenice v Sovjetski zvezi, vse ve o olju, ki je zastripilo nekaj deset Špancev. Brez pretiravanja: Jožič Repič je živa enciklopedija

sodobnih svetovnih dogajanj. Ne ve pa Jožič Repič, da se mu vlačič hčerka s poročnim avtoprevoznikom, da se žena že preveč prijazno nasmiha dimnikarju, da kadi sin Ferdinand marihuano, da cvili psica Eva pred pasjo uro mešanca Flokija, da mu pušča streha nad glavo, da je klet prazna kljub jeseni, da mu bodo vsak čas izklopili elektriko, ker je ni plačal že od februarja. In tako naprej. Prav ima Jožič Repič: to so malenkosti v primerjavi z izjavo egiptovskega obrambnega ministra generala Abdela Haliba Abu Gazala, da bodo skupni vojaški manevri vojaških enot Egipta in Združenih držav Amerike letos novembra. TONI GAŠPERIČ

Z LASTNIM DELEŽEM DO BOLJŠEGA JUTRI

BREŽIŠKA OBČINA SPADA PRAV GOTOVO MED TISTE, KJER JE SAMOPRISPEVEK POMENIL VELIKOKRAT EDINO POT DO HITREJŠEGA RAZVOJA KRAJEVNIH SKUPNOSTI, KJER SO MED PRVIMI V NAŠI REPUBLIKI IZKORISTILI TUDI TO MOŽNOST.

S samoprispevki dograjen vrtec v Brežicah

Najbrž ni zgolj slučaj, da brežiška občina tudi letos praznuje svoj občinski praznik, spomin na padle borbe brežiške čete v znamenju pridobitev že iz četrtega občinskega referenduma. Pred leti, skorajda edino obliko samopomoči, su uvedli že po letu '60, kar spada gotovo med edinstvene primere v Sloveniji, predvsem zaradi tega, ker so prebivalci občutili potrebo po hitrejšem razvoju, po hitrejši obnovi krajev, ki jih je zapustil okupator in kočevski naseljenci. Nerazvito področje Kozjanskega in Gorjancev, še posebej pa izseljevanje in druga svetovna vojna sta pustili sledove, predvsem opustošenje, ki ga je bilo treba odpraviti. In prav tu je, ne le zavest, pač pa tudi solidarnost tako vaških skupnosti in krajevnih prišla še kako do izraza. Noben napor ni bil prevelik, nobeno odpovedovanje in kraji od Velike Doline do Pišec so dobivali novo podobo. Vlagali so v elektriko, ceste, vodovode, šolstvo, zdravstvo, kulturo itd. Še največ pa pomeni v občini zavest o potrebi po skupnih vlaganjih, zavest, da je treba solidarno prelivati sredstva tudi tja, kjer jih sicer sami ne bi mogli zbrati. In prav zato, čeprav s težavo, je v letu '79 uspel že četrti referendum.

Brežiško gospodarstvo ni posebno močno, saj mu kot drugod po Sloveniji manjkajo nosilci razvoja. Še vedno je precej TOZD, ki imajo svoj sedež zunaj občine, še vedno se spopadajo s problemi samoupravne

organiziranosti takih kolektivov, kljub temu pa vidijo v nekaterih delovnih organizacijah kot so Agraria, Slovin, Tovarna pohištva, Trimo Dobova nosilce bodočega gospodarskega razvoja, predvsem pa tiste, kjer bo domača delovna sila našla prej svoj prostor in socialno varnost. V gostinstvu in trgovini pomenita veliko prav gotovo Posavje in Terme Čatež. Ob vsem pa ne gre zanemariti niti drobnega gospodarstva, ki mu iz leta v leto posvečajo več pozornosti, ne le v programih in planih, pač pa so svoje mesto

našli tudi delavci, zaposleni pri zasebnih obrtnikih. Kot drugod pa se je tudi brežiško gospodarstvo znašlo v izrednih težavah, z vzroki zunaj in znotraj njih samih, zato prav v letošnjem letu ne odpirajo večjih gospodarskih investicij. To pa seveda ne pomeni, da jih ni bilo v preteklosti in da jih ni v bližnjih programih. Kot drugod pa so se morali tudi v brežiški občini lotiti investicij z vso resnostjo, ugotavljati upravičenost, ekonomičnost in pokrivanje z lastnim deležem. To pa so storili z vso resnostjo. In prav zato letos

na za to gradnjo. Ne bo postrojeno vse, kar so pričakovali, kljub temu pa lahko tudi to štejejo za izjemno delovno zmago. Učencem bodo zagotovili gnozmenski pouk, kar pa v tem trenutku prav gotovo predstavlja veliko. O ostalih investicijah, dograditev učilnic pri OŠ Velika Dolina, gradnja prve faze OŠ Dobova, dograditev Posebne šole pri Osnovni šoli v Brežicah, dograditev pri šoli za prodajalce pa bodo govorili v naslednjih letih.

Občina Brežice je v preteklih letih spadala med tiste, kjer je bil delež otrok v družbenem varstvu prav gotovo med najnižjimi v republiki. Zaradi tega ni čudno, da je to področje dobilo prioriteto že v prejšnjih letih. Investicija, tudi potem, ko smo dosegli republiško raven, je našla svoj prostor tudi v zadnjem referendumu. Objekt, ki ga odpirajo ob letošnjem občinskem prazniku pomeni le ne novo pridobitev pač pa tudi olajšanje za vse tiste starše, ki so doslej varstvo iskali daleč od stanovanja ali pa se je en član družine za nekaj časa celo moral odpovedati delu. Z otvoritvijo ob letošnjem letu vsaj v Brežicah pokrivajo najnujnejše potrebe po otroškem varstvu.

kulturno dejavnostjo. Brez številcev pevskih zborov, amaterskih odrov in drugih dejavnosti izpričuje potrebo delovnih ljudi in občanov po tej dejavnosti. Prav zaradi tega je tudi kultura našla svoje mesto v zadnjem referendumu. Čeprav v tem trenutku ne bodo odprli nobene večje investicije s tega področja, pa velja omeniti večnamenski prostor v Pišecah, dokončanje Občinske matične knjižnice, ki naj bi dopolnila potrebo po kulturnem prostoru v občini. Skratka dejavnost, za katero so občani že leta in leta izkazovali izreden posluš.

Od sicer nereferendamskih investicij pa le velja omeniti še pričetek gradnje levoobrežnih savskih nasipov, saj je brežiška občina bila velikokrat tista, ki se je dvakrat letno pojavljala v kronikah ogroženih in poplavljenih področij. Nešteto hektarjev in hiš ter vasi je znala zaliti voda, pri čemer škode skoraj nikoli ni bilo mogoče poravnati, ali pa vsaj natanko odmeriti. Poplav na Mostecu, v Krški vasi, v Mihalovcu, Ločah in še kje, se spominjo občani že leta nazaj. In prav gradnja — četudi samo delna — naj bi pomenila garancijo, da bodo tudi v bodoče vsa polja in

Letos praznujemo 40-letnico vstaje jugoslovanskih narodov in 40. osemindvajseti oktober, dan, ko je bila ustanovljena Brežiška četa. V spomin na to, smo si občani občine Brežice ta dan izbrali za svoj občinski praznik. Takrat se spominjamo vseh padlih za svobodo in vseh tistih, ki jih je okupator izselil in se niso vrnili na svoje domove. Na ta dan pa preverjamo tudi naše delovne uspehe na vseh področjih družbene delitve dela.

Tako tudi za letos ugotavljamo, da smo v preteklem obdobju dosegli pomembne uspehe na področju gospodarstva, kakor tudi na drugih področjih združevanja dela in sredstev. Z referendamskimi programi smo v zadnjih letih razrešili več potreb na področju šolstva, zdravstva, kulture in cestno komunalne dejavnosti. Tudi tekoči referendamski program se ugodno realizira in upam, da bo ob dodatnem sodelovanju vseh občanov v celoti realiziran.

Vsem občanom občine Brežice čestitam k občinskemu prazniku.

STANKO REBERNIK
predsednik
Skupščine občine Brežice

Zdravstveni dom Brežice

domačije varne pred vodno ujmo. Projekt, o katerem se na brežiškem področju govori že leta, naj bi s pričetkom del 27. oktobra, dobil realne obrise. To pa bo tudi zagotovilo varnosti in ne nazadnje večjega vlaganja v kmetijska zemljišča in boljše izkoriščenost.

Ob prazniku občine Brežice bi bilo treba reči še veliko, še

največ pa bodo danes, jutri povedala njihova dejanja, pripravljenost, da tudi v bodoče s skupnimi močmi, ob samoopovedovanju, rešujejo svoj razvoj.

V Pišecah bodo še letos odprli večnamenski dom.

Z novimi nasipi bo Sava kmalu ukročena.

toliko več o pridobitvah iz deleža občanov.

Zadnji referendum, katerega rezultate že ugotavljajo tudi danes, so v brežiški občini izglasovali 3. junija leta 1979. Najprej velja omeniti, da je bilo potreb in želja nič koliko in da je bilo potrebno še veliko dogovarjanja, da so se zedinili, da bodo iz zadnjega referenduma poskušali z deležem 40,07 % zagotoviti investicije v šolstvu, komunala na bi bila zastopana z 31,11 %, z 21,78 zdravstvo, kultura s 4,63 in otroško varstvo z 2,41 %. Vse skupaj je takrat pomenilo 103.780.000 dinarjev. Želja in potreb posameznih krajevnih skupnosti seveda ni manjkalo, ponovno pa se je izkazala solidarnost, saj so se ZA izrekle tudi tiste krajevne skupnosti, ki jim 4. referendum ni obljubljal ničesar.

Ta čas bodo odprli prizidek pri Osnovni šoli Globoko. Kljub vsem težavam v gospodarstvu, vsem podražitvam, pa so sklenili, da ostanejo v prvotnih okvirih sredstev, ki so bila predvide-

Precejšen delež sredstev je bil namenjen tudi za komunalo, saj je plan 4. referenduma predvidel kar 23 in še nekaj kilometrov posodobljenega cestišča, z zaostankom iz prejšnjega pa bo pomenil reševanje najbolj perečih problemov brežiških krajevnih skupnosti. Dva odseka bodo odprli ob praznovanju občinskega praznika, sredstva, zbrana na ta način, pa pomenijo realizacijo še ostalih nalog, ki jih kljub obljubi 125 km renoviranih in asfaltiranih cest iz 3. referenduma, ostaja še vedno veliko.

Takoj za šolstvom je največji delež prispevka namenjen zdravstvu, rezultati pa so vidni že danes, posebej ob otvoritvi drugega dela Zdravstvenega doma Brežice. Investicija, od katere so občani veliko pričakovali, do tega trenutka marsikdaj tudi razočarani, vendarle pa pomeni premik v nujenju osnovne zdravstvene zaščite, ki je ne prejšnji prostori, ne prva faza niso mogli v celoti ponuditi.

Brežiška občina se lahko pohvali z bogato in zelo pisano

PROGRAM PRIREDITEV OB OBČINSKEM PRAZNIKU

petek, 23. oktober
ob 16. uri—PODELITEV PRIZNANJ VEČKRATNIM DAROVALCEM KRVVI V DOMU JLA V BREŽICAH;

sobota, 24. oktober
ob 9. uri—KEGLJAŠKI TURNIR NA KEGLJIŠČU V TERMAH;

ob 9. uri—OTVORITEV PRENOVLJENIH PROSTOROV DRUŽBENE PREHRANE IN RAZSTAVA ROČNIH DEL DELAVK DO JUTRANJKE V PROSTORIH TOZD ORLIČA BREŽICE;

ob 15. uri—OTVORITEV CESTNEGA ODSEKA G. PIROŠIČA — Izvir;

ob 16. uri—OTVORITEV CESTNEGA ODSEKA VRHOVSKA VAS — VINJI VRH;

nedelja, 25. oktober
ob 8. uri—TRADICIONALNI ORIENTACIJSKI IN MNOŽIČNI POHOD PO POTEH BREŽIŠKE ČETE (zborno mesto v Sromljah);

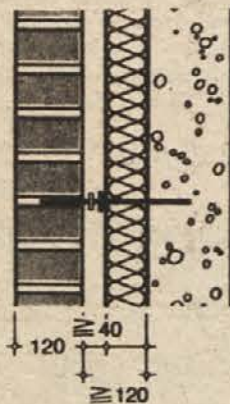
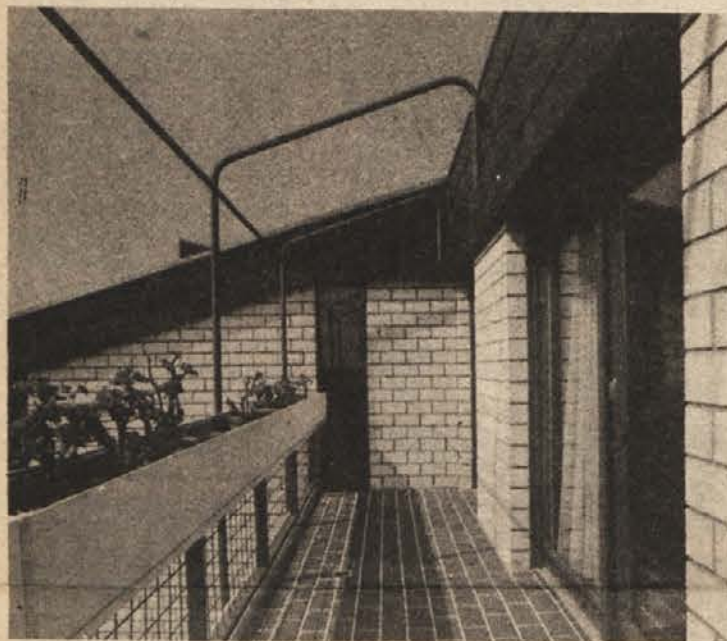
ponedeljek, 26. oktober
ob 12. uri—OTVORITEV PRIZIDKA OSNOVNE ŠOLE GLOBOKO;

ob 18. uri—OTVORITEV RAZSTAVE POSAVJE V LETU 41, POSAVSKI MUZEJ — GALERIJA;

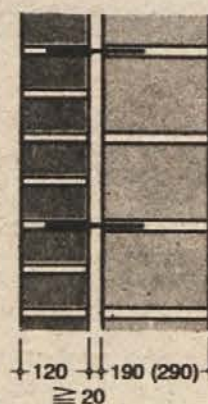
torek, 27. oktober
ob 11. uri—PRIČETEK DEL NA LEVOOBREŽNEM SAVSKEM NASIPU (zborno mesto pri starem savskem mostu);
ob 17. uri—POULIČNI TEK V BREŽICAH (zborno mesto pri spomeniku);

sreda, 28. oktober
ob 8. uri—SVEČANA SEJA ZBOROV SKUPŠČINE IN ORGANOV DPO OBČINE BREŽICE;
ob 9. uri—RAZSTAVA LIKOVNIH DEL SLIKARJA BORISA PETROVA IZ GEVGLIJE;
ob 9,30—OTVORITEV FILATELISTIČNE RAZSTAVE „NAŠA POT REVOLUCIJE“;
ob 10. uri—OTVORITEV NOVOZGRAJENIH PROSTOROV OTROŠKEGA VRTCA V BREŽICAH;
ob 10,30—OTVORITEV ŠPORTNEGA IGRIŠČA PRI OSNOVNI ŠOLI BRATOV RIBARJEV V BREŽICAH;
ob 11,30—OTVORITEV DRUGE ETAPE ZDRAVSTVENEGA DOMA BREŽICE TER ČERNELČEVE ULICE

**PRAVOČASNO NAČRTUJTE GRADNJO S
TOPLOTNO IZOLACIJO IN
SILIKATNIMI FASADNIMI ZIDAKI**

Dvoslojni obodni zid z zračno plastjo in toplotno izolacijo. Lahko je tudi brez toplotne izolacije. Zunanji zid je iz silikatnih fasadnih zidakov, neometan, z obdelanimi regami. Notranji zid je iz armiranega betona, silikatnih modularnih blokov ipd. Zidna sloja sta med seboj povezana z nerjavečimi žičnimi sidri.

Obodni zid, izdelan kot dvoslojna zidna konstrukcija. Obložni zid je iz neometanih silikatnih fasadnih zidakov; notranji zid pa iz silikatnih modularnih blokov. Zidna sloja sta med seboj povezana z žičnimi sidri iz nerjavečega jekla ali bakra.

**SALONIT
ANHOVO**

industrija gradbenega materiala Anhovo
TOZD OPEKARNA BREŽICE

**Zahtevajte informacije in
strokovne nasvete
v prodaji Brežice
tel.(068) 61-798**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

**TRGOAVTO Koper
POSLOVALNICA BREŽICE**

Tel. 068 62-476

Kupce obveščamo, da imamo na zalogi rezervne dele Zastava, gume, orodja in ostalo avtomobilsko opremo.
Delovni čas od 7. do 16. ure.

Priporočamo se in čestitamo za praznik občine!

POSAVJE

EMONA POSAVJE
TRGOVINA IN GOSTINSTVO BREŽICE

s svojimi temeljnimi organizacijami čestita vsem občanom za praznik občine in se priporoča!

**AGRARIA
BREŽICE**

**ČESTITAMO ZA
PRAZNIK OBČINE
BREŽICE**

**emona hoteli
tozd terme čatež**

HOTEL TERME
HOTEL ZDRAVILIŠKI DOM
bungalovi, športno rekreacijski center, camp
HOTEL GRAD MOKRICE

68250 BREŽICE
telefon: (068) 610-10, 610-11, 618-11, telex: 35795 YU TERME

PIONIR

TOZD GRADBENI SEKTOR KRŠKO

Konec lanskega leta smo v Brežicah zgradili stanovanjski objekt P + 4 z 22 stanovanji. Investicijska vrednost objekta je znašala 20 milijonov din, zgradili pa smo ga prej kot v enem letu.

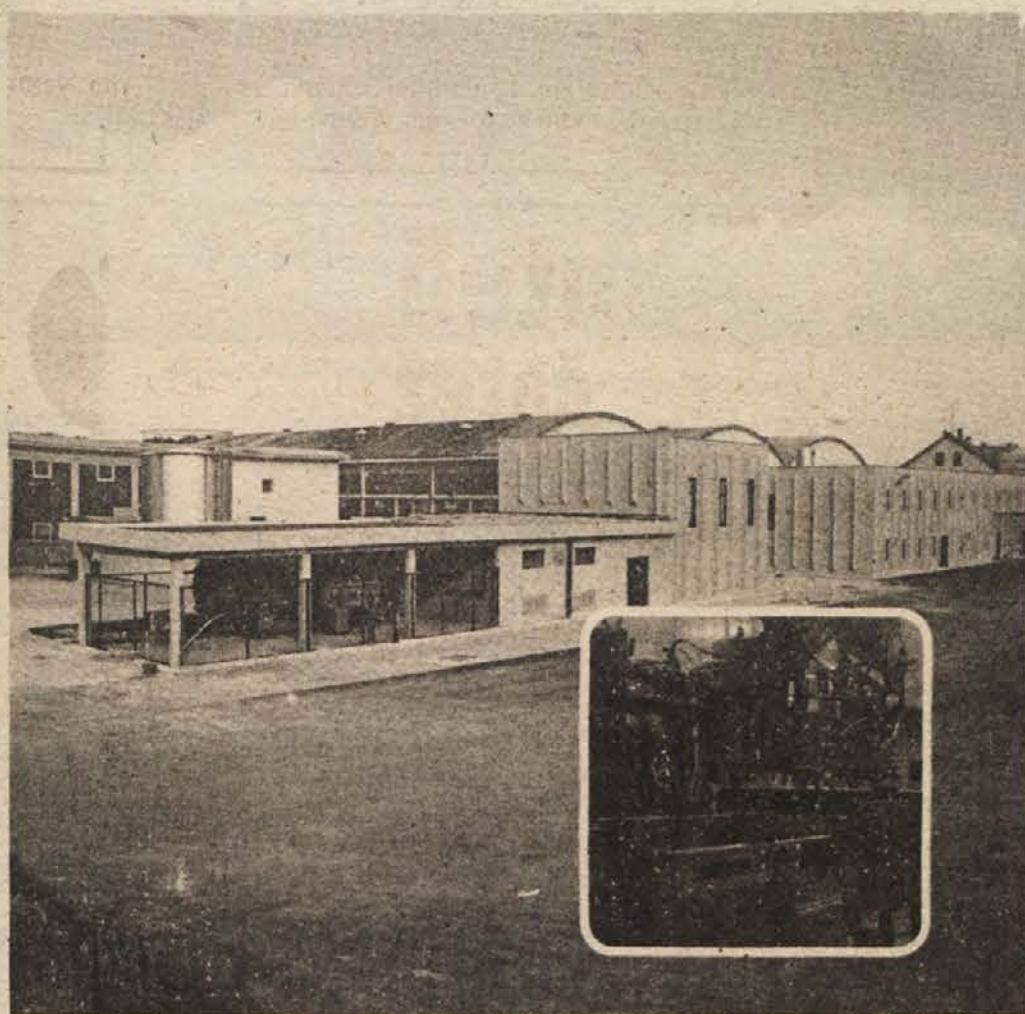

Na gornjem posnetku sta v ozadju dve novi stanovanjski stolpnici P + 7 v brežiški stanovanjski soseski Trnje. Objekta smo zgradili v poldrugem letu, njuna investicijska vrednost je znašala 50 milijonov, stolpnici pa skupaj zajemata 72 stanovanj. Poleg stolpnic pa že gradimo (v ospredju) novo stolpnico in dva stanovanjska bloka s skupno 84 stanovanji. Predvidena vrednost objektov je 100 milijonov dinarjev, rok izgradnje pa je september 1982. V teh novih objektih bosta tudi dve zaklonišči za celotno novo naselje.

DELAVCI PIONIRJA, TOZD GRADBENI SEKTOR KRŠKO, ČESTITAMO VSEM OBČANOM BREŽIŠKE OBČINE ZA NJIHOV PRAZNIK!

SLOVIN DO, BIZELJSKO-BREŽICE

Cenjenim potrošnikom priporočamo bogat izbor pijač:
 KVALITETNA VINA – cviček marvin, bizeljsko rdeče in bizeljsko belo,
 OSVEŽILNE GAZIRANE BREZALKÓHOLNE PIJAČE
 – cocta, jupi, schweppes proizvodi, sadni sokovi frupi

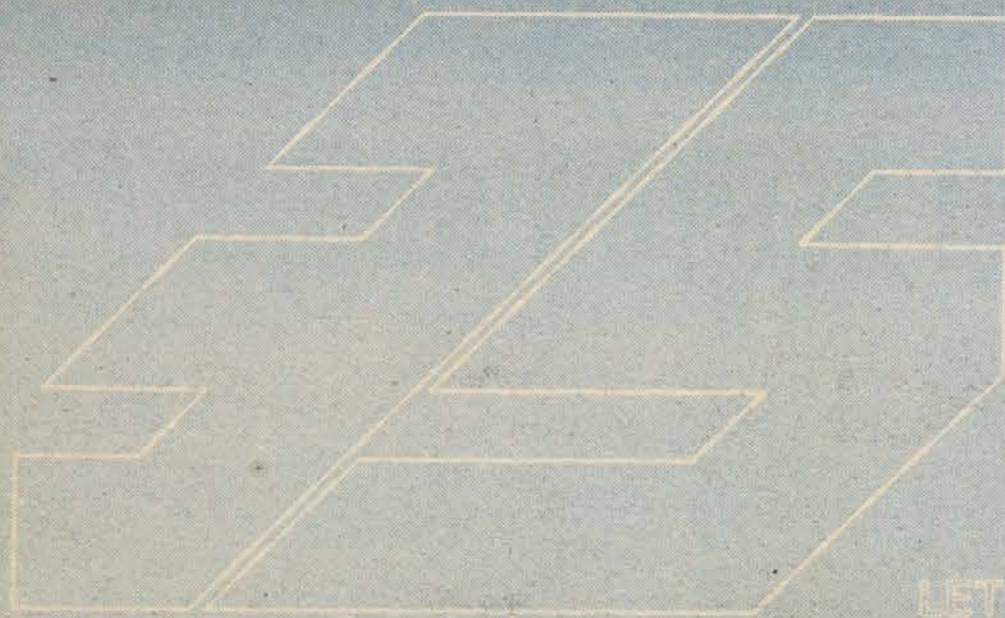
Vsem občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik občine Brežice!

TOZD JEKLENE KONSTRUKCIJE DOBOVA

IZDELUJEMO IN MONTIRAMO JEKLENE KONSTRUKCIJE
 PROGRAMA "TRIMO"

ČESTITAMO
 ZA PRAZNIK OBČINE

LET

PIONIR

Na Cesti herojev v Novem mestu bomo zgradili skupno skoraj 500 stanovišč.

Največja gospodarska naložba, ki jo izvajamo v Novem mestu, je dograditev tovarne zdravil Krka.

Iz skromnih začetkov pred petintridesetimi leti, ko je porušena domovina kličala po obnovi, ko je nekaj sto parov rok z lopatami in krampi pričelo z odstranjevanjem ruševin in izgradnjo nove podobe Dolenjske, se je rodil Pionir. Začetek je bil tedanjim razmeram primerno težak in le z vztrajnim delom, samoodrekanjem, z veliko nepopustljivo voljo in zavzetostjo slehernega delavca je Pionir stopil na zmogovito pot lastnega uspeha in razvoja. V 35 letih je Splošno gradbeno podjetje Pionir zraslo v prekaljeno delovna organizacijo s sodobno tehnološko opremljenostjo, ki je sposobno prevzeti še tako zahtevna dela na domačem in tujem tržišču. Težave, ki so spremljale razvoj jugoslovanskega gospodarstva v posameznih razdobjih, so vplivale tudi na novomeško gradbeništvo, toda Pionirjevi gradbinci so iz takih težav vedno izšli z novimi izkušnjami, novimi pogledi in novimi pristopi k proizvodnji ter v naslednjih letih dosegli še boljše rezultate.

Najtežje obdobje v Pionirjevem razvoju je nastopilo v letu 1956, ko se je število zaposlenih zmanjšalo za polovico. Prisiljeni so bili odprodajati stroje in orodje, da so preostalim delavcem lahko izplačevali osebne dohodke. Tedaj je vodstvo podjetja spoznalo, da zapiranje v občinskem merilu ne daje možnosti za uspešen razvoj večje gradbene delovne organizacije in odločili so se za delovanje na širšem tržišču. Prvi nastop Pionirja je bil že v naslednjem letu v Ljubljani, kar je za takratne razmere pomenilo velik uspeh. Po desetih letih je za Pionirjev razvoj postala premajhna tudi Slovenija, zato so tržišče razširili na Hrvaško, v Bosno predvsem pa na Jadransko obalo. Z vstopom v turistično in hotelsko izgradnjo pa se prične novo obdobje v Pionirjevem razvoju, saj se je na tem področju kmalu izkazal kot zanesljiv izvajalec, tako glede kvalitete kot tudi glede spoštovanja dogovorjenih rokov. Z vsakim zgrajenim hotelom so se našim gradbincem odprle nove možnosti za dokazovanje svojih sposobnosti na novih objektih. Od začetkov v letu 1966, ko so Pionirjevi gradbinci zasadili prve lopate na jadranski obali za izgradnjo hotelov Lotos, Delfin, Materada in Mediteran v Poreču je do danes zrasla cela veriga turističnih objektov ob Jadranu od Istre do Crnogorskega primorja in na otokih. Med največje sodijo Červar, Solaris, Sunčana uvala, Plaža v Hercegovem, Galjot v Poreču, na celini pa hotelski kompleks na Otočcu, hotel Donat v Rogoški Slatini, hotelsko zdraviliški kompleks Terme v Čateških Toplicah ter v tujini hotel Kasprov v Zakopanem in hotel Vera v Varšavi.

Izredne uspehe pa je Pionir dosegel pri stanovanjski izgradnji, saj je do danes v Novem mestu, Ljubljani, Krškem, Brezicah, Zagrebu, na Reki in drugod zgradil toliko stanovanj, da bi vsa skupaj sestavila mesto s 40.000 prebivalci, po površini pa bi obsegalo nič manj kot 300 velikih nogometnih igrišč. Poleg stanovanjskih pa je Pionir zgradil tudi celo vrsto gospodarskih objektov visokih in nizkih gradenj. Z lastno tehnologijo in izdelavo montažnih elementov, ki jih izdelujejo v TOZD Togrel, so zgradili toliko montažnih hal, da bi z njimi pokrili en pas avtoceste od Ljubljane do Zagreba. Pri nizkih gradnjah pa so se Pionirjevi delavci izkazali pri gradnji mostov, viaduktov ter nadvozov in podvozov širom po Sloveniji.

Vse večji poudarek pa daje Pionir sodelovanju na tujem tržišču. Tako so po izgradnji hotela v Zakopanem kmalu razširili svojo dejavnost tudi v druge dežele: Vzhodno in Zahodno Nemčijo, Libijo, Sovjetsko zvezo ter ponovno tudi na Poljsko, v teku pa so dogovori za dela v Alžiru in Iraku. Poleg gradbeniških del pa Pionir uspešno izvažata znana Pionir harmonika vrata in keramične peči.

SGP PIONIR NOVO MESTO danes sestavlja trinajst temeljnih organizacij: TOZD Gradbeni sektor Novo mesto, TOZD Gradbeni sektor Ljubljana, TOZD Gradbeni sektor Krško, TOZD Gradbeni sektor Zagreb, TOZD Tovarna gradbenih elementov TOGREL Krško, TOZD Gradbena operativna Metlika, TOZD Tehnična komercialna in inženiring, TOZD Keramika Novo mesto, TOZD Strojno prometni obrat Novo mesto, TOZD Mehansko kovinski obrat Novo mesto, TOZD Projektivni biro Novo mesto in Ljubljana, TOZD Investgradnja Sarajevo, TOZD Lesni obrat Novo mesto ter enoti Interna banka Novo mesto in Delovna skupnost skupnih služb Novo mesto. Takšno organiziranost je narekovala širina Pionirjevega delovanja, tako tehnološka kot tudi prostorska. Pionir letno gradi na okoli 400 gradbiščih. Organizacijska posebnost, ki se je že nekajkrat izkazala kot zelo uspešna, so Posebne delovne enote, ki jih organizirajo začasno, dokler potekajo dela na določanem večjem gradbišču, in v katerih sodelujejo temeljne organizacije po načelu duhadkavnega odnosa.

PIONIR se je v 35 letih povzpел v vrh jugoslovanskega gradbeništva, tisoči objektov po domovini in tujini ponosno nosijo na svojih pročeljih skromne ploščice z napisom: Gradil PIONIR. . . Milijoni kubikov betona, tisoči ton železa, milijoni prevoženih kilometrov, krvavi žulji in potoki znoja . . . to ostaja za njimi, Pionirjevi gradbinci pa neumorno hitijo dalje, na nova gradbišča, novim uspehom naproti.

'46 PIONIR '81

Novi hotel Vera v Varšavi

Športni dan Pionirjev

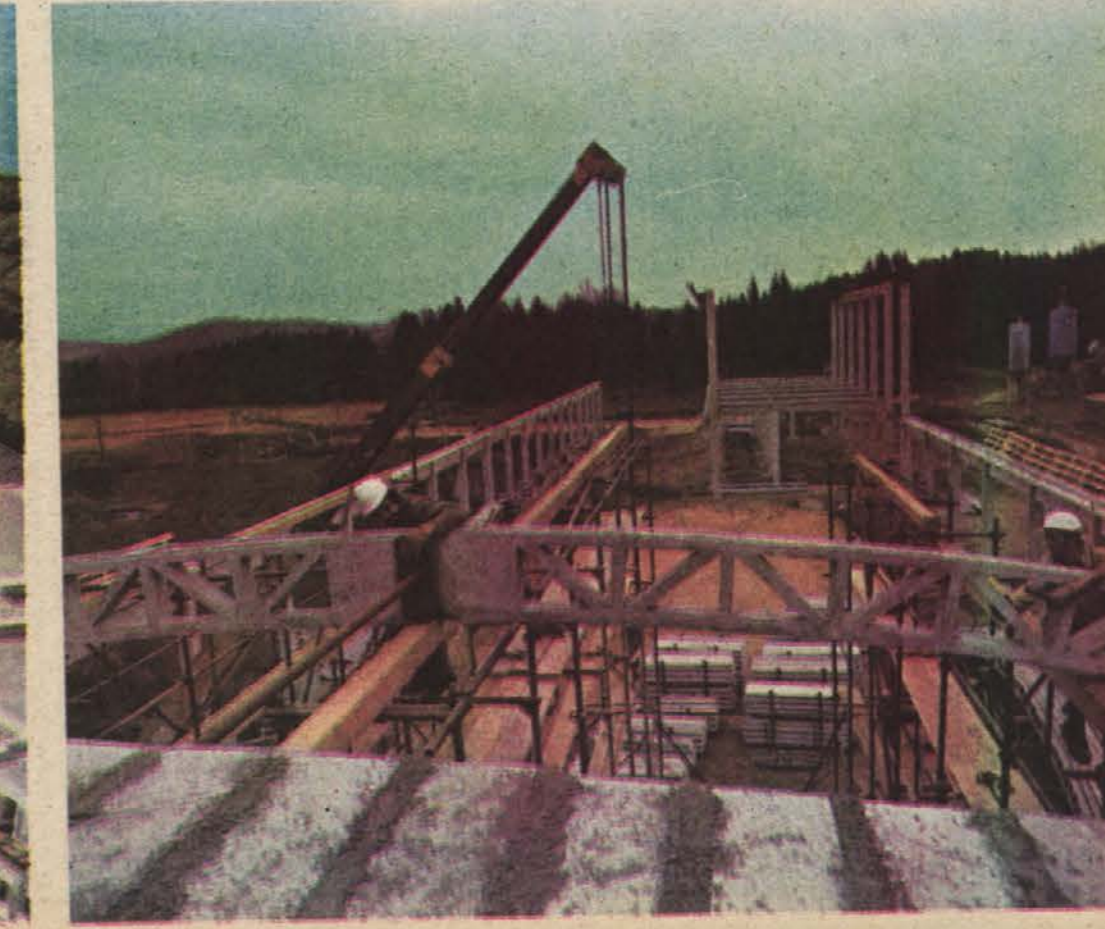
Pogled na proizvodno dvorano TOZD Togrel

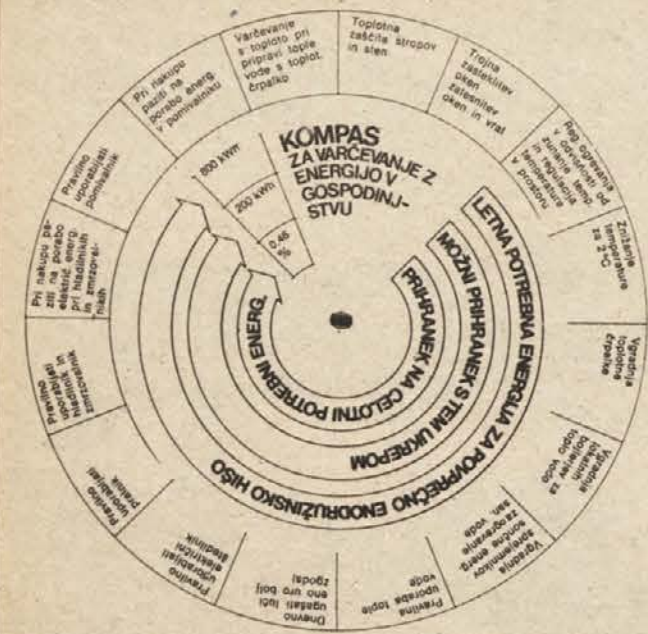
Hotel Materada v Poreču je bil eden od naših prvih velikih objektov na Jadranu.

Hotelski kompleks Sunčana uvala na Lošinj

Gradnja z montažnimi elementi je hitrejša in cenejša.

Skupna potrebna energija za endobrúšinsko hišo je vsota energije za ogrevanje, pripravo tople vode, gospodinjstvske aparate in razsvetljavo.

Izračun je izdelan za enostanovanjsko hišo z maksimalno toplotno izgubo 26 kW in skupno letno porabo 42820 kWh ali 3970 l kurilnega olja.

† Pri uporabi toplotne črpalke je upoštevana tudi poraba električne energije.

Znižanje temperatur za 1 °C v prostoru pod 20 °C je 6% prihranka pri ogrevanju.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII								
Hladno						Vroče													
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	°C

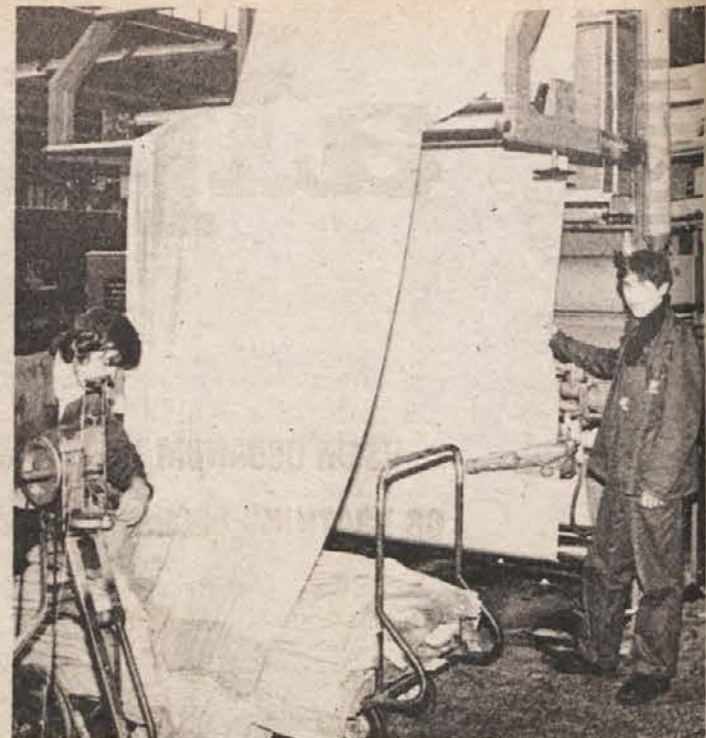
VARČEVALNI KOMPAS

Po sklepu delovne skupine za propagandno dejavnost pri Združenju bank Jugoslavije letošnji oktobrski program ne vključuje značk. Namesto značke je predlagan varčevalni kompas, ki bi služil kot tradicionalno darilo za varčevalce. Varčevalni kompas je praktičen pripomoček za kontrolo in izračun porabe energije različnih gospodinjstevskih aparatov, obenem pa služi tudi kot pripomoček za kontrolo posameznih oblik varčevanja.

NOVOTEKS
tekstilna tovarna
n. sol. o.
Novo mesto

PROIZVAJAMO:
– metrsko blago
– konfekcijo
– pletenine
OBČANOM OBČINE NOVO MESTO ČESTITAMO ZA PRAZNIK

BROŠURA 100 + 3 NAČINA VARČEVANJA

S to brošuro želi banka dvigniti splošno kulturo varčevanja ter seznaniti občane s praktičnimi napotki za različne oblike varčevanja. Imela bo naslednjo vsebino:

- varčevanje pri ogrevanju, pogonski in svetlobni energiji
- varčevanje pri bio energiji
- informacije o novih virih energije in
- denarno varčevanje.

BROŠURA Z NAPOTKI ZA ZBIRANJE SEKUNDARNIH SUROVIN (za mlade varčevalce)

V brošuri bodo predstavljene akcije, ki v tem letu potekajo po posameznih republikah in pokrajinah in tako bo mladim približala akcije na njihovem območju.

Omenjena brošura bo razdeljena po pionirskih hranilnicah v mesecu oktobru (delno tudi kot element) in sicer na

osnovi razdelilnika po številu varčevalcev na območju posamezne poslovne enote.

LJUBLJANSKA BANKA – TEMELJNA DOLENJSKA BANKA NOVO MESTO PRIBLIŽUJE BANČNI SERVIS OBČANOM

V sklopu akcij, ki jih izvaja Ljubljanska banka – Temeljna dolenska banka Novo mesto v mesecu oktobru z zaključkom 31. oktobra, je bila v tem mesecu odprta tudi nova ekspozitura Ljubljanske banke – Temeljne dolenske banke v Novem mestu v novem stanovanjskem naselju v Ločni v zgradbi Mercatorjevega potrošniškega centra.

Ekspozitura posluje za stranke vsak dan razen sobote od 7. do 12. in od 13. ure do 14,30. Varčevalce banke in občane vabimo, da se poslužujejo storitev banke tudi v naši novi ekspozituri.

Varčevalcem in občanom čestitamo ob 31. oktobru – svetovnem dnevu varčevanja in ob prazniku občine Novo mesto.

ZGODBA O ZELENI BUKVI, ARHEOLOGU IN AVTOMOBILU

100 Ljubljanska banka
Temeljna dolenska banka Novo mesto

ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA

ŽELEZNIŠKA TRANSPORTNA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

Čestitamo občanom občine Novo mesto za praznik 29. oktober in priporočamo naše storitve pri prevozu potnikov in blaga.

NOVO MESTO – Postajališče Center

KOMPAS JUGOSLAVIJA

POSLOVALNICA NOVO MESTO

Občanom občine Novo mesto čestitamo za praznik in priporočamo naše aranžmaje:

- potovanja in izleti za zaključene skupine
- letni in zimski oddih
- smučanje
- programi za praznike
- program jesen – zima – pomlad

KOMPAS NOVO MESTO NOVI TRG 8
telefon: (068) 21-333, 23-404
telex: 35811 YU KOMNOV

beogradska banka
Temeljna banka Ljubljana
poslovna enota Novo mesto

čestita za praznik občine Novo mesto vsem svojim varčevalcem in drugim občanom.

Občanom in zdomcem nudimo UGODNO GOTOVINSKO POSOJILO NA PODLAGI ODPRODAJE DEVIZNIH SREDSTEV v višini 2-kratne prodajne vrednosti deviz. Vsa pojasnila nudimo v naši poslovni enoti v Novem mestu in ostalih poslovnih enotah v SR Sloveniji.

alpina

VSEM OBČANOM ČESTITAMO
OB PRAZNIKU OBČINE NOVO MESTO

GRADNJA CESTE DVOR – KOČEVJE – Gradbišče odseka Lopata – Lašče

Občanom občine Novo mesto čestitamo
ob praznovanju občinskega praznika

VZDRŽUJE
REKONSTRUIRA
GRADI CESTE IN OSTALE
PROMETNE POVRŠINE

Renault 4 GTL kljub manjši porabi goriva še močnejši in udobnejši!

Najpopularnejše francosko vozilo je preizkušeno na cestah sveta in s številnimi prednostmi osvaja tudi naše tržišče.
RENAULT 4 GTL je predvsem gospodarno, praktično in zanesljivo vozilo.
Avtomobil oblikovan za danes in jutri.
Avtomobil, čigar udobje bo zadovoljilo tudi vaše želje.

RENAULT 4 GTL!

- Močnejši in bolj dinamičen motor s 1108 cm³ (1,108 l)
- minimalna poraba goriva – 4,8 l/80 km/h
- velik prtljažni prostor – 1185 dm³ (1185 l)
- Udoben – izpopolnjena neodvisna obesa in amortizerji ter obogatena oprema
- design za danes in jutri

VOZITE SE GOSPODARNO, UDOBNO IN ZANESLJIVO!

Renault 4 GTL - »mali velikan«

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

RENAULT

RENAULT 4 TL Special

PRI PLAČILU Z DEVIZAMI 19% CENEJE

VSE INFORMACIJE V:
POSLOVALNICI IMV:
NOVO MESTO, ZAGREBSKA 10, TEL. (068) 21-770, 22-927

IN OSTALI PRODAJNI MREŽI:

avtotehna

LJUBLJANA, TITOVA C. 36,
TELEFON: (061) 317-044

avtomerkur

TOZD CELJE, CELJE, MIKLOŠIČEVA 5,
TELEFON: (063) 24-200

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST

OBČINE NOVO MESTO

Novo mesto, Novi trg 6/II

Na podlagi 12. člena statutarnega sklepa o oblikovanju, nalogah in pristojnostih skupščine, izvršilnega odbora in drugih organov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto (SDL št. 14/78, 7 in 27/79) ter v skladu z določili pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz sklada združenih sredstev za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu (SDL št. 26/81) in finančnega načrta sklada združenih sredstev za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu za leto 1981 objavlja odbor za programiranje in financiranje graditve stanovanj pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Novo mesto

razpis

Zbiranja zahtevkov za posojila iz sklada združenih sredstev za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu, ki jih delovne in druge organizacije združujejo v skladu z določili samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za obdobje 1981–1985 pri LB–Temeljni dolenski banki – Poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto.

I. Razpisuje se:

1. POSOJILA ZA NAKUP ETAŽNIH STANOVANJ V OKVIRU DRUŽBENO USMERJENE GRADNJE DO SKUPNE VSOTE 2.000.000 din
2. POSOJILA ZA GRADNJO ZASEBNIH INDIVIDUALNIH STANOVANJSKIH HIŠ DO SKUPNE VSOTE 13.000.000 din

II. Upravičeni do posojil:

Do posojil iz sklada združenih sredstev za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu po tem razpisu so upravičeni:

1. delavci organizacij združenega dela in drugih organizacij, ki so:
 - podpisale samoupravni sporazum in dopolnitve k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za obdobje 1981–1985 in ki
 - združujejo sredstva za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu pri LB–TDB–Poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto, oziroma jim je bila s sklepom izvršilnega odbora Samoupravne stanovanjske skupnosti začasno odložena obveznost plačila obračunanega prispevka za vzajemnost;
2. kmetje kooperanti, ki so:
 - v odnosu s kmetijsko organizacijo in jim je iz tega odnosa poleg osebnega dohodka priznana tudi polna delovna doba in za katere
 - se plačujejo vse oblike stanovanjskih prispevkov kot za delavce v organizacijah združenega dela;
3. a) delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov;
 - b) delovni ljudje, ki samostojno opravljajo kot poklic umetniško ali drugo dejavnost, in
 - c) delavci, zaposleni pri občanah, ki pri opravljanju samostojne dejavnosti uporabljajo dopolnilno delo drugih oseb,
 - če združujejo sredstva za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti.

III. Pogoji za pridobitev posojila:

1. Do posojil za nakup etažnih stanovanj oz. gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš so upravičeni le tisti prosilci iz II. poglavja tega razpisa, ki so varčevali ali še namensko varčujejo pri banki za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja.

Za namensko varčevanje šteje:

- če je prosilec ali član njegove družine do dneva objave tega razpisa varčeval pri banki najmanj eno leto in privarčeval najmanj 5 % vrednosti standardnega stanovanja po predkupni ali kupoprodajni pogodbi oz. predračunske vrednosti standardne stanovanjske hiše, ali
- če je prosilec ali član njegove družine do 31. 12. 1980 namensko vezal pri banki sredstva za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja najmanj 5 % vrednosti standardnega stanovanja po predkupni ali kupoprodajni pogodbi oz. predračunske vrednosti standardne stanovanjske hiše.

Površina standardnega stanovanja oz. stanovanjske hiše znaša za štiričlansko družino 70 m², za vsakega nadaljnjega družinskega člana se poveča za 15 m², vendar največ do 90 m² stanovanjske površine.

Za izračun vrednosti standardnega stanovanja oz. stanovanjske hiše se uporablja poprečna očiščena vrednost 1 m² stanovanjske površine stanovanj, zgrajenih v okviru družbeno usmerjene gradnje v občini Novo mesto v letu 1980 v višini 15.368,00 din.

Za člane družine po tem razpisu štejejo: zakonca, otroci in starši zakoncev, če živijo v skupnem gospodinjstvu.

2. Do posojil za gradnjo zasebne individualne stanovanjske hiše so upravičeni le tisti prosilci iz II. poglavja tega razpisa, ki ne prebivajo v stanovanjski hiši, za katero prosijo posojilo, in če izpolnjujejo še naslednje pogoje:

- da imajo do dneva objave tega razpisa zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do zaključene III. gradbene faze
- da gradijo stanovanjsko hišo v skladu z odobreno gradbeno–tehnično dokumentacijo
- da bodo stanovanjsko hišo dogradili in usposobili za vselitev najkasneje do 31. 12. 1983
- da bodo sprostili družbeno najemno stanovanje, v katerem prebivajo.

IV. Višina posojil:

Upravičencem do posojil po tem razpisu pripada posojilo, odvisno od višine dohodkov vseh družinskih članov v letu 1980, in je naslednje:

če je bil poprečni mesečni dohodek na člana družine v primerjavi s poprečnim mesečnim OD na zaposlenega v SR Sloveniji v letu 1980	pripada upravičencu posojilo od vrednosti standardnega stanovanja oz. stanovanjske hiše	
	za nakup v višini do	za gradnjo
do 50 %	40 %	30 %
nad 50 % do 75 %	35 %	25 %
nad 75 % do 100 %	30 %	20 %
nad 100 % do 120 %	25 %	15 %
nad 120 %	20 %	10 %

Če upravičenec do posojila gradi zasebno individualno hišo v neorganizirani gradnji, to je izven zazidalnih načrtov, se posojilo, izračunano po določenih tega razpisa, zmanjša za 20 %. Upravičencem do posojil iz tretje točke II. poglavja tega razpisa pripadajo za petdeset odstotkov povečana posojila.

Prednost pri pridobitvi posojila imajo tisti upravičenci, ki:

- so imeli nižji poprečni mesečni dohodek na družinskega člana v preteklem letu
 - nimajo stanovanja ali če prebivajo v neprimernem oziroma neustreznem stanovanju
 - bodo sprostili družbeno najemno stanovanje, v katerem stanujejo.
- Skupna vsota vseh posojil za nakup etažnega stanovanja ne sme presegati 80 % predračunske oziroma končne vrednosti po kupoprodajni pogodbi ob upoštevanju standardne stanovanjske površine. Skupna vsota vseh posojil za gradnjo zasebne stanovanjske hiše, vendar ne more biti daljša od 20 let. Upravičenec do posojila in njegov družinski član lahko pridobi pri Samoupravni stanovanjski skupnosti samo enkrat posojilo za nakup ali gradnjo istega stanovanja ali stanovanjske hiše.

V. Odplačilna doba in obrestna mera:

Odplačilna doba za posojila bo določena po kreditni sposobnosti posojilojemalca in njegovih družinskih članov, pri tem pa bodo upoštevana tudi posojila, ki so jih ali bodo dobili posojilojemalec in njegovi družinski člani na osnovi namenskega varčevanja, oziroma posojila, ki so jih dobili v svojih delovnih organizacijah za gradnjo zasebne stanovanjske hiše, vendar ne more biti daljša od 20 let. Obrestna mera za posojila, odobrena po tem razpisu, je 4 % na leto. Posojilojemalec začne vračati posojilo takoj po porabi, oz. najkasneje po dvanajstih mesecih od podpisa posojilne pogodbe.

VI. Vlaganje vlog:

Prosilci za posojila po tem razpisu vlagajo vloge z vsemi potrebnimi dokazili pri strokovni službi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto, Novo mesto, Novi trg 6/II, soba št. 60, kjer prejmejo interesenti za posojila enotne obrazce in vsa potrebna pojasnila.

Prosilci za posojilo morajo priložiti svoji vlogi za nakup etažnega stanovanja (obr. 1. oz. za gradnjo zasebne stanovanjske hiše obr. 1/a):

- a. izjavo organizacije o podpisu samoupravnega sporazuma in dopolnitev k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto za obdobje 1981–1985 ter o združevanju sredstev za solidarnost in vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu (obr. 2);
- b. potrdilo organizacije o prosilčevem osebnem dohodku v letu 1980 in njegovem poprečnem osebnem dohodku za zadnje tri mesece pred razpisom posojil ter o njegovih obveznostih (obr. 3) in enako potrdilo za zakonca oz. člana njegove družine (obr. 3/a);
- c. izjavo prosilca o njegovih stanovanjskih razmerah (obr. 4);
- d. izjavo prosilca o članih skupnega gospodinjstva (obr. 5);
- e. izjavo prosilca o izpraznitvi družbenega najemnega stanovanja (obr. 6);
- f. potrdilo banke o namenskem varčevanju (obr. 7);
- g. izjavo prosilca o prejetih stanovanjskih posojilih (obr. 8);
- h. fotokopije pogodb o namenskem varčevanju pri banki za rešitev njegovega stanovanjskega vprašanja;
- i. fotokopije posojilnih pogodb za vsa posojila, ki jih je porabil za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja:
 - kupci etažnih stanovanj;
- j. kupoprodajno pogodbo o nakupu stanovanja v etažni lastnini
 - graditelji zasebnih stanovanjskih hiš;
- k. gradbeno dovoljenje za gradnjo individualne družinske stanovanjske hiše z vso gradbeno tehnično dokumentacijo;
- l. zemljiškoknjiževni izpisek o lastništvu oz. solastništvu stavbne parcele, na kateri gradi stanovanjsko hišo.

VII. Druga določila:

Rok za sprejemanje vlog je 20. november 1981.

Vloge za posojila, ki bodo vložene po tem datumu, in nepopolne vloge ne bodo obravnavane. Odbor za programiranje in financiranje graditve stanovanj bo po preveritvi vlog za posojila in dokazil sprejel sklep o odobritvi posojila oziroma o zavrnitvi vloge. Zoper sklep odbora je dopustna pritožba v roku petnajst dni po njegovem prejemu na izvršilni odbor Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Novo mesto. Sklep izvršilnega odbora je dokončen in zoper njega ni pritožbe.

Upravičenci, katerim bo odobreno posojilo po tem razpisu, bodo sklepali posojilne pogodbe pri LB–TDB – Poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje Novo mesto, ki bo zahtevala od posojilojemalcev zavarovanje posojila in kontrolirala namensko porabo posojila.

Številka: 271/8
Novo mesto, 12. 10. 1981

Odbor
za programiranje in kreditiranje
graditve stanovanj
786/43–81